

ساماندهی نظام ترجمه

۸

مسئولان فرهنگی از شاخص های آمار کتابخوانی می گویند

ثانیه شمار مطالعه

۷

کتابخانه

شنبه ۲۸ مهر ۱۳۸۶
۸ شوال ۱۴۲۸، ۲۰ اکتبر ۲۰۰۷
شماره ۱۰۳، پیاپی ۷۵۴
۳۲ صفحه، ۱۰۰ تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواجeh نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۵-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

دومین جشنواره بانوی فرهنگ

دومین دوره جشنواره بانوی فرهنگ اواخر دی ماه سال جاری توسط دفتر امور بانوان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می شود. این جشنواره که سال گذشته در دو رشته ادبیات داستانی و شعر برگزار شده بود امسال در شش رشته داستان، شعر، نقد و پژوهش ادبی، زندگی نامه داستانی، داستان نوجوان و شعر نوجوان برگزار می شود.

۵

برنامه های ستاد بزرگداشت مولانا تشریح شد

ضیافت در باغ مثنوی

ایران و کانادا در محل دانشگاه کارلتون کانادا، همایش مولانا جلال الدین در بیت الحکمه تونس، سمینار منطقه ای مولانا در بالکان و... صرفاً تعدادی از برنامه هایی هستند که به مناسبت نامگذاری امسال به عنوان هشتصدمین سال تولد مولانا توسط یونسکو در کشورهای مختلف جهان برپا شده اند و یا این که در ماه های آینده شکل می گیرند.

گرچه هشتم مهر، سالگرد تولد مولانا جلال الدین بلخی و روز بزرگداشت او - در سالی که به نام سال جهانی مولانا در یونسکو به ثبت رسیده است - بود اما ستاد بزرگداشت مولانا برگزار کننده بین المللی مولانا را در آبان ماه به عنوان نقطه نهایی برنامه های خود در نظر گرفت.

شایان ذکر است برای هر چه باشکوه تر و موفق تر برگزار شدن این کنگره و برنامه های مختلفی که از ابتدای سال تاکنون درباره مولانا در شهرهای مختلف کشور برپا شده یا می شود ستادی تحت عنوان ستاد بزرگداشت مولانا در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با دستور ریاست جمهوری شکل گرفت.

۹

مرتضی قدیمی: تقریباً یک سالی است که اغلب خبرنگاران حوزه فرهنگ و ادب رسانه های مختلف موضوعی تحت عنوان بزرگداشت هشتصدمین سالگرد تولد مولانا را به صورت جدی دنبال می کنند و هر چقدر به آبان ماه نزدیک تر می شویم پیگیری اخبار و اطلاعات مربوط به این رخداد جهانی نیز جدی تر می شود.

از آن رو که سال ۲۰۰۷ از طرف یونسکو به عنوان سال مولانا اعلام شده و به همین سبب کافی است تا نام مولانا را به یکی از موتورهای جست و جوی اینترنتی بدهید تا متوجه شوید تاکنون چه تعداد، جشن، نشست، همایش و... درباره مولانا در کشورهای مختلف جهان شکل گرفته است.

همایش مولوی پژوهی با حضور مولانا پژوهان ایران و اسپانیا، همایش سه روزه بین المللی مولانا با حضور ۹۰ اندیشمند و شخصیت معروف جهان از ۲۸ کشور در شهر دوشنبه پایتخت تاجیکستان، همایش دوازده روزه بین المللی مولانا جلال الدین محمد بلخی به اهتمام انجمن ایران - کلکته در هند، همایش بزرگداشت مولانا با حضور اندیشمندی از

روند مطالعه غیردرسی دانشجویان چگونه است؟

کتاب های غبار گرفته

تلاش های وزارت علوم و وزارت ارشاد در قالب اهدای کتاب به کتابخانه ها، بن های خرید کتاب با تخفیف و... تسهیلاتی است که دولت در اختیار دانشجویان قرار می دهد تا شرایط بهتری را برای روی آوردن آنها به مطالعه فراهم کند ولی این مسئله خود به نوعی حکایت از این دارد که وضعیت مطالعه در بین این گروه از جامعه - که انتظار بیشتری هم از آنان وجود دارد - آنچنان که باید و شاید مطلوب نیست. بر همین اساس سراغ ابراهیم عمرانی رئیس کتابخانه دانشکده علوم دانشگاه تهران رفتم تا از نگاه وی - که به قول خودش ۳۰ سال است در دانشگاه رفت و آمد دارد و با دانشجویان زندگی می کند - مروری بر وضعیت مطالعه دانشجویان داشته باشیم.

۱۴

قابل توجه مدیران محترم مراکز آموزشی، مدیران گرامی درس شیمی، و کتاب فروش ها

انتشارات قائم مقام فراهانی منتشر کرد

ویرایش جدید کتاب های کار و پرسش های طبقه بندی شده ی شیمی

مولفان: محمد امین نظامی - کامبیز فراهانی

تلفن ۰۲۱-۷۷۳۷۴۸۸۳ * تلفکس ۰۲۱-۷۷۰۶۲۶۲۶

همچنین، جدول تناوبی در ابعاد A5 (تصف A4) و A3 (تصف A4) در وسط این انتشارات به چاپ رسیده و آماده ی ارائه است.

معمولا در این طور کارها چند درصد اشتباه هم دیده می شود.

چه کار کنیم که همان درصد کوچک اشتباه هم در کتاب نماند؟ هرچه بتوانیم اشتباه نکنیم، بهتر است. اصلا کار جمعی هم می تواند بی اشتباه دربیاید. آنچه نمی تواند بی اشتباه دربیاید، کاری است که یک نفر انجام می دهد و آن کاری که جمعی می کنند، واقعا چه اشکالی دارد که کاری بکنیم اصلا بی اشتباه دربیاید؟ یکی از اساسی ترین کارها در باب استقلال، توجه به زبان ملی است. زبان فارسی باید مورد توجه پیگیرانه و دلسوزانه علما و ادبای ما قرار گیرد. این زبان، علاوه بر این که زبان ممتاز و پیشرفته و تحول یافته در طول چند قرن است و زبان فرهنگ و ادب و هنر در طول قرن های متمادی بوده، امروز زبان انقلاب و زبان اسلام است و می تواند با خودش یک پیام جدید را به آن کسانی که می خواهند آن پیام را فراگیرند و درک کنند برساند، بنابراین، روی زبان فارسی بایستی بسیار اهتمام و کار بشود.

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای دایرة المعارف اسلامی ۱۳۶۸/۷/۳۰

در این هفته برگزار می شود گردهمایی مدیران کتابخانه های عمومی با حضور وزیر ارشاد

هشتمین گردهمایی مدیران امور کتابخانه های عمومی استان های سراسر کشور در این هفته با حضور محمدحسین صفارهرندی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و منصور واعظی دبیرکل نهاد کتابخانه های عمومی کشور برگزار می شود. در این گردهمایی قرار است موضوعاتی از جمله: مشکلات مدیران استانی امور کتابخانه های عمومی در ارتباط با شرح وظایف و مسائل مربوط به توسعه این کتابخانه ها، مشکلات بودجه ای و اعتباری آنها، بدهی های نیم درصدی شهرداری های سراسر کشور و نحوه وصول آنها و مسائلی از این دست، به بحث و بررسی گذاشته شوند.

گفتنی است در این گردهمایی منصور واعظی دبیرکل جدید نهاد کتابخانه های عمومی برای نخستین بار با مدیران استانی خود در ارتباط با مشکلات کتابخانه های عمومی به بحث و گفت و گوی مستقیم خواهد نشست.

گردهمایی یک روزه مدیران امور کتابخانه های عمومی ۳۰ استان کشور با حضور وزیر ارشاد و دبیرکل نهاد، چهارشنبه همین هفته (دوم آبان) در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برگزار می شود.

رئیس کتابخانه ملی خبر داد

تشکیل اتحادیه کتابخانه های کشورهای اسلامی

کارشناسی ارشد و دکتری، رشته کتابداری تدریس می شود و اولین دوره آن رادر کتابخانه ملی راه اندازی می کنیم. همچنین انتظار می رود از نیمه دوم سال از برخی کشورهای همسایه و اطراف، دانشجو بپذیریم. رئیس کتابخانه ملی درباره بازدید رئیس جمهوری قزاقستان از کتابخانه ملی، تصریح کرد: ضرورت دارد آرام آرام جایگاه مراکز چون کتابخانه ملی روشن تر شود؛ اینجا نباید یک مرکز منزوی باشد. او از سازمان اسناد و کتابخانه ملی به عنوان حافظه ملت ها یاد کرد و گفت: باید از این به بعد در همین

رئیس جمهوری قزاقستان و هیئت همراه، هفته گذشته همزمان با سفر رؤسای جمهوری کشورهای حاشیه دریای خزر به تهران، از کتابخانه ملی بازدید کردند.

در برنامه بازدید از کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، منوچهر متکی وزیر امور خارجه، نورسلطان قزاقستان با اهدای گل به تندیس آبی - شاعر و نویسنده قزاق - از تندیس او پرده برداری کرد.

در این مراسم که با استقبال علی اکبر اشعری رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران از نورسلطان نظر بایف آغاز شد، رئیس جمهوری قزاقستان با اهدای گل به تندیس آبی - شاعر و نویسنده قزاق - از تندیس او پرده برداری کرد. نظر بایف همچنین یک نسخه از کتاب تألیفی خودش "راه قزاقستان" را با امضا به کتابخانه ملی اهدا کرد. در مقابل، کتاب های "شاهنامه فردوسی" و "مثنوی معنوی" مولانا توسط اشعری به رئیس جمهوری قزاقستان اهدا شدند. در این برنامه همچنین اتاق مطالعات قزاقستان در کتابخانه ملی نیز افتتاح شد.

نظر بایف به همراه اشعری و متکی دقایقی در آق ای - خانه قدیمی بیلاقی قزاق ها - به سر بردند و نظر بایف چند جمله ای به زبان قزاقی سخن گفت. در حاشیه این مراسم، علی اکبر اشعری از تشکیل اتحادیه کتابخانه های کشورهای اسلامی خبر داد و از کتابخانه ها به عنوان نبض فرهنگی کشور یاد کرد. او همچنین گفت: در آینده نزدیک در مقاطع

برنامه های این هفته سرای اهل قلم

این هفته و در ادامه سلسله نشست های سرای دائمی اهل قلم هشت نشست مختلف در این مکان برگزار خواهد شد.

امروز -شنبه- از ساعت ۱۷ تا ۱۹ علاقه مندان در سالن کنفرانس سرای اهل قلم شاهد سخنرانی جمعی از مترجمان و قرآن پژوهان درباره «هزار و چهارصد سال ترجمه قرآن» خواهند بود. از ساعت ۱۵ تا ۱۷ امروز نیز «کرشمه لیلی» اثر دکتر ابراهیمیان در کافه نقد رونمایی خواهد شد. فردا -یکشنبه- از ساعت ۱۶ نیز سیدعلی کاشفی و چیستا پشربی مروری بر آثار حسین مهکام خواهند داشت. دوشنبه از ساعت ۱۸ نیز طبق برنامه هفته گذشته کارگاه نقد شعر با حضور گروس عبدالملکیان برگزار می شود.

در ادامه برنامه های این هفته سرای اهل قلم در روز دوشنبه و از ساعت ۱۶ مجموعه اشعار بهاءالدین خرمشاهی توسط سیدعلی موسوی گرماردی، قیصر امین پور، کامیار عابدی و عباس یکرنگی مورد بررسی قرار می گیرد. در همین روز و از ساعت ۱۵ در سالن کنفرانس جلسه تخصصی کتاب ماه تاریخ و جغرافیا برگزار خواهد شد.

«مروری بر آثار نصرالله قادری» دیگر برنامه این هفته سرای اهل قلم است که روز سه شنبه از ساعت ۱۵ تا ۱۷ با حضور امید روحانی، فرشید و محمد ابراهیمیان و منوچهر اکبرلو در کافه نقد برگزار خواهد شد. در آخرین نشست این هفته سرای اهل قلم نیز کارشناسان و علاقه مندان چاپ کشور گردهم می آیند تا از ساعت ۱۵ الی ۱۹ روز سه شنبه جلسه ای تخصصی در حوزه صنعت چاپ کشور برگزار کنند.

۱۶ نیز سیدعلی کاشفی و چیستا پشربی مروری بر آثار حسین مهکام خواهند داشت. دوشنبه از ساعت ۱۸ نیز طبق برنامه هفته گذشته کارگاه نقد شعر با حضور گروس عبدالملکیان برگزار می شود.

در ادامه برنامه های این هفته سرای اهل قلم در روز دوشنبه و از ساعت ۱۶ مجموعه اشعار بهاءالدین خرمشاهی توسط سیدعلی موسوی گرماردی، قیصر امین پور، کامیار عابدی و عباس یکرنگی مورد بررسی قرار می گیرد. در همین روز و از ساعت ۱۵ در سالن کنفرانس جلسه تخصصی کتاب ماه تاریخ و جغرافیا برگزار خواهد شد.

انتخاب کتاب سال دفاع مقدس تخصصی تر می شود

با افزایش کمیته های داوری

یازدهمین دوره از جایزه کتاب سال دفاع مقدس با افزوده شدن کمیته داوری تحقیق و پژوهشی حقوقی، اجتماعی و سیاسی دفاع مقدس و تفکیک شعر از داستان دفاع مقدس در گروه سنی کودک و نوجوان، تخصصی تر از دوره های پیشین برگزار می شود.

در سال جاری و با تخصصی تر شدن این جایزه بخش تحقیق و پژوهش حقوقی، اجتماعی و سیاسی دفاع مقدس از کمیته تحقیق و پژوهش نظامی دفاع مقدس جدا شد و آثار تألیفی در این بخش به صورت مجزا داوری خواهند شد.

این کمیته در دهمین دوره با نام تحقیق و پژوهش سیاسی و نظامی شکل گرفته بود و به برگزیدگان

جوایزی تعلق گرفت.

همچنین شورای عالی سیاستگذاری این جایزه، با هدف توجه بیشتر به فرهنگ دفاع مقدس در گروه سنی کودک و نوجوان تصمیم به تفکیک کتاب های داستان و رمان دفاع مقدس از کتاب های شعر در این گروه سنی گرفت.

بنابراین در یازدهمین دوره از این جایزه، داوران کمیته شعر، مستقل از کمیته داستان و رمان به ارزیابی کتاب های تألیفی دفاع مقدس در حوزه کودک و نوجوان می پردازند.

یازدهمین دوره از جایزه کتاب سال دفاع مقدس؛ ۲۴ آبان ماه و همزمان با روز کتاب و پدیدآورندگان برگزار می شود.

اسامی روزهای پانزدهمین دوره هفته کتاب

اسامی روزهای پانزدهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران در سومین نشست مشترک اعضای ستاد برگزاری پانزدهمین دوره هفته کتاب که ۱۶ مهر با حضور نهاد های مشارکت کننده برگزار شد، مورد تصویب اعضا قرار گرفت.

اسامی ایام پانزدهمین دوره هفته کتاب به ترتیب پنجشنبه ۲۴ آبان ۸۶ روز کتاب و پدیدآورندگان، جمعه ۲۵ آبان روز کتاب، نماز و مسجد، شنبه ۲۶ آبان روز کتاب، دانش آموز و خانواده، یکشنبه ۲۷ آبان روز کتاب و ادبیات، دوشنبه ۲۸ آبان کتاب و کودک، سه شنبه ۲۹ آبان کتاب و دانشگاه، چهارشنبه ۳۰ آبان کتاب و کتابدار و اطلاع رسانی، پنجشنبه اول آذر روز کتاب، بسیج، ایثار و حامیان نسخ خطی نامگذاری شد.

بنابراین گزارش، امسال برنامه های هفته کتاب یک روز زودتر (۲۳ آبان) و با تقدیر از پدیدآورندگان کتاب های تشویقی کتاب سال و تقدیر از خادمان نشر آغاز می شود.

کتاب های نایاب مولوی پژوهی تجدید چاپ می شوند

موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران با همکاری و مشارکت موسسه انتشاراتی دانشگاه تهران، برخی کتب نایاب و ارزشمند را درباره مولانا منتشر می کند.

به گفته مدیران این موسسه، از میان حدود ۷۰ اثر درباره زندگی و آثار مولانا جلال الدین محمد بلخی، برجسته ترین کتاب هایی که طی چند سال و حتی چند دهه اخیر در بازار کتاب تهران کمیاب و نایاب بوده است، تجدید چاپ شده و به دست ادب دوستان و مولوی دوستان خواهد رسید.

علاوه بر این، انتشارات علمی فرهنگی نیز نوید چاپ ۹ اثر نایاب را درباره مولانا به موسسه حکمت و فلسفه داده است که به زودی منتشر خواهد شد.

جایزه قلم زرین دوسالانه شد

پنجمین جشنواره قلم زرین به صورت استثنای در سال ۱۳۸۷ به شکل دوسالانه برگزار خواهد شد. با توجه به برگزار نشدن پنجمین جشنواره قلم زرین در سال ۱۳۸۶، هیئت مدیره جدید انجمن قلم ایران تصمیم گرفت با دوسالانه کردن پنجمین جشنواره و بررسی کتاب های چاپ ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ در آن، به نحوی این تأخیر یک ساله را جبران کند. بدین ترتیب، ششمین جشنواره قلم زرین در سال ۱۳۸۸ مجدداً به شکل سالانه برگزار خواهد شد. دوره پنجم جشنواره قلم زرین قرار بود به دبیری محمد ناصری برگزار شود که با استعفای او، این دوره برگزار نشد.

جشنواره قلم زرین در سه رشته شعر، داستان و پژوهش و نقد ادبی برگزار می شود و به اثر برتر در هر رشته، هشت سکه بهار آزادی اهدا می شود. در اولین دوره این جشنواره در سال ۱۳۸۱ و به دبیری سمیرا اصلانپور، رمان "روی ماه خداوند را ببوس" نوشته مصطفی مستور، مجموعه شعر "دختر صوفی" سروده زنده یاد محمدخلیل جمالی (مذنب) و پژوهشی درباره آرا و آثار جلال آل احمد اثر میرزایی به عنوان بهترین آثار شناخته شدند.

در دوره دوم جشنواره قلم زرین در سال ۱۳۸۳ به دبیری راضیه تجار، رمان "پل معلق" نوشته محمدرضا بایرامی، مجموعه شعر "شب همه شب" سروده عباس مشفق کاشانی و پژوهش "مقایسه قصص در قرآن و عهدین" اثر عباس اشرفی به عنوان آثار برتر معرفی شدند. دبیری دوره سوم جشنواره قلم زرین را در سال ۱۳۸۴، رضا اسماعیلی برعهده داشت. در این دوره، مجموعه های شعر "زین نقره واژگون" سروده خسرو احتشامی و "چین کلاغ" سروده مرتضی امیری اسفندقه به طور مشترک و پژوهش "امام حسین (ع) در شعر معاصر عربی" اثر انسبه خزعلی به عنوان آثار برتر انتخاب شدند. دبیر دوره چهارم جشنواره قلم زرین در سال ۱۳۸۵، مریم صباغ زاده ایرانی بود.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خبر داد

تدارک گسترده برای هفته کتاب

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از برنامه های گسترده و متنوع هفته کتاب خبر داد.

دکتر محسن پرویز با اشاره به شروع برنامه ریزی برای هفته کتاب از شش ماه پیش، به خبرنگار ما گفت: «امسال برنامه های ما با برنامه ریزی بیشتر و بهره گیری از توان بیشتر همکاران در حوزه های مختلف و دستگاه ها و نهادهای مشارکت کننده است.»

برنامه ریزی برای نمایشگاه بیست و یکم

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به تشکیل دومین جلسه شورای سیاست گذاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران اظهار داشت: «در شورای سیاست گذاری نکاتی را که به عنوان آسیب در نمایشگاه بیستم شناسایی شده اند بررسی می کنیم و سعی داریم راه حل هایی برای رفع آنها بیابیم.»

دکتر محسن پرویز با بیان این که اولین تغییر در برنامه های نمایشگاه بیست و یکم، برگزاری بسیار زودتر جلسات شورای سیاست گذاری نسبت به دوره های گذشته است افزود: «برنامه ریزی نمایشگاه بیست و یکم کتاب با نگاه به ضعف های نمایشگاه بیستم و حرکت در راستای رفع آن مشکلات آغاز شده است که مطمئناً نتایج بسیار مثبتی به دنبال خواهد داشت.»

وی از تشکیل جلسه سوم شورای سیاست گذاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران طی هفته جاری خبر داد و درباره مهمانان خارجی نمایشگاه بیست و یکم گفت: «فراخوان تصویب شده ما در نمایشگاه فرانکفورت بر اساس مقررات توزیع شده است و رایزنی ها برای حضور ناشران خارجی مانند سال های گذشته تداوم می یابد.»

فردی، مسئول ستاد جشن داستانهای انقلاب شد

وی همچنین به برنامه هایی از جمله تولید کتاب، حمایت از تجدید چاپ کتاب های شاخص و برگزاری مسابقه هایی با موضوع انقلاب اسلامی ایران طی جشن بزرگ داستان انقلاب، اشاره کرد. حمایت از برگزاری دومین جشنواره داستان کوتاه دفاع مقدس با نام مسابقه ادبی یوسف که توسط حوزه هنری برگزار می شود از دیگر اقدامات معاونت فرهنگی وزارت ارشاد است.

دکتر پرویز در این زمینه اظهار داشت: «قرار است از جوایز این جشنواره حمایت کنیم و ما نیز معادل جایزه ای را که حوزه هنری برای برگزیدگان در نظر دارد به آنان اهدا کنیم.»

دکتر محسن پرویز، معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طی حکمی، امیرحسین فردی را به عنوان مسئول ستاد جشن بزرگ داستان در سی امین سال انقلاب اسلامی ایران، منصوب کرد. به گفته دکتر پرویز دلایل این انتخاب، شایستگی، تجربه و فعالیت های ارزنده فردی در حوزه ادبیات داستانی است.

معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در گفت و گو با کتاب هفته گفت: «سال آینده در قالب این جشن برنامه های جامعی اجرا می شود و فعلاً اعضای ستاد در مرحله تشکیل جلسه و برنامه ریزی هستند.»

دو انتصاب مهم در وزارت ارشاد

نیز کمک کند.»

وی همچنین درباره محمود سالاری گفت: «سالاری در سمت مشاور معاونت فرهنگی همواره نقش برجسته ای داشته و نظرات او در حل بسیاری از مسائل راهگشا بوده است.»

علی شجاعی صائین، مدیر کل سابق دفتر مطالعات و برنامه ریزی فعالیت های فرهنگی و کتابخوانی و قائم مقام جدید معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز با اشاره به سرمایه علمی و توان بالای این دفتر اظهار امیدواری کرد که سالاری با استفاده از توان کارشناسان در کار خود موفق باشد.

برنامه های جدید سالاری

محمود سالاری -مدیر کل جدید دفتر برنامه ریزی و توسعه فعالیت های فرهنگی و کتابخوانی - که پیش از این علاوه بر تدریس در دانشگاه، مشاور معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بوده است، سوابقی همچون معاونت دانشجویی دانشکده صداوسیما، همکاری با مجتمع فرهنگی بلال و نشریات رشد و نویسندگی برای رادیو و تلویزیون را در کارنامه خود دارد. وی در ابتدای مراسم معارفه خود ضمن تشکر از زحمات مدیریت پیشین دفتر به ارائه برنامه های آتی اش برای دفتر مطالعات و برنامه ریزی فعالیت های فرهنگی و کتابخوانی پرداخت و گفت: «چالش هویت در دهه آینده مهم ترین معضل خواهد بود بنابراین باید یکی از اصلی ترین فعالیت های معاونت برنامه ریزی، معاونت فرهنگی و این دفتر، نگاه به هویت اقوام و فرق باشد.»

وی افزود: «با توجه به آیات و روایات، تقوا باید محور کارهای فرهنگی قرار گیرد و فعالیت های فرهنگی، افراد را به تقوا نزدیک کند. تبدیل سیستم

یادداشت

دکتر حسین میرزایی
مشاور پژوهشگاه آمار

چرا خطای آماری؟!؟

طرح های آمارگیری که در کشور اجرا می شوند دارای ریزه کاری هایی هستند که افراد غیر حرفه ای به آنها توجه نمی کنند؛ به همین دلیل تحقیق آنها دقت و صحت کافی را نداشته و با نتایج ضد و نقیضی مشابه آنچه درباره سرانه مطالعه کتاب گفته می شود مواجه می شویم.

در مرحله اول، طرح نمونه گیری باید به گونه ای باشد که تعداد نمونه ها متناسب با جامعه و نمایندگانی از جامعه آماری مورد نظر باشند. اما در بسیاری موارد نمی توانند نمونه ها را به مثابه «مشت نمونه خروار است» انتخاب کنند و نتایج اریب پیدا می کند.

بخشی از آمارهای اعلام شده، نتیجه محاسبات سرانگشتی است. مثلاً از شمارگان کتاب ها یا نتایج طرح های «هزینه». درآمد خانوار»، میزان مطالعه را تخمین می زنند، در حالی که ممکن است افراد خرید تمام کالاهای فرهنگی نظیر کتاب، مطبوعات، کاست و حتی هزینه های استفاده از اینترنت را به عنوان بخشی از برنامه هزینه خود معرفی کنند. در این موارد است که «اگر یک نکته به باریکی یک مو در نظر گرفته نشود، نتیجه به اندازه یک کوه جابه جا می شود.»

خطاهای غیرنمونه گیری در طرح هایی رخ می دهند که مسائل ذهنی و غیرعینی مانند مطالعه در آنها مطرح است. افراد از هزینه خرید گوشت و لباس به دلایل واحد مشخص و کمی - ریال - کاملاً مطلعند اما در مسئله ای چون مطالعه با معضل «فراموشی رو به پایین مواجه هستیم که افراد آن را کمتر از میزان واقعی اعلام می کنند.

گاهی نیز خطای پاسخ رخ می دهد. پاسخگو جواب را نمی داند یا از پاسخگویی درست امتناع می کند. گاهی نیز ممکن است تحت تاثیر آمارگیر، میزان آن را بیشتر اعلام کند.

بخشی از مشکل به خطای پردازش و ایرادات پرسش های طرح شده برمی گردد. باید در پرسشنامه به طور کامل منظور از واژه هایی چون «مطالعه» معین شود تا پاسخگو میزان دقیق مطالعه را مطرح کند.

در برخی مواقع روش های آماری برای کنترل نمونه ها نیز به درستی انجام نمی شود. مثلاً در ساعاتی به منازل مراجعه می شود که اکثر زنان خانه دار با سطح تحصیلات مشخصی در منازل هستند. این نمونه ها نماینده تمام جامعه نبوده و نمی توانند طرح را از نظر نمونه کنترل کنند.

رعایت دو قاعده «روایی» و «پایایی» برای طرح ها ضروری است. به این شکل که باید پژوهشگر دیگری با اجرای طرح مشابه دوباره به همان نتایج پیشین برسد و تغییرات آن در طی زمان در نظر گرفته شود.

تا جایی که شنیده ام ساعت های اعلام شده درباره سرانه مطالعه نتیجه برنامه هایی است که هیچ طرح منسجم آماری را پشت سر نداشته اند. به همین منظور قانونی از سوی مرکز آمار طراحی شده است و براساس آن دستگاه هایی که اقدام به آمارگیری و اجرای عملیات میدانی می کنند موظف هستند طرح فنی و طرح موضوعی (شامل پرسشنامه و تعریف واژگان) را به تایید کارشناسان آماری برسانند. به این ترتیب احتمال خطا در این طرح ها کاهش یافته و نتایج حاصل از آن قابل تعمیم به کل جامعه آماری خواهد بود.

هزار نکته باریکتر ز مو

اهالی فرهنگ و کتاب در سالیان گذشته مکرر درباره فقر مطالعه ما شنیده اند و می دانند در صحبت هایی که حول و حوش کتاب بخوانی ایرانیان به گوش می رسد با آمارهایی عجیب روبه رو هستیم اما در این میان صفت عجیب نه برای کتابخوانی ما به کار می رود و نه عکس آن، بل از آن روست که این آمارها از ۳۰ ثانیه در روز تا ۳۰ دقیقه، در نوسان هستند. عجیبی ماجرا در این میان علم «آمار» است که اول آبان به نام نامی این عزیز نامیده شده است. در این روزگاران، در گزارش ها و مقالات متعددی که درباره فقر مطالعه ما نوشته شده و می شود از ارقامی به عنوان سرانه مطالعه کشور نام می برند که گاهی مستندی هم ندارند که اگر براساس پژوهشی جامع و کامل به دست می آمدند تا این حد با هم متفاوت نبود. جست و جویی کوتاه در موتورهای جست و جوگر اینترنتی احتمالاً این گفته را تایید می کند، چه این که در وبلاگ ها و سایت های مختلف از آمار و ارقامی صحبت می شود بی آن که منبع آنها یا پژوهشگرشان مشخص باشد. در صفحات روزنامه ها - که باید حالتی مستندتر داشته باشند - نیز اوضاع بر همین سیاق است. نشریه ای از سرانه مطالعه یک دقیقه ای ایرانیان می نویسد و دیگری فردای آن روز آمار جدیدی با خروجی ۷ دقیقه به دست مخاطب می دهد.

ماجرا وقتی جالب تر می شود که بدانیم دستگاه های مختلفی تا امروز اقدام به پژوهش درباره سرانه مطالعه کرده اند. پژوهش هایی که اکثر آنها هیچ وقت به نتیجه روشنی نرسیدند؛ یا در نیمه راه متوقف شدند و یا این که هیچ گاه برای مسئولان آن دستگاه ها انتشارش اهمیتی نداشت. این روزها اما ظاهراً خبرهای خوشی به گوش می رسد: «طرح ملی آمار کتابخوانی»، فرق این ایده و طرح با فعالیت های قبلی، در همین کلمه شیرین ملی است. تا امروز جامعه آماری ما نهایتاً، در حد یکی از مناطق تهران بوده و مسلم است که سیاستگذاری های حوزه کتاب در حد منطقه ای کوچک از یک شهر اعمال نمی شود. به نتیجه رسیدن این طرح می تواند یکی از خلأهای عمده تصمیم گیری ما را پر کند. نکته دیگری که در این مجال باید به آن اشاره کرد تصور ساده انگارانه ما درباره همین کلمه «آمار» است. همین آمارهایی که تاکنون در اظهار نظرها به آنها استناد می شده است در صورت صحت و سلامت هم، چندان راهگشا نبوده اند چه این که تنها علاقه پژوهشگران، به سرانه مطالعه آن هم به عنوان رقمی تک بعدی بوده است تا بتوانند آن را به کل کشور تعمیم دهند. این اتفاق در حالی می افتد که در بعضی کشورها در سال های آغازین قرن بیستم، پژوهش هارادای کارآمدتری به تن کرده بودند تا بشود میزان مطالعه گروه های سنی مختلف، کتاب های مورد علاقه و شاخص های فراوان دیگری را هم در کنار رقم کلی سرانه مطالعه ملی به دست آورد.

این اتفاق حلقه دومی است که قرار است در پژوهشی که به همت دکتر سیدرضا نقیب السادات و پشتیبانی خانه کتاب انجام می گیرد پیدا شود. پس از امیدواری نسبت به سرانجام رسیدن این طرح، این نکته را از قلم نیندازیم که نباید به آمار باز هم مثل گذشته به شکل علمی تزئینی نگریسته شود. پژوهش های کاملی از این دست باید در برهه های زمانی مشخص بارها و بارها انجام گیرد و تنها به رقمی به عنوان سرانه مطالعه کشور اکتفا نشود. ذکرش رفت که این رقم حتی در صورت درستی، برای برنامه ریزی کافی نیست چه این که: هزار نکته باریکتر ز مو اینجاست / نه هر که سر بترشد قلندری داند.

شجاعی از خورشید هشتم می نویسد

سید مهدی شجاعی نویسنده نام آشنای ادبیات مذهبی کشور، از پایان یافتن کار تحقیقاتی درباره زندگی امام رضا (ع) خبر داد و گفت: به زودی نگارش این اثر را آغاز می کنم.

شجاعی افزود: در خصوص نگارش این اثر، منتظر به دست آوردن قالب مورد نظر هستم تا بتوانم مطالعات تحقیقاتی و مضامین معنوی را در بهترین ظرفی که می شود بیان کرد پیاده کنم. تمام تأمل قبل از نگارش من هم مربوط به همین انتخاب قالب است.

وی ادامه داد: از نظر موجودیت تحقیقاتی به جامعیتی رسیده ام اما به دنبال شیوه ای هستم که متفاوت با قالب های گذشته باشد و بتواند بهترین ارتباط را با مخاطب برقرار کند.

شجاعی اظهار داشت: ورود به عرصه و حیطه این بزرگواران، برکاتی را شامل حال انسان می کند که صرفاً تکمیل اطلاعات در مورد آنان نیست، بلکه انسان از رهگذر این تحقیق به یک ارتفاع معنوی و بستر نورانی وارد می شود و در آن حرکت می کند که پیش از این رسیدن به آن میسر نبوده است.

وی اضافه کرد: در مورد شخصیت های تاریخی، این مورد خیلی نمایان نیست، اما در مورد اهل بیت (ع) به خصوص امام رضا (ع) آدم هر چه بیشتر می داند، احساس می کند نورانیت وجود پربرکت ایشان در وجود انسان بیشتر جریان می یابد و این ویژگی خاص اهل بیت (ع) است.

این نویسنده با بیان این که نه در مورد امام رضا (ع) و نه در مورد هیچ امام دیگری آن گونه که شایسته و بایسته است اثر شاخص ادیبانی پدید نیامده است، عنوان کرد: دیگر آثار ادبی در مورد ائمه اطهار (ع) دچار کمبود، نقصان و کم کاری است و کارهای نسبتاً خوبی در مورد بعضی از ائمه اطهار (ع) انجام

شده اما این تعداد کتاب - چه به لحاظ کمی و چه به لحاظ کیفی - شایسته این بزرگواران نیست و خیلی کمتر از آنچه شایسته است کار شده است. شجاعی با اشاره به برگزاری جشنواره امام رضا (ع) خاطر نشان کرد: برگزاری جشنواره رضوی، در ایجاد تعامل بسیار خوب میان نمایاننامه نویسان و تولید آثار قابل قبول مؤثر بوده است و حمایت ها و جهت دهی ها در این زمینه تأثیرات خود را خواهد گذاشت.

نویسنده طوفان دیگری در راه است در خصوص طرح نگارش داستان های ۱۴ معصوم گفت: در مورد حضرت امام حسین (ع) نگارش اثر انجام شده است. کتاب آسمانی ترین مهربان که در مورد امام جواد (ع) است نیز آماده شده است. کاری درباره حضرت رضا (ع) را در دست اجرا داشتیم که برخی از اتفاق ها

باعث شد این کار به تعویق بیفتد ولی تحقیقات درباره امام رضا (ع) به پایان رسیده است و منتظر یافتن قالبی مناسب برای پیاده کردن این تحقیقات هستم. این طرح جزو اولویت های من است. وی اضافه کرد: تقریباً یک فصل از رمان حضرت عباس (ع) باقی مانده و آن هم به دلیل کار بر روی سناریوی حضرت یوسف (ع) بود که تقریباً چند سال وقت مرا گرفت و قبل از این که کار نگارش درباره حضرت عباس (ع) را به پایان برسانم، آن کار شروع شد و ایجاد وقفه کرد.

وی در پایان به مهر گفت: در مسیر تحقیقات، پرونده های پژوهشی راجع به زندگانی پر برکت حضرت امام حسن (ع) و امام هادی (ع) نیز به پایان رسیده و برای نگارش این کتاب نیز منتظر قالب ادبی مناسب برای خلق داستان هستم.

از شبکه اول سیما پخش می شود

قصه های مثنوی روی آنتن

به مناسبت سال مولانا - که از سوی یونسکو اعلام شده - مجموعه ای ۲۶ قسمتی با مضمون هایی از قصه های مولوی توسط شبکه یک سیما در استودیو گلستان (سیما فیلم) در حال تولید است.

حسن احمدی با اعلام این مطلب گفت: تهیه کنندگی این برنامه را خودم برعهده دارم و علی مختارزاده کارگردان این مجموعه خواهد بود.

این داستان نویس افزود: قصه ها به شکل نمایشی تولید می شود. فخرالدین صدیق شریف هم راوی و بازیگر است. یعنی راوی، بازیگری است که خودش در قصه ها حضور دارد. علاوه بر اینها ژاله علو از هنرمندانی خواهد بود که در این مجموعه با ما همکاری می کند.

احمدی ادامه داد: فضای حدود هزار متر را دکور قرار دادیم و به شکل قابل ملاحظه ای طراحی و ساخت دکور را پیش بردیم. این دکور شامل ۹ حجره و بازارچه و قصر و زندان و خانه های قدیمی است که نهایتاً برای ساخت آن ۴۰ روز زمان صرف شد. ضبط برنامه مان هم از هفته گذشته آغاز شده و باید تا اول دی ماه سال جاری، کل ۲۶ قسمت مجموعه به طور کامل پخش شود.

این تهیه کننده تلویزیون تصریح کرد: اکنون با سرعت کار را پیش می بریم و تمام تلاش مان هم این است که برنامه ۱۰ آبان ماه روی آنتن برود.

جشنواره کتاب و رسانه:

۳۰ آبان

جشنواره کتاب و رسانه برتر سی ام آبان ماه در تهران برگزار می شود. خبرنگاران حوزه فرهنگ می توانند با ارسال مطالب خود که از سال گذشته تا کنون در رسانه های گروهی منتشر شده در جشنواره کتاب و رسانه برتر شرکت کنند. خبرنگاران حوزه فرهنگ برای شرکت در این جشنواره می توانند آثار خود را با موضوع کتاب که از شهریور ۱۳۸۵ در مطبوعات و رسانه ها منتشر شده به دبیرخانه ارسال کنند. امسال این جشنواره در شش بخش گزارش، گفت و گو، خبر، عکس، مقاله و کاریکاتور برگزار می شود. علاقه مندان می توانند آثار خود را به نشانی میدان بهارستان، خیابان کمال الملک، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، طبقه سوم، واحد روابط عمومی ارسال کنند و یا با شماره ۳۸۵۱۲۳۷۸ تماس بگیرند. آخرین مهلت ارسال آثار بیستم آبان تعیین شده است.

روستاهای کرمان صاحب ۲۰ کتابخانه شدند

داد. برای هر یک از این کتابخانه ها، اعتباری در حدود ۵۰ تا ۳۰ میلیون تومان مورد نیاز است که سرجمع این رقم حدود ۶۰۰ میلیون تومان است. بر همین اساس قرار شد مدیریت امور کتابخانه های عمومی استان، کار جانمایی این واحدهای فرهنگی را - که برای هر کدام از آنها حداقل ۲۰۰ متر مربع فضای فیزیکی مورد نیاز است - انجام دهد و نتیجه آن را در اسرع وقت به استانداری اعلام کند تا کار ساخت کتابخانه ها هر چه زودتر آغاز شود.

مدیر امور کتابخانه های عمومی استان کرمان اضافه کرد: در جلسه اخیر انجمن همچنین مقرر شد سه کتابخانه سیار - شامل دو دستگاه مینی بوس و یک دستگاه اتوبوس - برای مناطق محروم خریداری و راه اندازی شود. همچنین مصوب شد ۵۰ میلیون تومان برای خرید منابع و تامین هزینه های جاری کتابخانه های عمومی نیازمند به مدیریت امور کتابخانه های عمومی اختصاص یابد.

مدیر امور کتابخانه های عمومی استان کرمان از خرید منابع اطلاعاتی مورد نیاز این کتابخانه ها و نیز ساخت ۲۰ باب کتابخانه عمومی در روستاهای محروم استان خبر داد.

محمدجواد حسین زاده با اشاره به مصوبات جلسه اخیر انجمن کتابخانه های عمومی کرمان که با حضور استاندار برگزار شد، گفت: خوشبختانه این جلسه که با حضور رئوفی نژاد استاندار کرمان و معاونان عمرانی و سیاسی او و نیز مدیرکل ارشاد استان برگزار شد، مصوبات خوبی داشت که توجه اعضای انجمن به مناطق روستایی، محروم و کم برخوردار استان - که عمدتاً در مناطق جنوبی واقع شده اند - از جمله ویژگی های بارز این مصوبات بود.

حسین زاده افزود: قرار شد با موافقت استاندار، ۲۰ کتابخانه عمومی در این گونه مناطق ساخته شود و او قول تامین اعتبار مورد نیاز برای این کار را

تصمیمات جدید دولت درباره کتابداران

با تصویب شورای شهر تهران سرانجام صورت می‌گیرد

پرداخت بدهی شهرداری به کتابخانه‌ها

با تصویب متمم بودجه شهرداری تهران توسط شورای شهر، شهرداری بالاخره موظف به پرداخت یک میلیارد تومان از بدهی‌های نیم درصدی اش به کتابخانه‌های عمومی پایتخت شد.

رسول خادم رئیس کمیسیون برنامه و بودجه شورای شهر تهران در جلسه هفته گذشته این شورا که با حضور پور زرنندی معاون اداری و مالی شهرداری برگزار شد، گفت: بر اساس یکی از بندهای متمم بودجه، شهرداری تهران مکلف شد که مبلغ یک میلیارد تومان از بدهی‌های معوقه خود را به صورت علی‌الحساب به انجمن کتابخانه‌های عمومی شهر تهران واریز کند.

وی افزود: پیش از این نیز شورای شهر مجوز تأمین و پرداخت این مبلغ را از محل اعتبار ردیف ۴۱۶۲ (کمک به امور فرهنگی، هنری و ورزشی) بودجه سال جاری به شهرداری تهران داده بود. علی‌غیاب نشدن مدیرکل امور انجمن‌ها و مشارکت‌های نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور نیز در این باره گفت: مهلت پرداخت این مبلغ توسط شهرداری به انجمن، ۱۲ مهر ماه پایان یافته بود که با توجه به پیش آمدن مشکلاتی در لایحه متمم بودجه شهرداری، این لایحه دیرتر به بررسی مجدد گذاشته شد و پرداخت یک میلیارد تومان نیز - که یکی از بندهای لایحه متمم بودجه بود - به تصویب شورای شهر رسید و بنابراین ما در انتظار این مبلغ در اسرع وقت هستیم.

به گزارش مهر، بر اساس قانون مصوب سال ۸۲ مجلس شورای اسلامی، شهرداری‌های کشور موظف‌اند نیم درصد از کل درآمد هایشان را برای هزینه شدن در کتابخانه‌های عمومی به حساب انجمن کتابخانه‌های عمومی همان شهر واریز کنند که بسیاری از شهرداری‌های کشور و به ویژه کلان شهرهایی مانند تهران، مشهد، اهواز و تبریز از زمان تصویب این قانون تاکنون این کار را انجام نداده‌اند.

معرفی داوران جایزه شهید غنی پور

داوران هفتمین دوره از جایزه ادبی شهید حبیب غنی پور در دو بخش «داستان و رمان بزرگسال» و «داستان و رمان نوجوان» معرفی شدند.

احمد دهقان، زهره یزدان پناه قره تپه و ابراهیم حسن بیگی داوری آثار داستانی و رمان رسیده به این جایزه را در دو بخش بزرگسال با موضوع آزاد و دفاع مقدس برعهده خواهند داشت.

شهرام شفیعی، حمیدرضا شاه‌آبادی و خسرو باباخانی نیز در بخش نوجوان، آثار ارسالی را داوری خواهند کرد.

همچنین هیات دولت در تبصره دیگری اعلام کرد که انتقال کتابداران مأمور به نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به شهرداری‌ها، سایر دستگاه‌های دولتی و همچنین موسسه‌ها و نهادها (بند ب ماده ۱۱ قانون استخدامی کشور)، با رضایت مستخدم و موافقت کتبی کتابخانه‌های عمومی کشور و دستگاه مقصد با رعایت قوانین و مقررات امکان پذیر است.

حاج مومنی تأکید کرد: بر اساس این مصوبه، حقوق و دستمزد این کتابداران را وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از محل بودجه وزارتی پرداخت می‌کند. مدیر روابط عمومی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور خاطر نشان کرد: حقوق و مزایای مستخدمان ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها و مأمور به خدمت در کتابخانه‌های عمومی کشور نیز بر اساس احکام صادره توسط اداره‌های کل یاد شده و از محل بودجه اداره‌ها پرداخت خواهد شد.

سازمانی وزارت ارشاد، موافقت خود را با این امر ضمن داشتن شرایط احراز و موافقت وزارت ارشاد اعلام کرد.

هیات دولت در مصوبه‌ای ضمن رفع ممنوعیت انتصاب کارکنان مأمور به خدمت وزارت ارشاد در نهاد کتابخانه‌های عمومی به پست‌های دیگر این وزارتخانه، تصویب کرد که انتقال کتابداران مأمور به نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به شهرداری‌ها و دستگاه‌های دولتی مجاز است. در مصوبه هیات دولت همچنین آمده است که وزارت ارشاد باید از سال ۱۳۸۶ حقوق کتابداران مأمور به خدمت در نهاد کتابخانه‌های عمومی را پرداخت کند.

علی اکبر حاج مومنی مدیر روابط عمومی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با اعلام این مطلب گفت: از میان سه هزار و ۸۰۰ کتابدار که در این نهاد مشغول خدمت هستند، ۸۰۰ کتابدار از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مأمور به خدمت بودند ولی بر اساس مصوبه قبلی این کتابداران اجازه انتقال به سایر نهادها و دستگاه‌های دولتی حتی وزارت ارشاد را نداشتند.

وی تصریح کرد: اما امروز هیات دولت در تبصره جدیدی در مورد انتصاب کتابداران در سایر پست‌های

دومین جشنواره بانوی فرهنگ

دومین دوره جشنواره بانوی فرهنگ اواخر دی ماه سال جاری توسط دفتر امور بانوان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می‌شود.

این جشنواره که سال گذشته در دو رشته ادبیات داستانی و شعر برگزار شده بود امسال در شش رشته داستان، شعر، نقد و پژوهش ادبی، زندگینامه داستانی، داستان نوجوان و شعر نوجوان برگزار و به بهترین کتاب‌های انتشار یافته در سال ۸۵ در هر یک از این رشته‌ها جوایز ارزنده‌ای با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اهدا خواهد شد.

سال گذشته در بخش ادبیات داستانی کتاب «آدم شب به خیر» اثر راضیه تجار، لیکند مسیح نوشته سارا عرفانی و «شهر سنگی» به قلم زهرا پورقربان و در بخش شعر نیز کتاب «این قوم ناگهان» اثر سیمین دخت وحیدی، «به تمام زبان‌های دنیا خواب می‌بینم» سروده شبنم آذر و «مرده‌های حرفه‌ای» اثر علی محمد مودب توسط هیئت داوران انتخاب و جوایزی به آنها تقدیم شد.

کتاب ماه کودک و نوجوان در ایستگاه صد و هفدهم

کتاب ماه کودک و نوجوان به ایستگاه صد و هفدهم رسید.

در این نشریه که به صاحب امتیازی خانه کتاب و سردبیری خسرو آقاییاری چاپ می‌شود، در بخش‌های فرهنگ عمومی، ادبیات داستانی، شعر، تصویرگری و گزارش مطالب متنوعی برای اهالی ادبیات کودک و نوجوان تدارک دیده شده است.

نشست تخصصی این شماره از کتاب ماه کودک و نوجوان که شماره‌های ۱۱۵، ۱۱۶ و ۱۱۷ را به پیشانی دارد دارای «رویکرد جامعه‌شناختی به ادبیات کودک و نوجوان» است. در این نشست علیرضا کرمانی، جامعه‌شناس و محقق، درباره ارتباط جامعه‌شناسی و ادبیات کودک صحبت کرده است.

«چه کسی می‌خواهد من آدم شوم؟»، «اولین زن تصویرگر ایرانی»، «تصاویر، کتب مصور و مخاطب» و «سرچشمه‌های فانتزی در ادبیات کهن فارسی؛ هفت گنبد» از دیگر مطالب مهم این شماره است که عناوینشان روی جلد هم به چشم می‌خورد.

انتشار کتاب ماه هنر

شماره ۱۰۵ و ۱۰۶ کتاب ماه هنر، ماهنامه تخصصی اطلاع‌رسانی و نقد و بررسی کتاب به صاحب امتیازی خانه کتاب و سردبیری محمد خزائی منتشر شد.

در این شماره و در بخش دوربین خبرساز نشریه، مروری کامل به تاریخچه فیلم‌های خبری صورت گرفته است. این مقاله - که نویسنده

آن علی شیخ مهدی است - با عکس‌های متعددی از رویدادهای قرن گذشته همراه شده است.

«نشانه‌شناسی داستان کلیسای جامع»، «بکت و مسئله انکار معنا»، «هستی‌بخشیدن به معنا» و «ارشاد تکنولوژی و تأثیر تلویزیون بر تحولات فرهنگی» از دیگر مطالب مهم این شماره کتاب ماه هنر است.

مرکز نشر کتابهای کمک آموزشی

انتشارات دهسرا

چاپ سی و سوم

۲۰۰۰ سیرهوسان

آزمون سیرهوسان

راهت - خ - لکان - مجتمع کمپون - ۱۳۹۱ - ۲۲ - ۳۰۰۰ - ۰۵۵
 تلفن: ۰۲۱ - ۲۲۲۰۰۰۰۰
 فکس: ۰۲۱ - ۲۲۲۰۰۰۰۰
 همراه: ۰۲۱ - ۲۲۲۰۰۰۰۰
 صندوق پستی: ۱۳۹۱ - ۲۲۲۰۰۰۰
 P1391 - P2220 - P2220 - P2220
 www.Dehsara.com

طرح تدوین آمار کتابخوانی در گفت و گو با دکتر سیدرضا نقیب السادات

سرشماری سطرها

تاکنون درباره سرانه مطالعه در ایران آمارهای بسیاری اعلام شده است اما به گفته کارشناسان هیچ یک از این آمارها از صحت و دقت لازم برخوردار نبوده اند.

طرح ملی کتاب و کتابخوانی در ایران با هدف ارائه آمار دقیقی از سرانه مطالعه، وضعیت کتابخوانی، اولویت های کتابخوانان و ... از سوی گروهی از کارشناسان کشورمان به خانه کتاب ارائه شده و در دست بررسی است.

دکتر سیدرضا نقیب السادات مجری این طرح دارای ۳ دکترای زبان شناسی، جامعه شناسی و ارتباطات و عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، در این گفت و گو از پیشینه این طرح و چگونگی اجرای آن سخن می گوید.

مرحله اولیه طرح ملی کتاب و کتابخوانی در ایران با چه هدفی و از چه زمانی شروع شد؟

این طرح از چند سال پیش طراحی شد و طرح کلانی برای کل کشور بود که در سال ۸۳ موفق شدیم مرحله اول آن را در استان تهران اجرا کنیم اما در همان حد استانی باقی ماند.

در آن طرح وضعیت کتاب و کتابخوانی در ایران، اولویت های کتابخوانان، شیوه های دسترسی به کتاب، بهایی که حاضرند برای کتاب بپردازند، تمایل آنها به تبلیغ کتاب و علائقی که به موضوعاتی مانند طرح روی جلد، نویسنده ها، قطع و ... در بین کتابخوانان رواج داشت، شناسایی شده طرح در همین مرحله باقی ماند و قرار شد بعدا ادامه پیدا کند و کل استان های کشور دارای چنین شناسنامه ای شوند، اما از سال ۸۳ دیگر پیگیری نشد.

این طرح چند وقت پیش بازنگری و ارائه شد و قرار شد در صورت تایید مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ۳۰ استان کشور به اجرا درآید.

متولی اجرای طرح اولیه چه سازمانی بود و چه رویکردهایی در آن مورد توجه قرار گرفت؟

زمانی که طرح پیشنهاد شد، یک تیم دانشگاهی از همکاران دانشگاه های علامه طباطبایی، تهران و دانشگاه آزاد در اجرای آن مشارکت کردند و این کار با سه رویکرد به نتیجه رسید:

یکی اخذ ویژگی های بازار کتاب و کتابخوانی در ایران از منظر خوانندگان کتاب یا مخاطب بود، دوم از منظر ناشران و دیگری از منظر کارشناسان و متخصصان. یعنی در سه مرحله اطلاعات و دیدگاه های سه دسته مخاطب، دست اندرکاران و کارشناسان به دست آمد و به تفکیک ارائه شد که روش تحقیق قسمت مخاطب، پیمایشی، روش بخش کارشناسان، ارزشیابی و روش تحقیق مورد استفاده برای ناشران، مصاحبه عمقی بود که اتفاق افتاد. بنابراین عمده کار با یک تیم تحقیقاتی صورت گرفت و سازمان خاصی متولی آن نبود.

بازنگری طرح از طرف چه نهادی پیشنهاد شده است؟

این بازنگری در واقع از طرف خانه کتاب پیشنهاد شده است. دلیل این امر این است که ما در حوزه کتاب و کتابخوانی یک شناسنامه کامل و اطلاعات قابل تامل برای رجوع، برنامه ریزی و سیاست گذاری در امر کتابخوانی در اختیار نداریم. از این رو ضرورت وجود یک پایانه اطلاعاتی در خصوص کتاب و کتابخوانی در کشور احساس می شود. ما الان نمی دانیم متوسط مطالعه به تفکیک گروه های سنی

حرف اول را بزنیم، قطعاً نیاز داریم که روی این فرهنگ تجدید نظر کنیم.

سهم کتابخوانی بین قشر دانشجو و فرهیخته هم خیلی پایین آمده.

جای تأسف است که سهم مطالعه خیلی از کسانی که درگیر فعالیت های علمی، پژوهشی و آموزشی هستند هم خیلی پایین است.

انتظار می رود اشتغال عمده اهل علم در ارتباط با کتاب در اشکال مختلف آن باشد. به طوری که فقط

به کتاب کاغذی با تعریف عمومی کتاب محدود نشود. الان خواندن سایت های اینترنتی که تولید محتوا می کنند هم جزو مطالعه است و می تواند بر سهم کتابخوانی اثرگذار باشد. مثلاً همین مقوله را

نسنجیده ایم چون پنج سال پیش، استفاده از اینترنت قطعاً مثل امروز عمومیت نداشت ولی ما هیچ آماری

نداریم که بدانیم سهم قرائت کتاب در مقایسه با استفاده از اینترنت چقدر است و اصلاً آیا کار کسانی

که چند ساعت پای اینترنت می نشینند و می خوانند، جزو حوزه مطالعه احتساب می شود یا خیر؟ اگر

این طور باشد، باید این سهم را هم به سرانه مطالعه افزود، در حالی که هیچ اتفاقی نیفتاده و همه فکر

می کنند کتابخوانی فقط استفاده از کتاب کاغذی است. بالاخره اعتقاد ما این است که با ورود

فناوری های جدید، رسانه های قبلی از رده خارج نمی شوند، بلکه هستند و به حیات خود ادامه می دهند

و رسانه های جدید هم حالت تراکمی و انباشتی پیدا می کنند. اگر این سهم محاسبه شود و اگر این شرایط

و امکانات اضافه شود، یقین پیدا کنید که با تغییر بسیار زیادی مواجه خواهیم بود.

اگر این حمایت صورت بگیرد و این کار از طریق مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مورد

استقبال قرار بگیرد، در فاز دوم می توان از سی مرکز استان فایل اطلاعاتی به دست آورد تا در نهایت به

شکل سرشماری انجام شود و پایانه اطلاعاتی کتاب

از چند سال پیش مدام می شنویم که آمار کتاب و کتابخوانی در این حد است اما وقتی تحقیق می کنیم

- لااقل در مورد تهران - به اطلاعات خیلی متفاوتی دست می یابیم و حتی اولویت های متفاوتی

به دست می آوریم. در ابتدای مرحله اول به نظر می رسید اولویت ها عمدتاً در کتاب های شعر و داستان خلاصه می شود در حالی که سهم استفاده از

منابع علمی و حوزه های تخصصی ادبیات و هنر خیلی بالا بود.

بنابراین به نظر می رسد نیاز به بازنگری و تجدید نظر داریم. چند سالی است که آمار ثابتی درباره سرانه

کتاب و کتابخوانی در کشور می شنویم ولی در این چند سال اگر جمعیت مان با نرخ رشد ۷۷ درصد

به طور قابل توجهی زیاد شده باشد، چطور می شود که نرخ سرانه مطالعه ثابت باقی بماند؟

یعنی آمارهایی که تا به حال ارائه شده کارشناسانه نبوده اند؟

ما ارقامی داشته ایم و چند سال است که داریم همان را تکرار می کنیم. من نقل قول های مختلفی

درباره این سرانه شنیده ام که همه حدود همین نیم درصد بوده که در مقایسه با کشورهای اروپا

خیلی ناچیز است. رکورد سرانه قرائت کتاب در برخی کشورهای اروپایی تا ۱۹،۰۱۸ یا ۴۲ صفحه است.

مانتوانسته ایم فرهنگ و الگوی کتاب و کتابخوانی را در ایران جا بیندازیم. در خیلی از کشورها عموم

مردم در مترو، اتوبوس و اماکن عمومی کتاب دستشان است، در حالی که در فرهنگ سنتی و شفاهی ما

مردم به حرف های جاری می پردازند و کمتر به خودشان اجازه می دهند که کتاب بخوانند. شاید

بین طیف فرهیخته و دانشگاهی جامعه ایرانی هم این دیدگاه وجود داشته باشد و به ندرت ببینید که

کسی در اتوبوس کتابی باز کند. این یک مقوله فرهنگی است و باید روی آن کار شود و اگر می خواهیم در

بیست سال آینده قطب علمی اول منطقه باشیم و

چقدر است. می دانیم سرانه مطالعه کتاب در ایران مثلاً نیم دقیقه است ولی نمی دانیم که متعلق به کدام

طبقات خواننده کتاب است و وقتی سرشکن می شود متوسط توزیع آن بین گروه های سنی چگونه است.

پس آیا این درست است که بگوییم سرانه مطالعه در ایران نیم دقیقه است؟ اصلاً نظام توزیع سرانه قرائت کتاب در ایران و دنیا واقعاً نظامی منطقی است یا خیر؟

این چیزی است که واقعا باید روی آن کار کنیم. یونسکو چنین برنامه ریزی هایی برای کشورهای

مختلف کرده که نتیجه آن از یک صفحه، ۱۰ صفحه یا ۱۷ صفحه را در برمی گیرد تا چند سطر. بعضی

تقسیم بندی ها هم بر اساس زمان است؛ می گویند درباره ایران نیم دقیقه یا نیم سطر است. به هر حال

معلوم نیست مجموع آن چگونه به دست آمده است و نمونه گیری آن کجا اتفاق افتاده است.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خیلی از اطلاعات را به صورت کامل و جامع احصا نکرده است و مرکز

آمار ایران هم در سرشماری اصلاً سراغ آمار کتاب و کتابخوانی نرفته است. بالاخره این آمار باید به

استناد تحقیق و نمونه ای باشد که سهم ایران را در سرانه مطالعه اعلام کند. به نظر من این آمارها نیاز به

بازنگری دارد.

آیا کار کسانی که چند ساعت پای اینترنت می نشینند و می خوانند، جزو حوزه مطالعه احتساب می شود یا خیر؟ اگر این طور باشد، باید این سهم را هم به سرانه مطالعه افزود

مسئولان فرهنگی از شاخص‌های آمار کتابخوانی می‌گویند

ثانیه شمار مطالعه

مطالعه را متفاوت ارزیابی می‌کند. او می‌گوید: «پژوهشگران از شاخص‌های متفاوتی برای تحقیق خود استفاده می‌کنند و نتایج نیز بر همین اساس تغییر می‌کند؛ به عنوان نمونه برای کتابخوانی، مطالعه‌چه‌کتاب‌هایی لحاظ می‌شود؟ ممکن است پژوهشگری قرائت قرآن را مطالعه کتاب در نظر بگیرد و محقق دیگری نه...»

قائم مقام معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌افزاید: «ممکن است پاسخگو، خواندن کتاب‌های درسی رانیز جزو ساعت‌های مطالعه خود اعلام کند، اما محقق نتایج خود را در قالب مطالعه غیردرسی عنوان کند. مبانی این قضاوت‌ها متفاوت است.»

به گفته وی معاونت فرهنگی این وزارتخانه تا پیش از این طرحی را اجرا نکرده و همچنین به هیچ مرکزی سفارش اجرای پژوهش را نداده است. بنابراین آمارهای ارائه شده مورد تایید نیست و پژوهشگران و نمادهای مرتبط با آن، مسئولیت اعتبار یافته‌های خود را برعهده دارند. قائم مقام معاونت فرهنگی با اشاره به تصویب طرحی از سوی معاونت فرهنگی ارشاد برای دستیابی به آمار دقیق مطالعه می‌گوید: «جزئیات این طرح هنوز مشخص نیست و پژوهشکده فرهنگ وزارتخانه در حال تعریف و مشخص کردن شاخص‌هاست.»

به گفته وی این طرح که به صورت ملی اجرا می‌شود مسائل عدیده‌ای در زمینه فرهنگ از جمله مسئله کتابخوانی را در نظر دارد و همه مطالعات و سوابق مربوط به طرح‌هایی در این خصوص را نیز لحاظ می‌کند.»

وی که بر تعیین شاخص‌های این طرح به طور علمی و اجرای آن در سطح ملی تاکید دارد می‌افزاید: «من به نتایج این طرح خوشبین هستم زیرا این اقدام ابعاد وسیعی را در بردارد و کارشناسان پرشمار و خبره‌ای در این زمینه دخیل هستند.»

پژوهش‌هایی با مبانی متفاوت

در همین زمینه مجید حمیدزاده مدیرکل کتاب نیز می‌گوید: تاکنون کار تحقیقاتی خاصی برای تعیین آمار مطالعه انجام نشده است و اقدامات صورت گرفته نیز مبانی علمی و پژوهشی دقیقی نداشته‌اند.

او درباره ضرورت‌های تحقیق علمی درباره مطالعه، به نحوه انتخاب درست جامعه آماری و گزینش نمونه‌های مناسب اشاره می‌کند که باید توسط یک گروه تحقیقاتی و کارشناسان مطلع انجام شود.

به گفته حمیدزاده دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی فعالیت‌های فرهنگی و کتابخوانی مدتی است اجرای طرحی را در این زمینه پیگیری می‌کند.

آمار را کلید تصمیم‌گیری می‌دانند؛ اولین فاکتوری که در برنامه‌ریزی و مدیریت ملاک قرار می‌گیرد و با آن می‌توان از میزان پیشرفت برنامه‌های اجرا شده و موفقیت آن اطلاع یافت. میزان مطالعه به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه فرهنگی و زیربنای فعالیت‌های حوزه کتابخوانی شناخته می‌شود. در این زمینه تاکنون پژوهش‌های مختلفی انجام شده و نتایج ضد و نقیضی به دست آمده است. این نتایج که گاه و بیگاه از طریق رسانه‌های جمعی منتشر می‌شود از ۳۰ ثانیه تا ۳۰ دقیقه در روز متغیر بوده است. مسلمان هرگونه برنامه‌ریزی براساس آمارهای متنوع کتابخوانی، می‌تواند دستاوردهای متفاوتی داشته‌باشد. این درحالی است که مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌گویند متأسفانه در سال‌های گذشته پژوهشی علمی، منسجم و همه‌گیر در این خصوص انجام نشده است.

برهمن اساس معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی رسیدگی به این موضوع و دستیابی به آمار دقیق مطالعه را در دستور کار قرار داد و مسئولیت آن را به عهده دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی فعالیت‌های فرهنگی و کتابخوانی نهاد تا از این پس تصمیم‌گیری‌های کلان فرهنگی بر پایه آمار دقیق و موثق علمی استوار شوند.

نبود مطالعه جامع درباره سرانه کتابخوانی

دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با تاکید بر این که متأسفانه تاکنون مطالعه‌ای جامع درباره سرانه کتابخوانی صورت نگرفته است، طرح در دست اقدام توسط دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی فعالیت‌های فرهنگی و کتابخوانی را بسیار جامع ارزیابی می‌کند.

دکتر پرویز به مطالعات درباره میزان مطالعه در سال ۱۳۸۳ اشاره می‌کند که به طور نسبتاً علمی و مناسب در سراسر کشور انجام شد و خانه‌کتاب نتایج آن را اعلام کرد.

به گفته وی سرانه کتابخوانی در استان‌های مختلف تفاوت داشت و به رده سنی و سطح سواد افراد وابسته بود.

وی درباره آمارهای متفاوت اعلام شده از سوی سازمان‌های مختلف می‌گوید: «هر کدام از این پژوهش‌ها در یک ظرف زمانی خاص انجام می‌شود و برای اعلام آمار نیز مبنای متفاوتی از ساعت و روز تا هفته و ماه گفته می‌شود که لازم است در این زمینه نیز معیاری داشته باشیم.»

اجرای طرحی ملی

علی شجاعی صائین قائم مقام معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پژوهش و شاخص‌های تعریف شده برای رسیدن به آمار

قشرهای مختلف و... به دست می‌آید. این کار جنبه پایانه اطلاعات اصلی را دارد. در عین حال عوامل مختلف هم در این موضوع بررسی می‌شود از جمله تبلیغ کتاب، رویه رو شدن با ناشر و... از منظرهای مختلف مورد توجه قرار می‌گیرد. مخاطب یا پیام‌گیر و کارشناسان هم یک بخش را تشکیل می‌دهند که در پیشنهاد طرح ارائه شده است.

زمان پیش‌بینی شده برای اجرای طرح چقدر است؟
زمان آن را ۹ ماه پیش‌بینی کرده‌ایم که به شرط حمایت وزارت ارشاد کمتر هم می‌شود و امکان آن هست که عملیات جمع‌آوری اطلاعات پنج استان را در یک ماه انجام دهیم.

چه تعداد همکار برای اجرای این طرح در نظر گرفته شده است؟

حدود ۱۸۰ نفر درگیر این طرح می‌شوند، به طور متوسط در زمان جمع‌آوری اطلاعات طرح، برای هر ۱۰ استان ۱۵ نفر پرسشگر و سه نفر سر تیم در نظر گرفته شده است. در پرسش‌های ۱۰ استانی یا ۱۵ استانی به طور متوسط در هر دوره ۱۸۰ نفر در عملیات جمع‌آوری شرکت خواهند کرد و حدود ۵ نفر هم تیم ناظر، مدیریت و هیئت علمی هستند که بر طرح نظارت دارند.

نیروی انسانی طرح قرار است چگونه تامین شود؟

در طرح پیش‌بینی شده است. اگر بتوانیم از حمایت دانشگاه‌ها برخوردار شویم، هزینه‌های پیش‌بینی شده با ملاحظات دانشجویی پایین‌تر خواهد آمد. اگر این امکان فراهم نشود، از افراد فعال و حرفه‌ای در این حوزه‌ها استفاده می‌شود؛ ضمن این که در کنار این کار نیروی انسانی را هم آموزش می‌دهیم که ۵۰ درصد نیروی کار را در برمی‌گیرد.

جامعه آماری طرح چگونه انتخاب می‌شود؟

جامعه آماری آن کلیه احاد جامعه را در برمی‌گیرد. البته نمونه‌گیری داریم ولی سرشماری بستگی به وزارت ارشاد دارد و اگر اعلام کنند که می‌خواهند به شکل سرشماری انجام شود، توان اجرایی کردن آن را داریم. اگر نشود، ما از نمونه‌های معتبری نمونه‌گیری می‌کنیم که قابلیت برنامه‌ریزی و سیاستگذاری داشته‌باشد.

یعنی میان عامه مردم اتفاق می‌افتد؟

بله. عموم مردم را در برمی‌گیرد. در واقع کلیه آحادی را در برمی‌گیرد که در مرزهای جمهوری اسلامی زندگی می‌کنند. نمونه‌های انتخاب شده نیز نمونه‌های معتبر برای برنامه‌ریزی و سیاستگذاری است. طرح نمونه‌گیری و چارت‌های اصلی آن آماده اجراست. با توجه به این که قرار بود این طرح قبلاً به شکل دیگری دنبال شود، آموزش‌های اولیه آن را داده بودیم و برای تیم‌های اجرایی در استان‌ها برنامه‌ریزی لازم شده و برای عملیاتی شدن آن خیلی سریع می‌توانیم آن را انجام دهیم.

اگر قرار قطعی آغاز طرح گذاشته شود، پیش‌بینی می‌کنید چه زمانی صرفاً اجرایی شدن آن شود؟

ما پیش‌بینی می‌کردیم که از فرصت ماه مبارک رمضان برای آغاز طرح استفاده کنیم، به دلیل این که در ماه رمضان مراکز فرهنگی فعال‌ترند و نمایشگاه‌های بزرگ قرآن در کل کشور برگزار می‌شوند و ما می‌توانستیم از این شرایط حداکثر استفاده را برای آمارگیری بکنیم، اما متأسفانه این فرصت فوت شده است ولی اگر زودتر شروع شود می‌توانیم در همین نیمه دوم سال ۸۶ کار را شروع کنیم و ان شاء الله آمار به گونه‌ای دربیاید که وزارت ارشاد و دیگر نهادها بتوانند در سه ماهه اول سال ۸۷ از آن استفاده کنند. با توجه به این که در آستانه سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی هستیم، می‌شود استفاده‌های زیادی از نتایج این کار کرد که در تبلیغ، برنامه‌ریزی و سیاستگذاری موثر است.

اعتبار یافته‌های تحقیقاتی این آمار چقدر است؟

ما در گذشته آمارهایی داشته‌ایم ولی چون خیلی قدیمی است نمی‌توانیم از آن استفاده کنیم. آمار جدید ضروری است چون فاصله زیادی با مطالعات قبلی داریم. قطعاً باید کارمان نوتر باشد و به شکل جدی‌تر و جدیدتر نگاه کنیم تا آمار را با ملاحظات که الان برای برنامه‌ریزی نیاز است، به دست آوریم.

و کتابخوانی در ایران برای یک بار، در هر دهه مثل آمار مرکز آمار ایران ارائه شود.

ما این قول را از استادان و همکاران دانشگاهی گرفته‌ایم که در این طرح بزرگ ملی همکاری کنند. اما فقط ثبت اطلاعات مهم نیست، بلکه باید از طریق این آمار، تحلیل فرهنگی کنیم و ببینیم کتاب و کتابخوانی در ایران در مقایسه با کشورهای دیگر چه وضعیتی دارد. باید دهه‌ای یک بار اعلام شود و ما هم این قول را گرفته‌ایم که میزهای اندیشه و کار گروه‌هایی تشکیل شود و آمار در اختیار کارشناسان قرار گیرد تا شروع به تحلیل و آنالیز وضعیت فرهنگی کشور کنند. چون کتاب اصلی‌ترین معرف شرایط فرهنگی یک جامعه محسوب می‌شود.

نتایجی که پس از اجرای این طرح به دست می‌آید، چگونه می‌تواند در وزارت ارشاد در گسترش کتابخوانی مورد استفاده قرار بگیرد؟

اولین بهره‌بردار این یافته‌ها خود وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است، چون هم متولی فرهنگ است و هم متولی کتاب و کتابخوانی. چون این نهاد به هر حال مدیریت فرهنگی جامعه را برعهده دارد. این طرح به مسئولان کمک می‌کند که در سیاستگذاری و برنامه‌ریزی‌های فرهنگی از داده‌های موجود استفاده کنند.

کتاب و کتابخوانی پایه تغییرات فرهنگی آتی هم محسوب می‌شود و ما از رهگذر آن می‌توانیم برنامه‌های مختلف توسعه را دنبال کنیم. لازمه توسعه فرهنگی سواد و استفاده از کتاب و رسانه‌های دیگر است. فناوری باید در بستر اجتماعی تعریف شود. مقولات فرهنگی سازوکارهای بستر اجتماعی را شکل می‌دهد و اولویت مقولات فرهنگی هم کتاب و کتابخوانی است.

بنابراین اگر برنامه‌ریزی دقیقی شود، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌تواند درباره باقی رسانه‌ها هم فکر کند و بر آن پایه برای توسعه بخش‌های مختلف فرهنگی برنامه‌ریزی کند.

به هر حال کشور ما کشوری است که زمینه قوی فرهنگی دارد، مرکز فرهنگی جهان اسلام است و یک امتیاز ویژه دارد و به نظر می‌رسد که این طرح می‌تواند همه اینها را پوشش دهد.

اگر قرار باشد این طرح در مرحله دوم پیگیری شود، دیگر استان تهران را در بر نمی‌گیرد؟

قطعاً. استان تهران باید مجدداً بررسی شود و جزو آن سی استان است. چون تغییرات تهران به عنوان پایتخت، سریع‌تر از مراکز استان‌ها اتفاق می‌افتد و رصد کردن وضعیت آن به لحاظ زمانی باید با فواصل کوتاه‌تر اتفاق بیفتد و پایانه اطلاعاتی ۱۰ سال یک بار اجرا شود و ۵ سال یکبار براساس محاسبات منطقه‌ای و نمونه‌های کوچک‌تر مجدداً محاسبه شود.

نمی‌خواهم بگویم از استان‌ها غافل شویم، ولی اگر شرایط دست‌نهاد و پنج سال یکبار به مراکز استان رفتیم، به نظر من بهتر است کار آمارگیری درباره استان تهران هر دو سه سال یک بار انجام شود.

کارهای مرحله دوم براساس همان طرح اولیه انجام خواهد شد؟

تغییرات عمده‌ای در آن داده شده است. این یک ضرورت برای جمهوری اسلامی است چون ما هیچ تصویری از وضعیت مطالعه نداریم و این اطلاعات می‌تواند در عین حال که در اختیار مسئولان قرار می‌گیرد، در اختیار استادان دانشگاه‌ها و کارشناسان فرهنگی قرار گیرد تا درباره همه چیز بتوان برنامه‌ریزی کرد.

در بحث جنبش نرم‌افزاری، نهضت تولید علم و کرسی‌های نظریه‌پردازی، کتاب، قرائت و پایانه‌های اطلاعاتی مقوله‌ای مهم است اما چقدر در این زمینه کار شده است؟ اگر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اهتمام ویژه‌ای کند، می‌تواند بر این طرح نظارت کند. ما به عنوان یک ضرورت این کار را پیشنهاد داده‌ایم که در دو مرحله در روستا و شهر ارائه شده است.

در طرح ملی، اطلاعات زیادی تجدید می‌شود و الگوهای انتخاب بازنگری می‌شود و ویژگی‌های کتاب و کتابخوانی به تفکیک گروه‌های سنی،

سیاست‌های شورای عالی ترجمه اعلام شد

ساماندهی نظام ترجمه

ترجمه برای عرضه درست آثار به مصرف‌کنندگان، اشاره می‌کند و ترجمه‌های زیاد از زبان‌هایی چون انگلیسی را نشانه‌ای از پراکندگی‌های حوزه ترجمه می‌داند در حالی که به دیگر حوزه‌های زبانی توجهی نشده است.

کم توجهی به زبان مبدأ و مقصد به دلیل نبود متولیان جدی ترجمه مسئله‌ای است که در شورای عالی ترجمه مورد توجه قرار گرفته است. به عقیده اسدی این معضل با در نظر گرفتن اعضای هیئت علمی برای بررسی آثار و افرادی به عنوان هیئت ترجمه برای تعیین کیفیت ترجمه، از بین می‌رود. رئیس شورای عالی ترجمه با اشاره به مشکلات حوزه ترجمه آثار فاخر خاطر نشان می‌کند: «آثار خوب داخلی یا ترجمه نشده‌اند و یا ترجمه نامناسبی دارند. برخی آثار نیز فقط به دو زبان انگلیسی یا فرانسه برگردانده شده‌اند. به این ترتیب طیف وسیعی از مخاطبان زبان‌هایی چون چینی و اسپانیولی از نظر دور مانده‌اند.»

وی با تأکید بر این که می‌خواهیم بازار ترجمه بدون کمترین دخالت، هدایت و سیاست‌گذاری شود از وارد نشدن شورا به کار بنگاه‌های خصوصی و سایر دستگاه‌های دولتی مشغول به کار ترجمه خبر می‌دهد و می‌گوید: «قصد داریم با این سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیر دولتی هماهنگ شویم تا مترجمان بتوانند از آخرین اطلاعات حوزه ترجمه، نهادهای متولی، مترجمان در حال کار، زبان‌های مناسب برای ترجمه آثار ایرانی و کتاب‌های بارز ش سایر کشورها استفاده کنند.»

ارائه کمک‌های فنی و ویرایشی به فعالان عرصه ترجمه، تشکیل گروه‌های ترجمه برای برگرداندن آثار عظیم و فاخر و استفاده از مشاورانی که زبان مادری آنان غیر از فارسی است، از دیگر اقدامات آتی شورای عالی ترجمه است.

این شورا در مرحله اول، کتاب‌هایی را با موضوع فرهنگ و تمدن ایرانی، معرفی اسلام و انقلاب، پیامبر اعظم (ص) و کودک و نوجوان - ضمن مخاطب‌شناسی و در نظر گرفتن مخاطبان عام و نخبه- انتخاب می‌کند و این آثار را به صورت سفارشی به زبان‌های دیگر برمی‌گرداند.

تا یک ماه دیگر در پایگاه اطلاع‌رسانی این شورا اطلاعات اولیه و فراخوان مترجمان بارگذاری می‌شود، سپس بانک اطلاعاتی کتاب‌ها کامل شده و در نهایت کتابخانه دیجیتال راه‌اندازی می‌شود.

به گفته رئیس شورای عالی ترجمه، مترجمان جدید می‌توانند از تجارب مترجمان با سابقه این شورا استفاده کنند و از حمایت‌های بخش ویراستاری زبان اصلی و... برخوردار شوند.

اسدی می‌افزاید: «به فکر تشکیل یک دفتر حقوقی هستیم تا مسائل مرتبط با حق‌التالیف، حق‌الترجمه، انتشار و... را با مترجمان، ناشران و سازمان‌ها در میان بگذاریم و این مسائل را برای آنان روشن کنیم.» به نظر وی تشکیل دفتر به نمایندگی از بنگاه‌های ترجمه و مترجمان از برنامه‌های مورد نیاز است، زیرا هم مترجمان و بنگاه‌های فعال در امر ترجمه توانایی تقبل هزینه‌های بالا را ندارند و هم مسائل حقوقی مطرح در این عرصه نیازمند حمایت‌های خاص است. این دفتر می‌تواند به عنوان یک نماینده به نمایشگاه‌های خارجی برود و آثار ترجمه شده ایرانی را عرضه کند. از سوی دیگر، با برقراری ارتباط دوسویه با فعالان فرهنگی سایر کشورها، آثار برتر آنان را تهیه و به مترجمان ارائه دهد.

یک ترجمه خوب را بسیار ضروری و در عین حال آرمانی توصیف می‌کند که در مراحل بعدی دستور کار شورای عالی ترجمه قرار دارد. او جیبی تأکید می‌کند: «تدوین شیوه‌نامه نیاز به کار کارشناسی علمی، دقیق و منسجمی دارد. در مرحله اول درصدد هستیم با ترجمه آثار شاخص توسط مترجمان کارآمد، ملاک‌های ترجمه خوب را اعلام کنیم.»

یکی دیگر از انگیزه‌های تشکیل شورای عالی ترجمه، حمایت از تجدید چاپ آثار ترجمه است. او جیبی معتقد است: «گاهی اثر مهمی ترجمه شده که شمارگان آن محدود است، در این حالت تنوع ترجمه‌های خوب اشکالی ندارد اما متأسفانه اکنون ترجمه‌های موازی خیلی ضعیفی داریم که اگر به ترجمه مطلوب برسیم قطعاً جامعه علمی و ادبی ما از این آسیب در امان خواهد بود.»

وی با استقبال از پیشنهاد تشکیل کارگروهی برای حمایت از نوقلمان مترجم، به مشکلات موجود برای چاپ اولین اثر مترجم و بی‌اعتمادی ناشران برای سرمایه‌گذاری روی این کتاب‌ها اشاره می‌کند و می‌افزاید: «مترجمان خوب محدودند و باید برای پرورش مترجمان خوب و مستعد سرمایه‌گذاری کنیم تا استعدادهای جوان شناسایی و حمایت شوند بنابراین در صورت امکان، کارگروه‌ها و دوره‌های آموزشی از سوی شورا برگزار می‌شود تا صلاحیت مترجمان جوان با گذراندن این دوره‌ها محرز شود.» به گفته وی مترجمان و بنگاه‌های ترجمه می‌توانند از اعضای شورای عالی ترجمه برای مسائل حقوقی خود مشاوره‌هایی بگیرند تا مشکلات آنان در زمینه ترجمه برطرف شود.

اوایل مهرماه مجید اسدی که پیش از این راین فرهنگی ایران در آفریقای جنوبی، مدیر واحد مطالعات اسلامی سازمان فرهنگ و ارتباطات و مدیر حقوقی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی بوده است به عنوان رئیس شورای عالی ترجمه منصوب شد. اسدی یکی از دلایل تشکیل شورای عالی ترجمه را نداشتن یک برنامه منسجم و روزآمد در عرصه ترجمه می‌داند که برای رفع آن هم اکنون برنامه‌هایی درباره نیازسنجی ترجمه در داخل و خارج کشور، انتخاب عناوین کتاب‌های ترجمه و حمایت‌های فنی و مالی از مترجمان و بنگاه‌های ترجمه در دست بررسی و اقدام است. وی به حمایت این شورا برای حل مشکل بنگاه‌های

مترجمان و فعالان این عرصه که در مرحله برنامه‌ریزی قرار دارد با همکاری مترجمان می‌تواند به بانک اطلاعاتی از آثار در دست ترجمه تبدیل شود تا مترجمان از انجام کارهای تکراری بپرهیزند. ضمناً این شورا، راه‌اندازی بانک اطلاعاتی آثار ترجمه شده‌ای را که در گذشته چاپ شده‌اند در دستور کار دارد که اولین لوح فشرده این آثار برای نمایشگاه بیست و یکم کتاب تهران آماده می‌شود.

وی از تشکیل کتابخانه تخصصی ترجمه در راستای حمایت از مترجمانی خبر می‌دهد که توان تشکیلاتی یا مالی را برای شناسایی و تهیه کتاب‌های مناسب ندارند. این مترجمان می‌توانند کتاب‌های مورد نظر خود را به امانت در اختیار داشته باشند.

او جیبی درباره حمایت‌های شورای عالی ترجمه از مترجم و ناشر خاطر نشان می‌کند: «با اقدام برای چاپ کتاب‌های ترجمه یا معرفی آنها به سایر ناشران، مترجم دیگر دغدغه چاپ کتاب را نخواهد داشت. به ناشران نیز با حمایت پیش از خرید، این اطمینان را می‌دهیم که به راحتی بر روی شمارگان خود سرمایه‌گذاری کنند تا آنها را خریداری کنیم.»

به گفته او اعضای شورای عالی ترجمه محدود نیستند و به تناسب موضوع، افراد جدید در قالب گروه‌های مشاوره به کار گرفته می‌شوند و مترجمان و کتاب‌شناسان در حوزه‌هایی چون تاریخ، فلسفه، دین و ادبیات حضور دارند و اولویت ترجمه از زبان‌های دیگر به فارسی، با آثار عربی، انگلیسی، آلمانی و فرانسه است. با این حال در مورد ترجمه آثار فارسی و نشر فرهنگ ایران به زبان‌های دیگر، ترجیح و اولویت با زبان خاصی نیست.

وی تدوین شیوه‌نامه‌ای برای ارائه ملاک‌های

آیا تا کنون در انتخاب بین ترجمه‌های مختلف از یک اثر سرگردان مانده‌اید یا با کتابی مواجه شده‌اید که به واسطه مشکلات ترجمه آن عطایش را به لقایش بخشیده و از خیر مطالعه آن گذشته باشید؟ شاید مترجمی هستی که از ترجمه کتاب‌های همه‌خوان خسته شده‌اید و می‌خواهید کتابی فاخر و ارزشمند را زیر دست خود ببینید.

آیا مترجم جوانی را می‌شناسید که به دنبال آثاری از مترجمان مشهور و کارکننده، تمام کتاب‌فروشی‌ها را زیر پا می‌گذارد تا با الگوهای کار ترجمه آشنا شود؟

صاحب‌نظران، ترجمه را هنری می‌دانند که دروازه‌های فرهنگ و تمدن هر جامعه را به روی دیگران می‌گشاید و از مهجور ماندن آن جلوگیری می‌کند. پرداختن به ترجمه - این امر خطیر - الزاماتی را می‌طلبد و بر همین اساس قوانینی چون قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب مجلس شورای ملی ایران ششم دی ماه ۱۳۵۲ به تصویب رسید. هم‌اکنون نیز بحث ترجمه توسط سازمان‌های مختلفی چون دفتر و شورای ترجمه، پژوهشگاه مطالعات فرهنگی، کمیته تالیف و ترجمه کتب پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و... دنبال می‌شود. بر اساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی در بیستم تیرماه امسال، مرکز ساماندهی ترجمه و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی برای خارج از کشور زیر نظر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی فعالیت خود را آغاز کرد تا به گفته دکتر محمدرضا مخبر دزفولی - دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی - برای ترجمه آثاری در زمینه مفاهیم اسلامی و تشیع، انقلاب اسلامی و کتب فاخر متفکران برجسته اسلامی به زبان‌های دیگر برنامه‌ریزی کند.

در روزهای پایانی تیرماه خبر شکل‌گیری شورای عالی ترجمه در بین مترجمان و اهالی فرهنگ این تصور را ایجاد کرد که خانه کتاب قصد نظارت بر این امر را دارد. علی‌اوجهی، معاون فرهنگی خانه کتاب در گفت‌وگو با کتاب هفته این مطلب را که شورای عالی ترجمه قصد تولی‌گری ترجمه در کشور را دارد رد می‌کند و می‌افزاید: «ترجمه، روند طبیعی خود را بر اساس عرضه و تقاضای می‌کند و شورا قصد دارد در عمل کارهایی انجام دهد تا به ترجمه جهت‌دهی کند. اگر آثار شاخص را به خوبی ترجمه کنیم به تدریج الگو می‌شود و به کارهای ترجمه سامان می‌دهد.»

ترجمه آثار ارزشمند از زبان‌های زنده دنیا در همه شاخه‌های علوم انسانی همراه با شناسایی مترجمان خوب و حمایت از ترجمه آثار و چاپ آنها از اولین اقدامات شورای عالی ترجمه است که به گفته او جیبی با همکاری داوران و کارشناسان جایزه جهانی کتاب در زمینه ایران‌شناسی و اسلام‌شناسی انجام می‌شود.

او جیبی با دعوت از ناشران علاقه‌مند به کار ترجمه و همکاری با خانه کتاب، درباره دومین هدف شورای عالی ترجمه می‌گوید: «بسیاری از آثار خوب موجود در زبان فارسی را در مقوله‌هایی چون اسلام‌شناسی و ایران‌شناسی با مشورت کارشناسان شورا شناسایی می‌کنیم و به مترجمانی می‌دهیم که زبان کشور مقصد، زبان اول آنهاست.» وی دلیل این امر را استقبال پایین مخاطبان خارجی از برخی آثار ایرانی ترجمه شده به زبان‌های دیگر توسط مترجمان غیر حرفه‌ای عنوان می‌کند. به گفته معاون فرهنگی خانه کتاب، بانک اطلاعات

برنامه های ستاد بزرگداشت مولانا تشریح شد

ضیافت در باغ مثنوی

اقدام این ستاد ذکر کرد و در ادامه گفت: «این همایش بزرگترین برنامه ای است که در سال مولانا در کشور برگزار می شود.»

حضور مولانا پژوهان جهان

در کنار همه برنامه هایی که به مناسبت بزرگداشت مولانا برپا می شود، شاید یکی از مهم ترین بخش های آن، حضور مولانا پژوهان برجسته جهان باشد. به گفته ابوالحسن خلیج منفرد ریاست کمیته بین المللی کنگره، ۸۱ تن از ۶۰ کشور جهان طی روزهای ششم تا هشتم آبان ماه در ایران حضور می یابند.

وی افزود: «از بین ۱۵۶ نفر پژوهشگر، نویسنده و مترجم صاحب نام که هر یک اثری مکتوب درباره مولانا در کارنامه خود دارند، پس از دریافت مقالات از طریق ارسال فراخوان و همکاری رایزنی های سازمان فرهنگ و ارشاد اسلامی در بیش از ۶۰ کشور جهان، در نهایت ۸۱ تن در همایش بین المللی بزرگداشت مولانا شرکت می کنند.»

رئیس کمیته بین المللی کنگره بزرگداشت مولانا در بخش دیگری از سخنانش از حضور استادان زبان فارسی و مولوی پژوهان کشورهای چون آمریکا، فرانسه، یونان، کانادا، استرالیا، مصر، ژاپن، تونس، ارمنستان و... خبر داد.

هنر و مولانا

کمیته فرهنگی و هنری همایش مولانا نیز از دیگر مجموعه هایی است که از سال گذشته فعال شده تا

تقریباً یک سالی است که اغلب خبرنگاران حوزه فرهنگ و ادب رسانه های مختلف موضوعی تحت عنوان بزرگداشت هشتصدمین سالگرد تولد مولانا را به صورت جدی دنبال می کنند و هر چقدر به آبان ماه نزدیک تر می شویم پیگیری اخبار و اطلاعات مربوط به این رخداد جهانی نیز جدی تر می شود. از آن رو که سال ۱۳۰۷ از طرف یونسکو به عنوان سال مولانا اعلام شده و به همین سبب کافی است تا نام مولانا را به یکی از موتورهای جست و جوی اینترنتی بندهید تا متوجه شوید تاکنون چه تعداد جشن، نشست، همایش و... درباره مولانا در کشورهای مختلف جهان شکل گرفته است.

همایش مولوی پژوهی با حضور مولانا پژوهان ایران و اسپانیا، همایش سه روزه بین المللی مولانا با حضور ۹۰ اندیشمند و شخصیت معروف جهان از ۲۸ کشور در شهر دوشنبه پایتخت تاجیکستان، همایش دوازده روزه بین المللی مولانا جلال الدین محمد بلخی به اهتمام انجمن ایران - کلکته در هند، همایش بزرگداشت مولانا با حضور اندیشمندان از ایران و کانادا در محل دانشگاه کارلتون کانادا، همایش مولانا جلال الدین در بیت الحکمه تونس، سمینار منطقه ای مولانا در بالکان و... صرفاً تعدادی از برنامه هایی هستند که به مناسبت نامگذاری امسال به عنوان هشتصدمین سال تولد مولانا توسط یونسکو در کشورهای مختلف جهان برپا شده اند و یا این که در ماه های آینده شکل می گیرند.

گرچه هفتم مهر، سالگرد تولد مولانا جلال الدین بلخی و روز بزرگداشت او - در سالی که به نام سال جهانی مولانا در یونسکو به ثبت رسیده است - بود اما ستاد بزرگداشت مولانا برگزاری کنگره بین المللی مولانا را در آبان ماه به عنوان نقطه نهایی برنامه های خود در نظر گرفت.

شایان ذکر است برای هر چه باشکوه تر و موفق تر برگزار شدن این کنگره و برنامه های مختلفی که از ابتدای سال تاکنون درباره مولانا در شهرهای مختلف کشور برپا شده یا می شود ستادی تحت عنوان ستاد بزرگداشت مولانا در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شکل گرفت که این ستاد با دستور ریاست جمهوری تشکیل شد و به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ماموریت داده شد تا در تشکیل این ستاد، از کلیه نهادهایی که می توانند این وزارتخانه را در برگزاری هر چه بهتر بزرگداشت مولانا یاری کنند، کمک بگیرد.

این ستاد که فعالیت خود را از یک سال قبل برای برگزاری کنگره بین المللی مولانا آغاز کرده از وجود چهار کمیته اصلی تحت عنوان کمیته علمی، کمیته بین المللی، کمیته فرهنگی و هنری و کمیته اجرایی بهره گرفت تا در آبان ماه شاهد برپایی کنگره بین المللی بزرگداشت مولانا در شهرهای تهران، تبریز و خوی باشد.

این ستاد که با همکاری مراکز فرهنگی متعدد و با برپایی جلسات مستمر، فعالیت های اجرایی خود را با هماهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آغاز کرد، ارتباط و ملاقات با سفرای کشورهای افغانستان، تاجیکستان و ترکیه را نیز در دستور کار خود قرار داد.

دکتر محسن پرویز معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که در ستاد بزرگداشت مولانا، ریاست کمیته اجرایی را عهده دار است، مشارکت در برنامه های علمی یونسکو در زمینه بزرگداشت مولانا، چاپ کتاب های نفیس و برپایی همایش بین المللی را از جمله برنامه های در دست

حال و هوای متفاوتی به کنگره مولانا بدهد.

خوشنویسی و مصورسازی ۵۰ غزل از دیوان شمس تبریزی، طراحی ۱۰ پرتره از مولانا، تالیف کتاب و نمایشنامه، اجرای موسیقی، مثنوی خوانی و برپایی نمایشگاه هنرهای تجسمی از جمله فعالیت های این کمیته در بزرگداشت هشتصدمین سال تولد این شاعر و عارف نامی ایران است.

بهمن نامور مطلق رئیس کمیته فرهنگی و هنری همایش مولانا درباره فعالیت های کمیته فرهنگی گفت: «در حوزه هنر و در زمینه هنرهای تجسمی، در طرحی با عنوان شمس مصور، ۵۰ عدد از غزلیات شمس همزمان با خوشنویسی اشعار این شاعر، مصور شدند. در بخش پرتره نیز تعداد ۱۰ پرتره از مولانا به قلم بهترین استادان طراحی شده است.»

نامور مطلق افزود: «با توجه به این که در ۸۰۰ سال گذشته تنها پرتره از مولانا طراحی شده، طراحی ۱۰ پرتره در مدت یکسال و با کیفیت بسیار بالا، کاری بسیار ارزشمند محسوب می شود.»

نامور مطلق ضمن اشاره به این مطلب که

فعالیت های انجام شده مرتبط با مولوی در ایران. چه از لحاظ کمی و چه کیفی. در حوزه علمی و هنری چندین برابر بیشتر از سایر کشورهای مدعی است گفت: «مردم ایران باید بدانند که ما نسبت به مفاخر خود بسیار متعصب هستیم و از هیچ تلاشی در راه معرفی و بزرگداشت آنان کوتاهی نمی کنیم.»

لحظه های ناب

به هر تقدیر باید تا ششم آبان منتظر ماند و ماحصل تلاش و فعالیت صدها نویسنده، هنرمند، پژوهشگر و... را شاهد بود؛ تلاشی که در خدمت تعالی فرهنگ، ادب و عرفان ایرانی است، تلاشی که به دنبال معرفی جایگاه فرهنگ ایرانی در سراسر جهان است، تلاشی که به دنبال تثبیت نام ایران و ایرانی است تا مبادا این هویت فاخر در کوچه پس کوچه های رفتار سیاستمداران دیگر کشورها گم شود.

تلاشی که به دنبال فریاد زدن این مصرع از مولانا، درباره مولاناست: «آفتاب آمد دلیل آفتاب»؛ تلاشی که گواهی می دهد که مولانا همواره ایرانی بوده، هست و خواهد بود.

فراخوان جایزه کتاب فصل

خانه کتاب با هدف حمایت از کتاب های برتر و تشویق مولفان، مترجمان و مصححان متعهد و شایسته کشور و برای ارتقاء دانش جامعه اسلامی و پیشبرد فرهنگ کتاب و کتابخوانی در کشور، نخستین جایزه کتاب فصل را برگزار می کند.

موضوع های مورد ارزیابی، تمامی کتاب های چاپ اول منتشر شده در هر فصل از سال است به جز کتابهای کمک درسی و آموزشی.

دبیرخانه کتاب فصل، از تمامی نویسندگان، مترجمان، مصححان و ناشران کشور دعوت می کند برای شرکت در این جایزه، آثار خود را که در فصل تابستان منتشر کرده اند به دبیرخانه کتاب فصل ارسال کنند.

نشانی دبیرخانه: تهران، خیابان انقلاب، بین خیابان فلسطین و صبا چترایی، ساکانتان شماره ۱۱۷۸، خانه کتاب، طبقه هفتم.

تلفن: ۰۲۱-۶۶۳۱۵۳۹۹ و ۰۲۱-۶۶۹۶۶۲۰۳

مریم مشرف از «میراث مولوی» می گوید

روایت های شعله ور

تفسیر و تاویل های متعدد، از منظرهای گوناگون قطعاً لازم است، اما الان اغلب شرح و تفسیرها تکراری و یکنواخت و اغلب، شبیه به هم هستند و حرف تازه ای ندارند.

من نمی خواهم همه شرح و تفسیرهای موجود را تایید کنم. مسلماً شرح ها و تفسیرهایی در بازار هست که تکراری و سطحی اند، اما یک بار دکتر زرین کوب اظهار داشتند: قلمی را که فروزانفر در شرح مثنوی زمین گذاشت، برداشتن آن خطاست. حقیقتاً فروزانفر کار بسیار بزرگ و عمیقی کرد هر چند نتوانست آن را تمام کند. بعد علامه جعفری، استاد شهیدی و بسیاری از بزرگان چون استاد فقید نیکلسون مثنوی را به صورت کامل شرح کرده اند و هر کدام از این متفکران به هر حال گوشه هایی از حقایق مثنوی را برای ما شرح و معنا کرده اند، اما مثنوی آن قدر عمیق است که جا برای کار کردن و شرح مجدد دارد. ولی این به آن معنا نیست که هر که قلم در دست گرفت بتواند شرح مثنوی بنویسد.

در حوزه مولوی پژوهی کمبودهای زیادی وجود دارد که یک نمونه آن تحقیق و تالیف دکتر پورنامداریان است که تحت عنوان «در سایه آفتاب»، ساخت شکنی در شعر مولوی را مورد کنکاش قرار داده است که پژوهشی نو با استفاده از تئوری های جدید نقد ادبی است و یک نوع نگاه تازه را معرفی کرده است.

دکتر پورنامداریان با استفاده از نظریه های جدید ادبی موضوع ساخت شکنی را در آثار مولوی مطرح کردند و نشان دادند که ما چقدر در مواد ادبیات فارسی شگردها و ظرایف بکر داریم که در نقد آثار به آنها توجه نشده است. ما بیشتر به شرح آثار و به شرح مسائل عرفانی توجه می کنیم و به شکل و شگردها و فوت و فن هایی که امثال مولوی یا عطار و سنایی و دیگران در قصه گوئی داشتند یا فوت و فن هایی که برای اثرگذاری تالیفات خود در جان و ذهن مخاطب به کار می گرفتند و در انتقال افکار بلند خود استادانه عمل می کردند، کمتر توجه داریم. نگاه ها بیشتر متوجه معنی و دقایق عرفانی این آثار بود و این باعث می شود که از صورت ظاهر آثار و از چگونگی گفتن این دسته از شاعران غافل بمانیم. ماعموماً در فکر چه گفتن هستیم. دکتر پورنامداریان خیلی خوب و هوشمندانه سعی کردند با این اهرم های تازه بعضی از نکات تاریک شعر مولوی را تبیین و تفسیر کنند. تلاش ایشان بسیار ارزشمند بود. ایشان در کتاب خود اشاره هایی کردند پیرامون این مسئله که کلام مولوی چه شباهت هایی با الهام یا وحی دارد و این که در کلامی که وحی می شود مخاطب دائماً در آن تغییر می کند و در حقیقت گوینده در یک سطح فراآگاهی است. دکتر پورنامداریان به این نکات که معنا و مخاطب چگونه می توانند جابه جا شوند توجه داشتند. اتفاقاً کتاب «در سایه آفتاب» پورنامداریان یک مقدمه عالمانه هم درباره نوع غزل و نوع ادبیات تعلیمی و غیر تعلیمی دارد که حتی به صورت جداگانه هم می شد آن را چاپ و منتشر کند.

از آنجا که بسیاری از زمینه های آثار مولوی در آثار عطار هست، بنابراین شرح منطق الطیر به قلم دکتر شفیع کدکنی و دیگر شرح هایی که ایشان درباره آثار دیگر عارفان نوشته اند نیز می تواند به صورت غیر مستقیم کمک شایانی به شناخت مولوی و آثارش کند.

است و با آن شاخه هایی از عرفان که عزلت گراست و انقطاع از خلق و جامعه را توصیه و تبلیغ می کند فرق دارد. خراسانی ها عرفان اصیل و اجتماعی عمیقی داشتند که مردم را مد نظر قرار می داد و می خواست برای حل مشکلات و معضلات مردم کاری کند، می خواست تکیه گاهی برای آنها باشد. از این نظر شاعر عارف باید ساده سخن بگوید و ساده شعر بنویسد تا مردم از فهم و درک آن عاجز نباشند.

اینها یک دسته از مخاطبان آثار مولانا هستند. دسته دیگر کسانی هستند که در کلام او، رموز و پیچیدگی هایی می بینند. یعنی مولانا توانست در عین این که ساده سخن می گوید و شعرش را بر زبان جاری می کند، مطالب پیچیده جهان هستی را نیز به شکلی ساده بیان کند. به طوری که گاهی در ظاهر ساده داستان هایش اصلاً معلوم نیست که چه مفهوم فلسفی عمیقی را جاسازی و چه افکار بلندی راتعبیه کرده است. تاگزیر در چنین وضعیتی لازم است که شارحانی آثارش را رمزگشایی، تعبیر و تفسیر کنند و برای آن دسته از مخاطبان که تشنه فهم ظرایف و دقایق این آثار هستند، دست به تاویل آثارش بزنند.

شود، البته برگزاری کنفرانس مذکور سال ها قبل اتفاق افتاده است، یعنی در زمانی که هنوز خانم آنماری شیمیل در قید حیات بود. در آخرین سال های زندگی شیمیل بود که بنا به دعوت مرکز مطالعات شرق نزدیک، ایشان به عنوان یکی از عالمان برجسته حوزه مطالعات تمدن اسلامی که فعالیت علمی پراهمیت و مداومی در این رشته داشته، در کنفرانس جورجیو لوی دلاویدا در دانشگاه کالیفرنیا حضور یافت و مدال یادبودی نیز به وی اهدا شد.

من از این فرصت به عنوان سال مولوی استفاده کردم و این کتاب را در اختیار علاقه مندان به مولانا قرار دادم.

خانم مشرف، در این سال ها شرح و تفسیرهای فراوانی درباره آثار مولوی منتشر شده است که اغلب حرف تازه ای ندارند. آیا این همه شرح آثار مولوی ضرورت دارد؟

شرح و تفسیر آثار مولوی صددرصد ضروری است. عارفان به زبان اشاره و رمز سخن می گویند و قصدشان هم در وهله اول این نبود که آموزه های خودشان را عمومی کنند اما آثار مولوی یک بعد دیگر هم دارد که آن هم خطاب اجتماعی بسیار وسیع است. اصولاً عرفان خراسان یک عرفان اجتماعی

میراث مولوی عنوان کتابی شامل مجموعه مقالات کنفرانس «جورجیو لوی دلاویدا» است که تحت نام شعر و عرفان در اسلام با حضور مولوی پژوهان برجسته جهان چون آنماری شیمیل، ویلیام چیتیک، کریستف بورگل و دیگران در سال ۱۹۹۴ برگزار شد. دکتر مریم مشرف استاد و عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی این مجموعه را ترجمه و توسط انتشارات سخن چاپ و منتشر کرده است. مریم مشرف پیش از این آثار متعددی اعم از تالیف و ترجمه چون «محمد فضولی، زندگی و شعر»، «مرغ بهشتی در زمینه زندگی و شعر شهریار»، «نشانه شناسی تفسیر عرفانی»، «شیوه نامه نقد ادبی»، «رمان «صخره پراتون» از گراهام گرین و «بهاء ولد» از فریتس مایر را منتشر کرده و هم اکنون در تدارک انتشار «عبدالقاهر جرجانی و دیدگاه های نوین نقد ادبی» است.

خانم مشرف، اخیراً کتاب «میراث مولوی» را با عنوان فرعی «شعر و عرفان در اسلام» ترجمه و منتشر کرده اید. چگونه با این کتاب آشنا شدید؟

کتاب «میراث مولوی» مجموعه مقالاتی از بزرگ ترین مولوی شناسان جهان است که در یازدهمین کنفرانس جورجیو لوی دلاویدا در دانشگاه کالیفرنیا در سال ۱۹۹۴ ارائه شد. من متأسفانه در این کنفرانس حضور نداشتم، اما چون به حوزه مطالعات مولوی پژوهی علاقه مند بودم و آثاری را که در این زمینه منتشر می شود دنبال می کنم، با نام این کتاب آشنا شدم و بعد از طریق دوستان این کتاب را تهیه کردم و در مذاکراتی که با ناشر کتاب داشتم، ترجمه این کتاب را شروع کردم. وقتی متوجه شدم شخصیت هایی که در این همایش حضور داشته اند از برجسته ترین مولوی پژوهان جهان هستند و موضوع کنفرانس هم مربوط به مولوی و آثارش بوده، بیشتر ترغیب شدم که این کتاب را ترجمه کنم. می دانید که الان در آمریکا هم کار روی آثار مولانا غث و سمین دارد. عده ای هستند که در حوزه مولوی پژوهی کار می کنند و گزیده غزلیات شمس را به اشکال مختلف با یک مقدمه عاشقانه و پرسوز و گداز می نویسند و بارها و بارها آن را چاپ می کنند. این آثار با گرایش های رمانتیک مترجمان و تصوراتی که غربی ها از شرق روایی و هزار و یک شبی دارند، جور درمی آید و یا با مقدمه هایی که برداشت های سطحی از عرفان دارند، به چاپ می رسند. این آثار با استقبال وسیع مردم عادی هم روبه رو می شود. یک گروه دیگر از مولوی پژوهان در غرب هستند که آثار جدی و قابل تاملی درباره مولوی و آثارش نوشته اند که این دسته از آثار خوانندگان فرهیخته و جدی را جذب می کند. کتاب «میراث مولوی» از جمله کتاب هایی بود که من وقتی نام شرکت کنندگان در آن همایش را دیدم، متوجه شدم باید اثر ارزنده ای باشد. وقتی هم که آن را تهیه کردم و به مطالعه آن پرداختم، مطمئن شدم که حرف های زیادی برای گفتن دارد و آن را ترجمه کردم.

امسال از طرف یونسکو سال مولوی اعلام شده و قاعدتاً در این مقطع توجه خاصی به مولانا و آثارش در سطح دنیا می شود. چاپ این کتاب در ایران چقدر به این موضوع مربوط می شود؟

در انتخاب این کتاب برای ترجمه، طبعاً به این حسن تصادف نظر داشتم و فکر کردم بی مناسبت نیست که در سال مولوی چنین اثری ترجمه و منتشر

شیمیل و مولانا

یک مرکز بزرگ خاورشناسی در آمریکا فعالیت دارد به نام «مرکز مطالعات گوستاوفون گرونه باوم». این شخص یکی از خاورشناسان معروف است. این مرکز با همکاری دانشگاه کالیفرنیا، در لوس آنجلس سلسله همایش هایی برگزار می کند که در این همایش ها هر دو سال یک بار به یکی از عالمان برجسته حوزه مطالعات تمدن اسلامی یک مدال یادبود اهدا می شود. بعد این مرکز تعیین می کند به چه کسی این جایزه را بدهد، از آن شخص می خواهند موضوع همایش و مدعوین را خودش تعیین و مشخص کند. در سال ۱۹۹۴ که قرار شد این جایزه را به خانم آنماری شیمیل بدهند، ایشان موضوع آن همایش را مولوی قرار دادند و از چند مولوی شناس و محقق برجسته دعوت کردند که کریستف بورگل یکی از مولوی پژوهان بزرگ دنیا، ویلیام چیتیک، خانم مارگارت میلز و ویکتوریا هولبروک جزو مدعوین این همایش و از جمله کسانی بودند که در حوزه مولوی پژوهی کار کرده بودند. هر کدام از اینها مقالاتی را که در این همایش ایراد کردند به خانم شیمیل تقدیم کردند. کتاب «میراث مولوی» حاصل این همایش بود.

این کتاب در زمان همایش یعنی در سال ۱۹۹۴ میلادی منتشر و بعد دو بار هم در سال های بعد تجدید چاپ شد. ترجمه خانم مریم مشرف از روی چاپ سال ۲۰۰۴ این کتاب صورت گرفت که انتشارات کمبریج منتشر کرده است.

افزایش سطح آگاهی عمومی یکی از شاخصه های توسعه یافتگی در دنیا است که در این میان، آگاهی از دانش حقوق بسیار مهم است. در جامعه ما آگاهی در حوزه علم حقوق بسیار اندک است که اگر بخواهیم مصادیق و موارد این کاستی را فهرست کنیم به موارد متعددی می رسیم.

نخست این که دامنه مباحث حقوقی بسیار گسترده و متنوع است و انسان ها از زمانی که متولد می شوند تا زمانی که می میرند در بستر حقوق و تکالیف فردی و اجتماعی به سر می برد.

دیگر این که به رغم اهمیت و ارزش دانستن علم حقوق، متأسفانه اکثریت مردم انگیزه و تمایل چندانی به خواندن و یادگیری کتاب های حقوقی ندارند که این امر به پیچیده نویسی کتاب های حقوقی، کاربردی نبودن کتاب ها، کم توجهی رسانه های دیداری و شنیداری به آموزش مبانی حقوقی باز می گردد و از طرف دیگر به دلیل بی توجهی مراکز علمی به آموزش علمی و کاربردی و گسترده مباحث نظری علم حقوق بسیاری از دانش آموختگان حقوق نمی دانند چگونه بر قانون لباس اجرا بپوشانند و اگر روزی به دادگاه و مراجع قضایی مراجعه کنند میان دانسته های نظری خود و آنچه در دادگاه ها به صورت کاربردی جاری است فاصله ای بسیار می بینند.

کتاب هفته رسالت خویش می داند که با پرسش، استمداد و نظریه خواهی از اندیشمندان حقوقی کاستی ها و نقایص کتاب های حقوقی را دریابد و برای کم کردن فاصله تئوری و عمل در مبانی حقوق بکوشد.

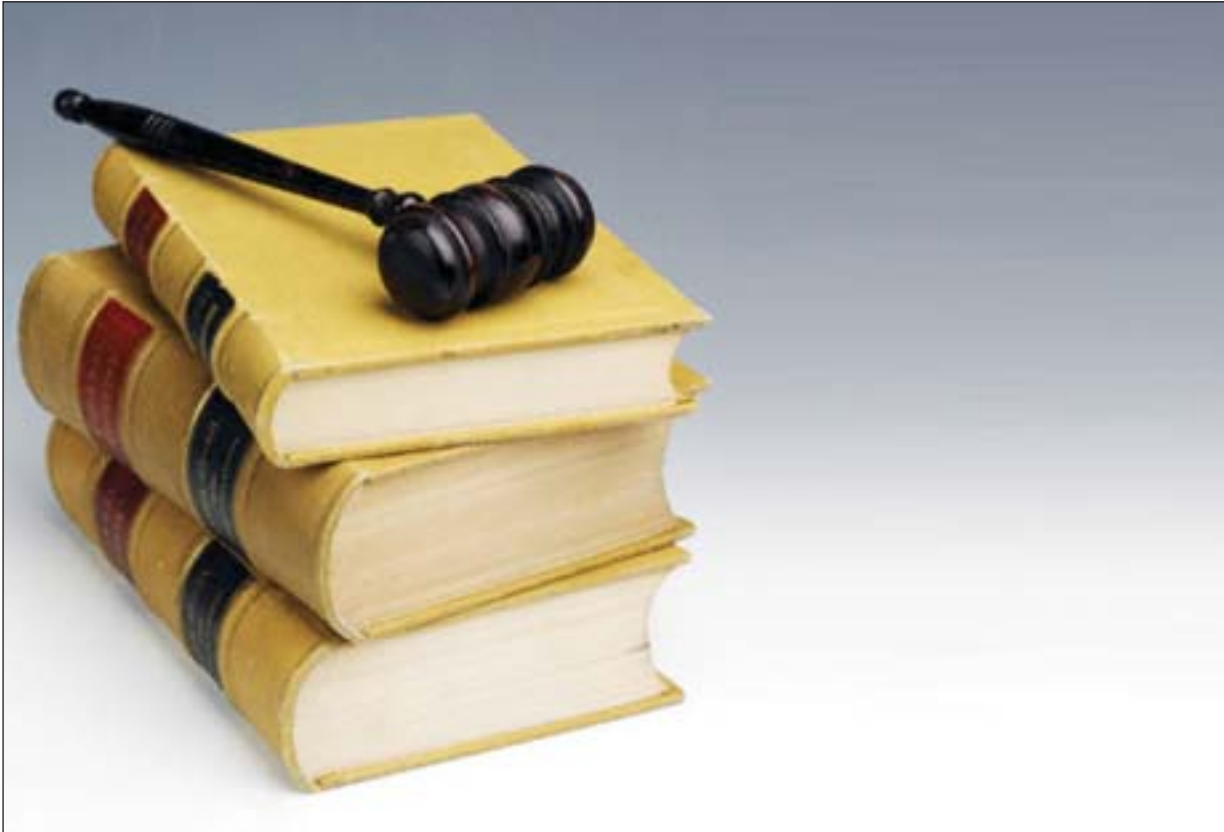
بهترین راه، ساده نویسی

دکتر بهشید ارفع نیا استاد دانشگاه و وکیل دادگستری می گوید: «علم حقوق به عنوان یکی از شاخه های علوم اجتماعی، هم به مباحث نظری و تئوری و هم به مباحث علمی و کاربردی توجه دارد. مباحث نظری این علم از مذهب، تاریخ و فرهنگ جامعه تغذیه می کند و مبانی علمی همگام با مقتضیات زمان و اجتماع پیش می رود و رو به سوی آینده دارد و این امر از عواملی است که سبب خلأ و فاصله میان تئوری و عمل می شود و بهترین راه برای از میان برداشتن این فاصله، آموزش های علمی و کاربردی در دانشگاه هاست.

دانشجویان علم حقوق باید از همان ابتدای تحصیل در کنار مباحث نظری با موارد علمی و کاربردی علم حقوق نیز آشنا شوند. این امر سبب می شود که دانشکده های حقوق از حالت سکون ناشی از آموزش های تئوریک محض خارج شوند و با افزوده شدن آموزش های علمی و تعاملی، انگیزه دانشجویان نیز افزایش یابد.»

نویسنده کتاب حقوق بین الملل خصوصی درندااشتن تمایل و انگیزه عامه مردم به خواندن کتاب های حقوقی بر این باور است که: «کتاب های حقوقی به سبب چند ویژگی، چنان که باید مورد توجه اکثریت مردم قرار نمی گیرند که از آن میان می توان به مغلق نویسی برخی کتاب های حقوقی و کاربردی نبودن آنها اشاره کرد.»

مواد و اصول قانون مدنی، جزایی، تجاری و ... ما اغلب برگرفته از فقه شیعی اسلامی هستند و کتاب های حقوقی برای توضیح این اصول از کلمات

مردم چرا کتاب های حقوقی نمی خوانند؟

کتاب قانون در غربت

اولین گام، آموزش علمی

کارشناس حقوقی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور درباره ضرورت کم کردن فاصله میان تئوری و عمل در مباحث حقوقی می گوید: «علم حقوق از جمله علوم نظری است و طبعاً در علوم نظری بیشتر به مسائل تئوری پرداخته می شود اما در سال های اخیر به دیدگاه کاربردی در علوم نظری بسیار توجه شده و در این سال ها کتاب های حقوقی کاربردی بسیاری نوشته شده است.

علاوه بر نوشتن کتاب های کاربردی علمی در حوزه حقوق، اساتید دانشگاه ها هم نقش مهمی می توانند ایفا کنند. آنها به دلیل این که اغلب، هم در حوزه نظری و هم در حوزه کاری و شغلی خویش تخصص دارند باید علاوه بر تدریس تئوریک و نظری به مسائل کاربردی و علمی هم توجه کنند. به عنوان مثال آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی مرتبط، پرونده ها و تجربیات کاری خویش را در اختیار دانشجویان قرار دهند و ذهن دانشجویان را متوجه مسائل کاربردی و عملی کنند.»

لادن آذرآباد برای تشویق و افزودن تمایل مردم به خواندن کتاب های حقوقی بر این باور است که: «بالا بردن سطح آگاهی های عمومی و فرهنگ عامه مردم نیاز به تلاشی مستمر، فراگیر و عمومی دارد و بسیاری از نهادها و سازمان ها در این امر دخیل هستند اما جامعه حقوقی به سهم خود با ساده نویسی کتب حقوقی و قابل فهم کردن اصول و مواد حقوقی می تواند نقش عمده ای در تشویق مردم به خواندن کتاب های حقوقی داشته باشد.»

نوشته می شوند و صرفاً به بیان مسائل نظری می پردازند.

همچنین کتاب های حقوقی که به مسائل کاربردی و عملی می پردازند مانند کتاب های حقوق ثبت، حقوق بیمه، حقوق بانکی، حقوق تامین اجتماعی و ... باید از سوی آموزش عالی کشور مورد توجه قرار بگیرد و به عنوان دروس اساسی و اصلی در دانشگاه ها تدریس شود که توجه به این امر سبب تشویق و ترغیب نویسندگان این کتاب ها می شود.» مدیر حقوقی سازمان تامین اجتماعی درباره ندااشتن تمایل و انگیزه افراد به خواندن کتاب های حقوقی می گوید: «متأسفانه، اهمیت و ضرورت آشنایی با مباحث حقوقی برای مردم تبیین و توجیه نشده که این امر مستلزم فرهنگ سازی است. مردم باید دانستن حقوق و تکالیف فردی و اجتماعی را ضرورت و نیاز خویش بدانند. از طرف دیگر کتاب ها و مقالات حقوقی با قیمت ارزان در اختیار افراد قرار بگیرد و با توجه به مقتضیات اجتماع و فهم عامه مردم نوشته شوند.

نویسندگان کتاب های حقوقی باید به این مطلب توجه داشته باشند که قانون در درجه اول برای بیان حقوق و تکالیف مردم وضع شده به همین دلیل توضیح و شرح ساده اصول حقوقی نخستین و مهم ترین هدف قانون گذار است و دیگر این که نگارش ساده مواد حقوقی نافی و معارض نگارش تخصصی آن نیست و خدشه ای به سطح علمی دانشگاه ها وارد نمی آورد بلکه کتاب ها را خواندنی، کاربردی و آموزنده تر می کند.»

واصطلاحات پیچیده فنی استفاده می کنند که یادگیری و فهم آنها مستلزم دانش اصول فقه و حقوق است به همین دلیل مردم عادی انگیزه ای به خواندن آنها نشان نمی دهند. در صورتی که اگر اصول و قوانین حقوقی به صورت ساده و قابل فهم نوشته شود و نویسندگان با توجه به فرهنگ عمومی جامعه و به صورت کاربردی کتاب های خویش را بنویسند مردم به خواندن کتاب های حقوقی علاقه و تمایل نشان می دهند و دانش حقوقی را نیاز خویش دانسته و این امر سبب ارتقا و پیشرفت فرهنگ عمومی جامعه می شود.»

نویسنده کتاب «حقوق ازدواج» معتقد است: «در نظام آموزش عالی کشور علاوه بر این که دانشجویان مباحث تخصصی و نظری رشته خود را فرامی گیرند در کنار آن باید با مواد حقوقی و آیین نامه های اجرایی مرتبط با رشته خویش هم آشنا شوند. به طور مثال، دانشجویان رشته های فنی، مهندسی، پزشکی، ارتباطات و ... باید از حقوق رشته خویش هم آگاه شوند و نکات حقوقی خاص هر رشته به صورت ساده در اختیار آنها قرار بگیرد که این آشنایی با حقوق و تکالیف تاثیر مثبتی در جامعه به وجود می آورد.»

هدف کتاب های حقوقی، ارتقای آگاهی عمومی
دکتر عمران نعیمی استاد دانشکده حقوق درباره نزدیکی مباحث تئوری و علمی علم حقوق بر این باور است که: «مطالعات حقوقی و هدف از نوشتن کتاب های حقوقی باید مبتنی بر نیازها و مشکلات حقوقی جامعه باشد، اما متأسفانه هنوز هم بسیاری از کتاب ها بدون توجه به مقتضیات زمان و اجتماع

انتقد پولدار نشده ام که کتاب غیر اورجینال بخرم!
www.oxfordiran.com

فرهنگستان مرکزی؛ انقلاب، رهبروی درب اصلی دانشگاه، مجتمع فرزند، طبقه ۲، وامد ۱۱۳
تلفن: ۶۶۹۶۱۳۸۶

موسسه انتشاراتی فرهنگی انبیاک نور

نماینده و توزیع کننده محصولات انتشارات دانشگاه آکسفورد در ایران (EIT)

دفتر مرکزی: بلوار کشاورز، خیابان شهید عبدالله زاده، کوچه افشین، پلاک ۸
تلفن: ۴-۵۱۰۸۹۸۳۰۸۸

نگاهی به مدار یگانه مثنوی معنوی و غزلیات شمس یک طوفان در دو دریا

شاید سنجش مثنوی با دیوان غزل‌های مولانا از دید جهان بینی عارفانه، چندان کاری سنجیده و به آیین نباشد. زیرا که این دو کتاب در چگونگی و ساختار و گونه ادبی با

یکدیگر یکسان نیستند. مثنوی به هر روی کتابی است از گونه‌ای در سخن فارسی که آن را ادب اندرزی می‌نامیم. اما دیوان غزل‌های مولانا آن چنان که از نام آن نیز ناگفته آشکار است، مجموعه‌ای از آزمون‌های شاعرانه مولانا است که در سروده‌هایی پراکنده و گسترده از یکدیگر که غزل نامیده می‌شود و بر پایه واپسین حرف، قافیه و ردیف دسته‌بندی شده‌اند و در پی هم جای گرفته‌اند، ترتیب یافته است. به سخنی دیگر، این غزل‌ها ناچار پیوندی ساختاری و بنیادین با یکدیگر نمی‌توانند داشت. اما مثنوی چون کتابی است آموزشی که مولانا آن را به خواست شاگردان خویش سروده است و در آن می‌خواسته است که رازها و باورها و اندیشه‌ها و رفتارهای عارفانه و نهانگری را باز نماید؛ کتابی است یکپارچه و یکپاره.

اما من چندین بار در نوشته‌ها و گفته‌ها این نکته را کاویده‌ام که هر چند مثنوی و دیوان غزل‌های مولانا از دو گونه ادبی جداگانه هستند، در روند آفرینش هنری یا به گفته دیگر، در آنچه که به هنگام سرودن این دو در درون و نهاد مولانا رخ داده، به یکدیگر می‌مانند. هر دو از دید من برآمده از ناخودآگاهی مولانا و طوفان‌های درون او هستند. چون‌که هر دو مولانا در غزل‌هایی نیز که می‌سروده است، با جهان درون خود پیوندی تنگ و ناگزیر داشته است و جهان بینی او در غزل‌های وی نیز بازتابیده است.

در مثنوی این بازتاب‌ها به سامان و در هم تنیده و روشمند است، اما در غزل‌ها، گسسته و بی‌سامان و جدا از یکدیگر. اما بسترهای اندیشه و بن‌مایه‌های جهان‌شناختی در هر دو یکی است. به گفته دیگر، اگر مولانا در غزلی از مقامی یا حالی، از آزمونی عارفانه سخن گفته، گفته او با آنچه در آن باره در مثنوی آمده، ناساز نیست. در غزل، این بازتاب‌ها گسسته است و در مثنوی پیوسته. از سوی دیگر، در غزل‌ها به پایستگی پیکره و کالبد سخن، این نکته‌ها و آموزه‌ها و اندیشه‌ها، فشرده و به‌نمونه‌اش (اشارت) آمده است، اما در مثنوی به فراخی و به گونه‌ای گسترده و پرورده بازمی‌گوید.

درباره گزارش‌های مثنوی اگر بخواهم پاسخی فراگیر و پدیدارشناختی بدهم، باید بگویم مثنوی به راستی هنوز ساختاری است که ناشناخته مانده است. در هر زمینه از دانش و پیش که بنگریم، مثنوی پدانشان که شایسته است، شناخته نشده است؛ نه از دید پیکره و زبان و نه از دید پیام و اندیشه. اما گزارش‌هایی که بر مثنوی نوشته شده راهی توان به‌دو گونه برشمرد: نخست گزارش‌هایی برای همه دوستداران مثنوی و سپس گزارش‌هایی که دانشوران و باسویمندی ویژه نگاشته شده است. از دسته نخست، می‌توان به گزارش آقای کریم زمانی اشاره داشت و از دسته دوم، به گزارش اندیشورانه حاج مالاهادی سبزواری که بر پایه پسند فیلسوفان به دست داده شده است. به هر روی، همه این گزارش‌ها بر هر پایه که هستند، سودمندند و می‌توانند سوپه و رویه‌ای از مثنوی را بر خواننده خواستار آشکار بدارند.

آسیب‌شناسی شرح‌های مثنوی معنوی

طنین نی در نیستان

مثنوی معنوی مولانا جلال‌الدین بلخی محصول دوران پس از آشنایی مولانا با شمس است. در واقع در این دوران که مولانا عشق آتشین خود را به حق و حقیقت از دریچه خورشید شمس در «دیوان کبیر» به نمایش می‌گذارد، از سوی دیگر جنبه عرفان نظری و عملی زندگی شخصی خود را نیز با سبک و سیاقی روشمند و معقول در مثنوی معنوی بیان می‌کند. مثنوی محصول پس از ۵۰ سالگی مولانا است. کتابی است جامع عرفان نظری و عملی. در این بین، شرح نویسی بر چنین اثر عظیمی که محصول دوران پختگی و کمال روحی مولانا است، کاری است دشوار و همواره نفس‌گیر. شرح نویسی بر مثنوی از «دقایق الحقایق» شیخ احمد رومی در قرن هشتم هجری و «شرح خوارزمی» در قرن نهم آغاز می‌شود و در دوران معاصر با شرح استاد فروزانفر به نقطه عطف تازه‌ای می‌رسد. نظر چند تن از استادان عرفان و ادبیات فارسی را درباره این شرح نویسی‌ها جویا شدیم؛ نظر بهاء‌الدین خرمشاهی، کریم زمانی و خسرو قاسمیان.

بین شروح مثنوی معنوی، شرح مثنوی کریم زمانی معرفی کرد و بر این باور است که این شرح در بین دیگر شروح مثنوی، جایگاهی خاص و غیرقابل انکار دارد.

از سوی دیگر، کریم زمانی با بیان این که «از آنجا که خود شرحی بر مثنوی نوشته‌ام، بهتر است در این باره هیچ‌نگویم»، پذیرفت که تنها به‌طور اختصار نکاتی را درباره شرح مثنوی در ایران و کشورهایی چون ترکیه و هندوستان یادآوری کند.

زمانی با دریغ بر این که عمر استاد فروزانفر اجازه به پایان رساندن شرح مثنوی ایشان را نداد، گفت: «شرح فروزانفر برای کسی که دشواری عبارت‌پردازی‌ها و نثر خاص ایشان را تحمل کند، بسیار زیاده‌کارگشا است. البته من شخصاً نثر فروزانفر را بسیار دوست دارم. به هر حال این شرح برای محققان و استادان گنجینه‌ای بی‌چون و چراست و هر استادی که بخواهد سر کلاس مثنوی ببرد، یا مطلبی در این باره بنویسد، ناگزیر از مراجعه به شرح فروزانفر است. این را در مقدمه شرح مثنوی و هم در پاورقی‌ها، ده‌ها بار اعتراف کرده‌ام.»

زمانی شروح هندی مثل «شرح اکبر آبادی» و «شرح خواجه ایوب» را نیز مربوط به گذشته خواند

که بیش از ۲۰۰ سال پیش تالیف شده‌اند. او از ویلیام چیتیک به عنوان بهترین مولوی شناس غیر ایرانی معاصر یاد کرد و کتاب «فرانکلین دین لویس» ترجمه حسن لاهوتی را هم از نظر تاریخ‌نگاری قابل توجه دانست، ولی در عین حال به این نکته هم اشاره کرد که در زمینه معارف مولانا، حرف چندان تازه‌ای برای گفتن ندارد.»

زمانی تصریح کرد: «غیر ایرانی‌ها در حال حاضر، چشمشان بیشتر به دست ایرانی‌هاست که در کار مثنوی چه می‌کنند، ایران به نوعی مرکز مثنوی پژوهی دنیا است.»

دکتر خسرو قاسمیان نیز که اخیراً پایان‌نامه دکترای خود را در دانشگاه شیراز تحت نظر دکتر محمدیوسف نیری در حوزه کتاب‌شناسی مثنوی ارائه داده است، به توجه خود در جریان این طرح به ۹۹ درصد کتاب‌های چاپ شده در ایران در حوزه مثنوی پژوهی اشاره کرد و گفت: «در بین شروح مثنوی، شرح فروزانفر نقطه عطفی در آغاز دور جدید مطالعات مثنوی پژوهی است. همچنین باید به یاد داشت که شرح استاد فروزانفر و استاد شهیدی با هم تفاوت بسیار دارند و اگر چه شرح استاد شهیدی ادامه شرح فروزانفر است، اما بیشتر رونمایی

داریوش هخامنشی

ایران شکوهمند، ایران کهن تر از تاریخ
دیار خدا جوان جانان، جایگاه کردنی که
در فراز و نشیب‌های سخت، این ملت را
ببروز کرده و هر جن قدرت، از عدالت و
انصاف بهره برده و حق با دشمنان
شکست خورده مدارا بکنند. لذا این
بازرسانه به دانشجو برتر، زمین دیگری
از تاریخ بر فراز و نشیب این کشور الهی و
دوست‌دانشی را تقدیم ایرانیان و ایران
دشمنان نماید.

تالیف: تاجیه فرهاد مهر

دفتر مرکزی: میدان ملت تبریز
تلفن: ۰۹۷۵۷۰۹۸۰۰، پورتال: ۰۹۸۱۱۳۸۱
دفتر فروش: خیابان ناصر خسرو
کوشک حاج آقا، پست‌کد: ۲۰
تلفن: ۰۲۱۹۹۳۹۳۹، ۰۲۱۹۸۰۴۲
پست‌کد: ۲۲۹۵۷۷۷، پورتال: ۲۲۲۲۲۲۲۲
WWW.TOHEH.MEASUREMENT.COM
E-MAIL: TOHEH@COMBOOK.COM
0912 2222222

است و کمتر به رمزها پرداخته است و در عین حال از نظر توجه به پاره‌ای احادیث شیعی و نهج البلاغه، مزیت خاص خود را دارد. به هر حال شرح فروزانفر که بر ۳۰۱۲ بیت از مثنوی نوشته شده، از نظر دقت منابع و عمق مطالب بسیار قابل توجه است.»

قاسمیان در ادامه سخنانش به ویژگی‌های دیگر شرح فروزانفر اشاره کرد و گفت: «ایشان سرچشمه‌های کار مولوی را از «احیاء علوم الدین» تا آثار سنایی مشخص کرده و هرچند از شرح‌های قدیم هم بهره برده، ولی در کل به عنوان شرحی بر مثنوی، در بین دیگر شروح بی نظیر است.»

وی بهترین شرح برای عموم را شرح کریم زمانی دانست. به گفته قاسمیان این شرح از نظر معنای تحت‌اللفظی همه‌بیت‌ها و پرداختن به معنای عمق آنها به طور نسبی، شرح قابل تاملی است. با این حال، قاسمیان ضعف شرح کریم زمانی را در بی‌توجهی به حوزه نمادین و تمثیلی مثنوی دانست و گفت: «مثنوی در بسیاری مقاطع، اثری نمادین و قابل تأویل است و آقای زمانی کمتر به این حوزه توجه کرده‌اند.» وی کل آثاری را که در انجام طرحش به آنها مراجعه کرده، ۱۱۴ عنوان کتاب در ۲۱۰ جلد ذکر کرد و گفت: «قدیم‌ترین شرح، دقایق الحقایق اثر احمد رومی است. من این شرح‌ها را به ۹ دسته تقسیم کرده‌ام. مثلاً بعضی از شروح مثنوی گزیده ابیات را در برمی‌گیرند مانند بیشتر شروح چاپ شده در هند و بعضی کامل هستند که البته تعدادشان کم است مثل شرح کریم زمانی.»

از دیگر شروحی که مورد اشاره قاسمیان قرار گرفت، شرح محمد استعلامی بود. قاسمیان این شرح را شرحی «معلم‌وار» و بیشتر مفید حال دانشجویان معرفی کرد و ادامه داد: «جداً از شرح‌ها، تعداد زیادی کار تحقیقی نیز صورت گرفته است از جمله آثار ارزشمندی چون «سرنی» و «بحر در کوزه» از دکتر عبدالحسین زرین کوب. البته کتابی مثل «سرنی» بیشتر مفید حال منتظران است تا مبتدیان و «بحر در کوزه» نیز در بین کتاب‌های تحقیقی پیرامون مثنوی، بی نظیر است.»

قاسمیان با بیان این که نخستین شرح به معنای امروزی و معاصر از مثنوی، «شرح خوارزمی» اثر کمال الدین حسین خوارزمی در آغاز قرن نهم هجری است، افزود: «با این حال نخستین توجهات دقیق و شرح‌واره به مثنوی، نخست در خلال ابیات خود مثنوی قابل ردگیری است و سپس در «مثنوی ولدی» سلطان ولد و «دقایق الحقایق» احمد رومی. کمال الدین حسین خوارزمی که نخستین شرح به معنای امروزی کلمه را نوشت، تنها موفق به شرح سه دفتر از مثنوی شد و سپس شهید شد و کارش ناتمام ماند. این کتاب را دکتر محمد جواد شریعت‌اخیر در چهار جلد منتشر کرده است.»

قاسمیان در ادامه به رویکردهای متفاوت در شرح مثنوی پرداخت و گفت: «شرح چاپ شده در هند، بیشتر گرایش اجتماعی و سیاسی دارند و در مجموع، رویکردهای عرفانی، اجتماعی و سیاسی در شرح مثنوی مورد توجه قرار گرفته‌اند.»

وی اثر فرانکلین دین لویس با ترجمه حسن لاهوتی را در حوزه مثنوی پژوهی، اثری ممتاز خواند. قاسمیان از این کتاب به عنوان دایرة‌المعارفی در مولوی‌شناسی یاد کرد و به دوران تحصیل نویسنده کتاب در ایران و آشنایی او با بسیاری از استادان مولوی پژوه ایرانی اشاره کرد و با این وجود، کتاب لویس را خالی از نواقص هم ندانست.

نظری به بازتاب اندیشه‌های مولوی در عرصه نمایش و موسیقی

شور مثنوی در نوا و صحنه

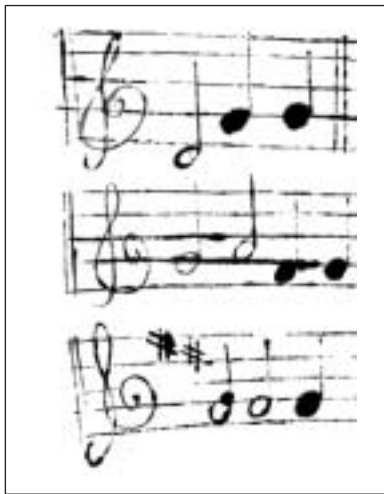
می‌کند و می‌گوید: «با این که موسیقی علمی در ایران ساختاری نوپا دارد، ما در این عرصه نیز باید توجه بیشتری به مولانا داشته باشیم. او به طور قطع به موسیقی علمی قوت و نیرو می‌بخشد.»

آهنگساز «سمفونی خرمشهر» سپس به برخی از آثار نازل موسیقی پاپ اشاره می‌کند که با اشعار و روح موجود در آن انطباق ندارند و خاطر نشان می‌کند: «ممکن است این آثار در کوتاه مدت مورد توجه برخی قرار گیرند، اما در نهایت جامعه، موسیقی‌ای را می‌پسندد که در شأن مولانا و اشعارش باشد.»

از دیگر سو، آثار مولانا قابلیت‌های نمایشی بسیاری دارد که در ایران و نیز در کشورهای دیگر به آن پرداخته شده است. از جمله آثار موفق جهانی می‌توان به کاری از پیتر بروک و از جمله آثار موفق ایرانی می‌توان به «شمس پرده» پری صابری اشاره کرد.

پری صابری در این مورد به اهمیت اقتباس و توانایی‌های نویسنده اشاره می‌کند و می‌افزاید: «از آنجا که اشعار مولانا را نمی‌توان به طور مستقیم در کار نمایشی به کار برد، اهمیت کار اقتباس و کسی که این کار را انجام می‌دهد، بسیار قابل توجه است.» این کارگردان تئاتر سپس به مفاهیم عرفانی اشعار مولانا اشاره می‌کند و در توضیح بیشتر می‌گوید: «یک نمایشنامه‌نویس از یک سو باید بتواند مفاهیم بلند و بالای اشعار مولانا را دریابد و از سویی دیگر باید بتواند به این مفاهیم، شکل نمایشی و دراماتیک بدهد.» وی سپس به سابقه خود در مورد شعرهای مولانا اشاره می‌کند و می‌افزاید: «آثار مولانا را می‌توان از نظر نمایشی با آثار چهره‌هایی همچون شکسپیر مقایسه کرد. با این تفاوت که این اشعار، مفاهیم بسیار بلندی را نیز در خود دارند. اما کار اقتباسی از این اشعار بسیار دشوار است و من همیشه در تلاش بوده‌ام تا بهترین وجه نمایشی را به آنها بدهم.»

چیستا یرتی نیز قابلیت نمایشی اشعار مولانا را بی‌شمار می‌داند و با توضیح این که هنرمندان ایرانی کمتر به ادبیات کلاسیک فارسی می‌پردازند، می‌گوید: «متأسفانه ما کمتر از گنجینه پرگنج ادبیات کلاسیکمان استفاده می‌کنیم و بیشتر عادت کرده‌ایم از نمایشنامه‌های آماده استفاده کنیم.» این نمایشنامه‌نویس، مترجم و کارگردان می‌افزاید: «به طور قطع اشعار مولانا می‌تواند به ادبیات نمایشی ما غنا ببخشد و داستان‌های آن می‌تواند علاوه بر آن که مردم را جذب خود می‌کند، مفاهیم بلندی را نیز منتقل کند، اما نباید فراموش کنیم که اقتباس نمایشی از این آثار ظرافت‌های بسیاری دارد و عظمت مولانا چنان است که به آسانی نمی‌شود به او نزدیک شد.»

سراج که از جمله خوانندگان پر مخاطب موسیقی سنتی است و همگان او را با آثار فاخرش می‌شناسند، در مورد اهمیت اشعار مولانا می‌گوید: «در تعالیم دینی به ما گوشزد شده که کسی را به غیر از خدا نپرستیم. ما در بسیاری از موارد حتی در کارهای هنری هم گرفتار شرک خفی می‌شویم. قدیمی‌ها این چیزها را خوب می‌فهمیدند که سراغ شاعرانی بزرگ از جمله مولانا می‌رفتند تا از مراتب توحیدی آنها بهره ببرند. این شعرها به بهترین وجه می‌توانند توشه راه ما نیز باشند.»

شاهین فرهت که یکی از رهبران بنام ارکستر سمفونی ایران است، به اشعار مولانا و استفاده از آنها به دو شیوه نظر دارد. وی معتقد است این اشعار علاوه بر آن که می‌توانند به طور مستقیم در موسیقی مورد استفاده قرار گیرند، می‌توان از داستان‌ها، حکایت‌ها و مفاهیم آن نیز در موسیقی بهره گرفت. این آهنگساز بر جسته‌به‌منظومه‌هایی همچون داستان موسی (ع) و شبان و تیرسنگی اشاره می‌کند و می‌افزاید: «شعرهای مولانا را به سادگی می‌توان با موسیقی پلی فونی (چندصدایی) همخوانی کرد و از سویی این اشعار بیشترین قابلیت را برای اجرا به صورت همخوانی و گروه کر دارند.» فرهت در توضیح بیشتر می‌گوید: «چند سالی است که توجه به اشعار مولانا در سطح جهانی گسترش قابل توجهی یافته است، اما نکته مهمی که در این موارد وجود دارد این است که آنها روح اشعار این شاعر بزرگ را در نیافتند و از همین رو، آثاری که ارائه می‌دهند به هیچ وجه در شأن این عارف ایرانی نیست.»

فرهت سپس به آثار موفقی که در عرصه موسیقی ملی و سنتی در مورد اشعار مولانا انجام شده اشاره

یکی از ویژگی‌های مولانا جامع‌الاطراف بودن این شخصیت ملی است. آثار و نوشته‌های مولانا، علاوه بر آن که می‌توانند در عرفان و مسائل معنوی کاربردهای فراوانی داشته باشند و منبع خوبی در این عرصه قلمداد شوند، در حوزه ادبی و ساختار فنی ادبیات نیز منبع مهمی برای ادبیات کلاسیک به شمار می‌روند. در کنار این عرصه‌ها، حضور مولانا در هنرهای دیگر از جمله موسیقی و نمایش نیز سابقه‌ای طولانی دارد و آثاری که با بهره‌گیری از اشعار این سراینده بزرگ پارسی‌گو نوشته و ساخته شده است نیز به روشنی قابل ردگیری و بررسی است. آثار فراوانی را می‌توان در عرصه موسیقی و نمایش یافت که به موفقیتهای قابل توجهی نیز در میان مردم رسیده‌اند و طرفه آن که این آثار را به هیچ وجه نمی‌توان بدون شعرها و یا اساس اندیشه مولانا متصور شد. به طور مثال، موفقیت بسیاری از تصنیف‌های شهرام ناظری مدیون شعرهای نظام مند و ساختارمدار مولوی است. خوانندگان دیگری نیز در این عرصه به فعالیت پرداخته‌اند و با استفاده از شعرهای مولانا آثار فاخر و ماندگار قابل توجهی خلق کرده‌اند. در میان این چهره‌ها می‌توان به حسام‌الدین سراج اشاره کرد. وی استفاده از شعرهای مولانا در تصنیف‌هایش را به دو علت می‌داند. او از سویی به محتوای عمیق و ازلی - ابدی اشعار مولانا اشاره می‌کند و معتقد است که این اشعار می‌توانند به موسیقی قوت و نیرو بخشند و از سویی دیگر ساختار موسیقایی آن، به زیبایی صوری می‌انجامد. این خواننده موسیقی سنتی در توضیح بیشتر می‌گوید: «برخی‌ها فقط و فقط می‌خواهند تصنیفی بخوانند، بدون آن که بدانند شعرش از کیست و موسیقی چقدر ارزش دارد.» وی به نقش عرفان در موسیقی ایرانی اشاره می‌کند و می‌افزاید: «اصلاً موسیقی مقامی مایک موسیقی عرفانی است. یعنی نوازندگان موسیقی‌های مقامی، مقام‌هایی را می‌نوازند که همگی مبنای توحیدی دارند.»

سراج اشعار مولانا را یکی از منابع خوب ادبی برای این جایگاه عرفانی می‌داند. با این همه معتقد است که شعرهای این عارف بزرگ را باید با شیوه‌ای مناسب اجرا کرد. وی در این مورد می‌گوید: «به طور مثال اگر شما اشعار مولانا را با سینتی‌سایزر اجرا کنید، بدیهی است که این‌طرف با مظهر همخوانی ندارد. درست است که معرفت موسیقی محدود نیست و خود موسیقی هم هیچ گونه محدودیتی ندارد، اما هماهنگی میان شعر و موسیقی را نیز نمی‌توان نادیده گرفت.»

آن روی سینمای پهلوی

مهری اسفندیاری

«حکومت را می‌توان با سرنیزه به دست آورد، اما برای حفظ حکومت به جای سرنیزه باید به افکار عمومی تکیه کرد.» تحلیل این جمله ناپلئون بارزترین موضوعی است که در کتاب «فرآیند تعامل سینمای ایران و حکومت پهلوی» به آن پرداخته شده و شیوه‌ای است که حاکمان پهلوی تلاش داشتند از راه‌های متفاوتی از جمله هنر و سینما به آن بپردازند؛ هرچند که همواره در این تلاش ناکام ماندند. تقریباً تمامی مطالب این کتاب ۵۴۲ صفحه‌ای به محرومیت سینما و دیگر

شاخه‌های مرتبط با آن در ۱۰۹ سالی که از عمر آن در ایران می‌گذرد، اختصاص یافته است. از زمان تاسیس اولین سینمای ایران در سال ۱۲۷۹ دولت به قدرت و تأثیرگذاری آن پی برد. این گونه شد که به فکر حمایت از سینما افتاد البته به شرط آن که آنچه ساخته و پخش می‌شود رنگی از سیاست دولت حاکم را نداشته باشد. این سیاست تنها در ایران به اجرا درنیامد. تقریباً طی یک دوره مشخص بسیاری از حکومت‌های استبدادی جهان به این شیوه روی آوردند. این تقریباً تمام آن چیزی است که علی اصغر کشانی در این کتاب به آن پرداخته است. او همه ماجرا را با بیانی ساده و به دور از تکلف بیان می‌کند و از سبکی دلنشین برای انتقال مفاهیم به مخاطب بهره می‌گیرد. او کوشیده است تا درگیر دشواری موجود در اغلب کتاب‌های مستند و تاریخی نشود و ذهن خواننده را در بین حجم زیاد صفحات کتاب خسته و گمراه نکند. مطالب کتاب برخلاف عنوان آن که قدری سنگین به نظر می‌آید، کاملاً روان و قابل فهم است. فرآیند تعامل سینمای ایران و حکومت پهلوی/ علی اصغر کشانی/ مرکز اسناد انقلاب اسلامی/ ۳۹۰۰ تومان/ شمارگان ۱۵۰۰ نسخه.

یادداشت

فریبا پایروندناپت

راهنمای کامل اخترشناسی؟!

این تلسکوپ

نیاز به تعمیر دارد

در سال‌های اخیر شاهد چاپ کتاب‌های متعددی در زمینه نجوم بوده‌ایم. اکثر این کتاب‌ها به مفاهیم اولیه و پایه‌ای نجوم پرداخته‌اند و با این هدف تألیف شده‌اند که مبتدیان را با این علم آشنا کنند. اما مطالب این کتاب‌ها چنان با واژه‌های اشتباه و گاه با اطلاعات بسیار قدیمی همراه است که برای نوازمان به هیچ وجه مناسب نیستند. به همین دلیل با وجود کثرت چنین کتاب‌هایی در بازار، هنگامی که می‌خواهیم به علاقه‌مندان یادگیری علم نجوم منابعی را معرفی کنیم، جز چند کتاب معتبر در این زمینه هیچ مرجع دیگری در دست نیست.

کتاب حاضر مجموعه‌ای است از هشت کتاب نجومی که کنار هم قرار گرفته‌اند. بخش‌هایی از آن، ترجمه و بخش‌هایی نیز تألیف شده‌اند. انسجام مطالب کتاب و سرفصل‌ها، همچنین به روز شدن برخی از مطالب برای نوازمان مناسب است. از سوی دیگر نحوه صفحه‌آرایی و چینش مطالب از دیگر مزیت‌های این کتاب است. اما این کتاب نیز مانند بسیاری از کتاب‌هایی از این دست سرشار از اشتباهات و آژهای است که در برخی مواقع حتی از نظر علمی نیز خواننده را به بیراهه می‌کشاند.

مشورت با کارشناسان معتبر علم نجوم پس از اتمام کار این کتاب می‌توانست به آسانی بسیاری از اشتباهات را تصحیح کند. در نتیجه سطح کیفی کتاب بسیار ارتقا می‌یافت و اندک‌اندک جای خود را در میان جامعه نجومی باز می‌کرد.

بد نیست با هم برخی از صفحات کتاب را مرور کنیم؛ به کار بردن واژه پلوتو به جای «پلوتون» که مصوب فرهنگستان زبان است در زیرنویس عکس صفحه ۱۱۰ و در همان جا به کار بردن واژه چارن به جای واژه درست کارن (قمر پلوتون). در مطالب همین صفحه بهتر بود در کنار تیتیر سیاره پلوتو علامت سوالی قرار می‌گرفت و در حد چند خط قرارداد تصویب شده «IAU» (انجمن بین‌المللی نجوم) درباره پلوتون آورده می‌شد. اگر چه در صفحه روبه‌روی آن اندکی در این باره صحبت شده است ولی می‌توانست واضح‌تر در اختیار خوانندگان قرار گیرد. سپس در صفحات ۱۲۴ و ۱۳۱ به ترتیب استفاده از هایل - باپ به جای دنباله‌دار معروف «هیل باپ» و یا دنباله‌دار هیاکوتا که به جای واژه درست «هیاکوتا که»، اوج این اشتباهات در استفاده از واژه کفلاش - لوی - ۹ در صفحه ۱۴۷ به جای دنباله‌دار «شومیکر لوی - ۹» است.

این دنباله‌دار به افتخار دو کاشف آن یعنی شومیکر و لوی به نام شومیکر لوی خوانده می‌شود. معلوم نیست که واژه بسیار جدید کفلاش که جایگزین این اسامی خاص شده است چگونه در این قسمت پدید آمده است و موارد دیگری از این دست که در انتخاب نام اسامی، موشک‌ها، فضاپروندها، اقمار، اجرام منظومه شمسی و صورت‌های فلکی صورت گرفته است.

در بخش پایانی کتاب ضمیمه‌هایی اضافه شده است که کار جالبی است، اما باز هم با اشتباهات وارد شده در آن از جالبی این کار کاسته شده است. نظیر به کار بردن نام غول در ص ۲۶۴ در فهرست اسامی خاص چند ستاره به جای «راس الغول» که نامی بسیار آشنا در میان منجمان است. در همان صفحه از نام‌های «راس - ۱۵۴» و «راس - ۱۲۸» استفاده می‌شود که معنایی ندارد. استفاده از واژه نادرست یوپسیلون به جای «اوپسیلون» در صفحه ۲۶۳ در بخش جدول الفبای یونانی و ...

خوشبختانه به سبب درست بودن ساختار علمی این کتاب جای امیدواری است که اشتباهاتی از این دست در چاپ‌های بعدی اصلاح شود.

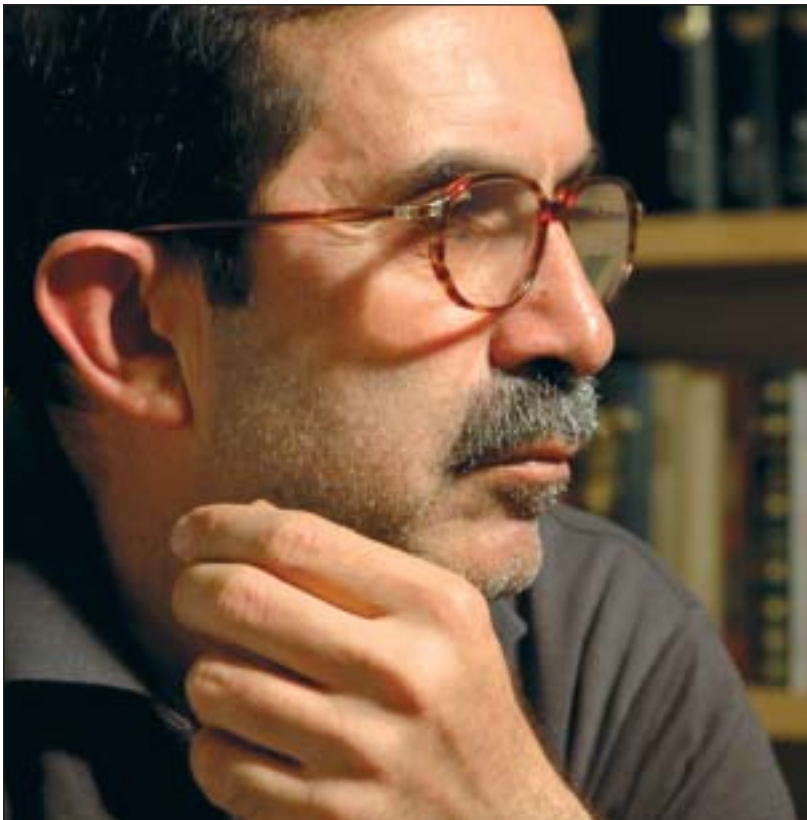
مهمستی خیری

روند و رو

روند مطالعه غیردرسی دانشجویان چگونه است؟

کتاب‌های غبار گرفته

تلاش‌های وزارت علوم و وزارت ارشاد در قالب اهدای کتاب به کتابخانه‌ها، بن‌های خرید کتاب با تخفیف و... تسهیلاتی است که دولت در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد تا شرایط بهتری را برای روی آوردن آنها به مطالعه فراهم کند. ولی این مسئله خود به نوعی حکایت از این دارد که وضعیت مطالعه در بین این گروه از جامعه - که انتظار بیشتری هم از آنان وجود دارد - آنچنان که باید و شاید مطلوب نیست. بر همین اساس سراغ ابراهیم عمرانی رئیس کتابخانه دانشکده علوم دانشگاه تهران رفتیم تا از نگاه وی - که به قول خودش ۳۰ سال است در دانشگاه رفت و آمد دارد و با دانشجویان زندگی می‌کند - مروری بر وضعیت مطالعه دانشجویان داشته باشیم.

عمرانی متولد ۱۳۳۴ کرمان است، رشته کتابداری را در دانشگاه تهران خوانده و در حال حاضر عضو هیئت مدیره انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران و عضو هیئت اجرایی شورای سیاست‌گذاری تأمین منابع علمی وزارت علوم است.

بعضی‌ها می‌گویند وضعیت مطالعه دانشجویان خیلی خوب نیست. به نظر شما هم همین طور است؟

داستان مطالعه از خانه شروع می‌شود و شما مسلم بدانید بچه‌ای که در یک خانواده، با فرهنگ مطالعه رشد پیدا می‌کند، چه دانشجو بشود، چه سر کار برود و چه کاسب، باز مطالعه‌اش ترک نمی‌شود. ولی وقتی این فرهنگ در خانواده شکل نگیرد کمتر می‌توان انتظار داشت که بچه‌ها بیرون از خانواده کتابخوان شوند. الان هم که در خانواده‌ها بچه‌ها را از دبستان به سمت مسابقه کنکور می‌کشیم در این فرهنگ زمینه‌ساز همه مشکلات مرتبط با مطالعه شده است. به گونه‌ای که بارها خودم دیده و شنیده‌ام که خانواده‌ها به بچه‌هایی که مشغول مطالعه کتاب‌های غیر درسی هستند می‌گویند: «اینجا چیه که دستت گرفت؟ برو بشین سر درست.» در مجموع خانواده‌ها فایده‌ای را از مطالعه کودکان متصور نیستند و همان بچه‌هایی که در این سال‌ها در اکثریت خانواده‌های ایرانی به دور از فرهنگ مطالعه پرورش یافته‌اند الان به دانشگاه آمده‌اند.

فکر نمی‌کنید در سال‌های اخیر خانواده‌ها به مطالعه بچه‌ها بیشتر اهمیت می‌دهند؟

نه تنها این طور نیست بلکه در سال‌های اخیر رایانه و تلویزیون هم به ماجر اضافه شده‌اند که البته چیزهای جدیدی نیستند ولی وقت بچه‌ها را خیلی پر می‌کنند و جالب اینجاست که از نظر پدر و مادرها هیچ ایرادی هم ندارد که بچه‌ها ساعت‌های زیادی را صرف تماشای مجموعه‌های تلویزیونی کنند. بارها از دانشجویان پرسیده‌ام که چرا کتاب نمی‌خوانند، می‌گویند وقت نداریم. ولی غیرممکن است از بسیاری آنها بپرسی سریال روز تلویزیون چیست و او تا ریز مکالمه‌ها را برای شما نگوید. این فضای فرهنگی ماست و دانشجو و غیر دانشجو هم نمی‌شناسد. همه ضربه‌ای که می‌خوریم هم از این فضای حاکم است.

میزان استقبال دانشجویان از کتاب‌های غیردرسی چگونه است؟

من فکر می‌کنم به نسبت سابق، تقاضای دانشجویان برای کتاب‌های غیردرسی کمتر شده است. برای مثال کتابخانه‌های دانشجویی در گذشته بزرگتر بود

و حجم بیشتری از کتاب در آنها وجود داشت. یعنی کتابخانه‌های دانشجویی الان فعال نیستند؟ الان کتابخانه‌های کوچک دانشجویی داریم. دانشجویان انجمن اسلامی، کانون قرآن و... کتابخانه‌های عمومی دارند که با بودجه‌هایی که معاونت دانشجویی در اختیار آنها قرار می‌دهد کتاب‌های غیردرسی تهیه می‌کنند و برای استفاده در اختیار دانشجویان قرار می‌دهند. در ضمن کتابخانه مرکزی هم برای مطالعه آزاد در اختیار دانشجویان است.

در کتابخانه دانشکده علوم کتاب‌های غیردرسی هم نگهداری می‌شود؟

خیلی کم. از همان دهه ۶۰ سیاست نگهداری کتاب به گونه‌ای تدوین شد که کتابخانه مرکزی علاوه بر کتاب‌های درسی، کتاب‌های غیردرسی و عمومی را جمع‌آوری کند و کتابخانه‌های دانشکده‌ها نیز کتاب‌های علمی و مرتبط با درس، دانشجو و اساتید را تهیه کنند.

آیا شما با این سیاست موافقت می‌کنید؟ بهتر نیست که کتاب‌های غیردرسی هم در کتابخانه‌های مختلف در اختیار دانشجو باشد؟

اینجا دانشگاه تهران است. ممکن است در یک دانشگاه دیگر در کل یک کتابخانه وجود داشته باشد که در آن صورت کتابخانه موظف است کتاب‌های عمومی را نیز در اختیار دانشجویان قرار دهد ولی در دانشگاه تهران ۳۶ کتابخانه وجود دارد و عملاً کتابخانه‌های دانشکده‌ها به کتابخانه‌های تخصصی تبدیل شده‌اند، اما یک کتابخانه مرکزی بسیار بزرگ در دانشگاه وجود دارد که با توجه به قانون و اسبابی، یک نسخه از هر کتابی که چاپ می‌شود در این کتابخانه نگهداری می‌شود.

در زمینه مطالعات درسی میزان استقبال دانشجویان از منابع به زبان اصلی چگونه است؟

در دانشکده‌های مختلف متفاوت است. مثلاً دانشجویان رشته‌های علوم انسانی به رغم وضع بهتری که در این سال‌ها داشته‌اند هنوز در مورد زبان ضعیف‌ترند ولی در دانشکده علوم، مطالعه کتاب‌ها به زبان اصلی طرفدارهای زیادی دارد و در مورد برخی منابع با توجه به این که حتی ترجمه‌های کتاب هم وجود دارد باز دانشجویان به دنبال نسخه اصلی هستند ولی نکته اینجاست که اکثر دانشجویان فقط کتاب‌هایی را می‌خوانند که با دروسشان مرتبط است، یعنی در درجه اول کتاب‌های درسی را مطالعه می‌کنند. به ندرت دانشجویان بسیار علاقه‌مندی پیدا می‌شوند که غیر از کتاب‌های درسی، طالب کتاب دیگری باشند. نمونه‌هایی از این دانشجویان علاقه‌مند را داشته‌ایم که الان جانشین استاد‌های خودشان شده‌اند، اما متأسفانه دانشجویان ما عمدتاً تکلیف درسی خود را حل می‌کنند و کاری به مطالعات تکمیلی و افزایش اطلاعات ندارند.

به نظر شما کتاب‌هایی که برای مخاطب دانشجو تولید می‌شود شاخص‌های لازم را برای جذب آنها به مطالعه دارد؟

در شرایط محتوایی یکسان، هر چه یک کتاب نفیس‌تر و زیباتر ارائه شود به نمونه مشابه ترجیح دارد. ولی اینها زمانی در انتخاب نقش خواهند داشت که مخاطب بداند کجا جواب سؤالش را پیدا می‌کند و در اصل مهم این است که دانشجو سوال داشته باشد تا به دنبال پیدا کردن جواب‌های آنها به سراغ مطالعه برود. همان طور که مولانا گفته است: هم سوال از علم خیزد هم جواب. پس اگر به پدیده‌های اطرافمان با دقت بیشتری نگاه کنیم و بچه‌ها را نیز به این سمت هدایت کنیم تا ذهنشان خلاق بار بیاید مطمئناً آنها برای دادن پاسخ‌های دقیق به سوالاتشان به سراغ مطالعه و خواندن کتاب‌های گوناگون خواهند رفت.

مرجان کشاورزی آزاد، «سفر پروانه» و «یک داستان معمولی»

داستان‌هایی که با بچه‌ها قد می‌کشند

«مضمون غالب در این کتاب، عشق و ایثار بوده و با هیچ زبان دیگری نمی‌توان از دوست داشتن‌های بی‌اندازه و بی‌دریغ سخن گفت.»

وی معتقد است: «عشق، همان دوست داشتن است و بچه‌ها با عشق به دنیا می‌آیند و با همه وجود آن‌را تجربه می‌کنند؛ آن‌زمان که مادر خود را می‌بوسند و می‌بویند و هنگامی که عروسک خود را در آغوش می‌گیرند و با او سخن می‌گویند.»

کشاورزی آزاد، عشق را مفهومی ساده می‌داند و می‌گوید: «کودکان با عشق زندگی می‌کنند و عشق برای آنها مفهوم ساده‌ای است اما هر چه بزرگ‌تر می‌شوند، آن‌را پیچیده‌تر می‌کنند، درحالی‌که باید ممنوعیت‌های طبیعت را بپذیرند و باور کنند که عنکبوت نمی‌تواند پروانه را دوست داشته باشد و این همان چیزی است که در کتاب «سفر پروانه» به آن اشاره شده است.»

وی در پاسخ به این‌که چرا نظرات خود را از زبان جانوران و حشرات گوناگون به خوانندگان منتقل می‌کند می‌گوید: «این گونه ادبی که در اصطلاح به آن «فابل» می‌گویند، به کودکان اجازه می‌دهد که تخیل خود را آزاد بگذارند و ذهن خود را فعال کنند، اگرچه فرم کار تعیین می‌کند که نویسنده باید چه ابزاری را برگزیند و اگر این وسیله درست انتخاب شده، نیاز و توجه کودک را جلب می‌کند.»

کشاورزی آزاد معتقد است: «باید کودکان را به خوب شنیدن عادت دهیم و آنها را به خواندن داستان تشویق کنیم. چراکه تلویزیون، فرصت تخیل را از بچه‌ها می‌گیرد، از طرفی مسئولان آموزش و پرورش نیز باید کتاب‌های درسی فارسی را به کتاب‌هایی داستانی تبدیل کنند، همان‌گونه که ما هرگز داستان «کوکب خانم»،

«تصمیم کبری» و... را فراموش نمی‌کنیم.» «سفر پروانه» و «یک داستان معمولی» را انتشارات شباویز منتشر کرده است.

هو شیاری، شنونده و بیننده اتفاقاتی است که به وقوع می‌پیوندد و این کودک می‌تواند نماد مخاطبان و بچه‌های امروزی باشد.»

سفری همراه با پروانه

«وقتی باد شروع به وزیدن کرد، بنفشه خواب بود وقتی باد گلبرگ‌های بنفشه را با خود برد، پروانه به او رسید روی بنفشه بی‌گلبرگ نشست. صورت بیخ زده گل را در آغوش گرفت و بال‌های رنگارنگش را باز کرد»

باد رفت. بنفشه ماند با دو گلبرگ رنگارنگ / پروانه هیچ وقت بال‌هایش را نبست، پروانه دیگر نپدید.»

کشاورزی آزاد در کتاب دیگر خود «سفر پروانه» به عشق پرداخته و از محبت و فداکاری سخن گفته است، آن هم با زبانی شاعرانه، چراکه فکر می‌کند:

و هر بار، وجه تازه‌ای از خود را به ما نشان می‌دهند؛ «چوپان دروغگو»، از جمله این داستان‌هاست. البته باید به دانسته‌های کودکان و گستره واژگانی آنها توجه کرد، هر چند زبان فارسی این ظرفیت را دارد که در قالب ساده‌ترین کلمات، عمیق‌ترین و پیچیده‌ترین مفاهیم را منتقل کند.»

کشاورزی آزاد تصاویر کتاب را خلاقانه و کامل‌کننده متن می‌داند و می‌گوید: «افرانوبهار» یک داستان معمولی» را به گونه‌ای تصویر کرده که از یک سو به هیچ زمان و مکان خاصی تعلق ندارد و از سوی دیگر همه زمان‌ها و مکان‌ها را در برمی‌گیرد. او آدم‌هایی را تصویر کرده که خوشبخت و سرزنده‌اند چراکه نمی‌شنوند، نمی‌بینند و فکر نمی‌کنند و هیچ کدام نمی‌خواهند درد دیگران را ببینند و به آن فکر کنند، تنها یک پسر بچه است که در نهایت

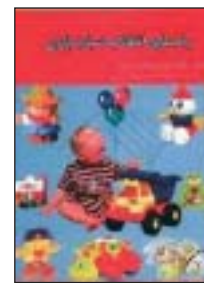
«آنها زمین را می‌کاشتند و شادمان محصول خود را درومی کردند. روزها، گوسفند‌هایشان را به چراگاه‌های سرسبزی می‌بردند و شب‌ها آنها را به آغل برمی‌گرداندند. همه چیز معمولی معمولی بود. شادی‌ها، عروسی‌ها، تولدها، خنده‌ها و گریه‌ها. اما یک شب وقتی که همه خسته از کار به خانه برگشتند، صدایی غیر معمولی در دهکده پیچید. گرگی زوزه کشید. بره‌ای بع بع کرد و بعد همه چیز دوباره معمولی شد...»

مرجان کشاورزی آزاد در «یک داستان معمولی» از انسان‌هایی سخن گفته که دچار روزمرگی شده‌اند و به جز خود به دیگری نمی‌اندیشند؛ انسان‌هایی که اگر چه به ظاهر خوشبخت و شادند و در رفاه و آسایش به سر می‌برند، اما چون کلاف سردرگم به خود تنیده‌اند و نمی‌توانند مشکلاتی را که خود پدید آورده‌اند، برطرف کنند.

از نظر نویسنده «یک داستان معمولی»، جریان کودکانی است که در جنگ کشته می‌شوند، زیر آوار زلزله از بین می‌روند، آزار می‌بینند و لب به شکوه باز نمی‌کنند؛ داستان زندگی آدم‌هایی است که تنها به خواندن صفحات حوادث روزنامه‌ها می‌پردازند و از این که اتفاقی برای خودشان نیفتاده، خدا را شکر می‌کنند، سر در گریبان خود فرو می‌برند و از این که دنیای کوچک و حقیرشان، جهانی است با دیوارهای بلند و نفوذناپذیر، سرشار از شادی و لذت می‌شوند. کشاورزی آزاد، در پاسخ به این‌که چگونه می‌توان از اسیر شدن در چنبره روزمرگی هاگریخت می‌گوید: «نمی‌توانم و بلد نیستم راهکار ارائه دهم، تنها می‌دانم که از معمولی بودن و فراموش کردن خوبی‌ها می‌گریزم و «معمولی بودن» را ناتوانی انسان در حل مشکلاتی می‌دانم که خودش به وجود آورده است.» نویسنده کتاب «یک داستان معمولی»، اعتقاد چندانی به گروه سنی مخاطبان ندارد و معتقد است: «بعضی داستان‌ها با ما رشد می‌کنند و بزرگ می‌شوند»

خرید اسباب‌بازی از روی کتاب

افسانه رضایی

«اسباب‌بازی، شوق زیستن را در وجود کودک برمی‌انگیزد و به رشد و تکوین شخصیت او کمک می‌کند و می‌تواند وسیله‌ای باشد برای بیرون آوردنش از دنیای درون و کمک‌کننده‌ای برای برقراری ارتباط کودک با دنیای بیرون؛ از این رو، روان‌شناس مشهور،

ژان پیازه، تاکید داشت که پدر و مادرها در انتخاب اسباب‌بازی دقت و هوشیاری لازم را داشته باشند. اسباب‌بازی در شکل دادن به تمایلات عاطفی و روانی کودک، نقشی مهم ایفا می‌کند و چنانچه در انتخاب آن توجه و دقت کافی نشود، ناخواسته تمایلات کودک به گونه‌ای شکل می‌گیرد که هرگز تصور آن نمی‌رود.»

محمدرضا مطهری در کتاب «راهنمای انتخاب اسباب‌بازی» ابتدا به تعریف بازی پرداخته و هدفمند، اختیاری، خوشایند و رها بودن از قید کشاکش و پرخاش و نداشتن ترتیب و سامانی خاص را از جمله شاخصه‌های آن برشمرده است. همچنین سن، جنس، هوش و محیط را از عوامل موثر بر بازی دانسته و به تعریف انواع بازی چون بازی‌های تمرینی، نمادی و با قاعده پرداخته است.

«به حس مالکیت کودک احترام بگذارید» عنوان دومین فصل کتاب است، به این معنی که وقتی کودک اجازه داشته باشد آنچه را به او تعلق

دارد پیش خود نگه دارد و یا مجبور نباشد همه چیز را با دیگران تقسیم کند یا هدیه دهد، ارزش مالکیت را به درستی در خواهد یافت و خواهد آموخت که چرا نمی‌تواند چیزی را که مال او نیست بردارد. نویسنده در این فصل نکاتی را درباره واکنش پدر و مادرها به هنگام دعوی کودکان بر سر اسباب‌بازی بیان کرده است.

سومین فصل کتاب به «نقش همبازی‌ها در رشد شخصیت کودک»، اختصاص یافته است. نویسنده در این بخش، یادآور شده که کودکان، بسیاری از مهارت‌های اجتماعی را از راه کنش متقابل با یکدیگر یاد می‌گیرند و فواید همکاری و کارهای مشترک را درک می‌کنند، بنابراین بهتر است با کسانی همبازی شوند که با آنان در یک سطح هستند. مانند دو کشتی‌گیر که می‌خواهند در یک وزن با هم کشتی بگیرند.

«انواع اسباب‌بازی‌ها» عنوان چهارمین فصل کتاب است. نویسنده اسباب‌بازی‌ها را به دو نوع سازمان یافته (محدود) و سازمان نیافته (نامحدود) تقسیم می‌کند و ویژگی‌های اسباب‌بازی مناسب را برمی‌شمارد و خاک رس، خمیربازی، مدادرنگی، قطعات ساختمان‌سازی، مکعب‌های چوبی، ظروف آشپزی، انواع توپ‌ها و... را جزو اسباب‌بازی‌های مناسب می‌داند. همچنین از اسباب‌بازی‌های خطرناک نام می‌برد و به نکات ایمنی و بهداشتی در انتخاب و تهیه اسباب‌بازی اشاره می‌کند.

فصل پنجم «بگذارید کودکان اسباب‌بازی بسازند» نام دارد که در آن به فواید ساختن اسباب‌بازی به وسیله خود کودک، روش‌های برخورد درست پدر و مادر با کودکی که اسباب‌بازی خود را شکسته و... اشاره شده است.

«روش‌های پایان دادن به بازی کودک»، عنوان فصل ششم است و در هفتمین فصل به فهرست بازی‌ها و اسباب‌بازی‌های مناسب برای کودکان از تولد تا ۱۲ سالگی اشاره شده است. عنوان «جغجغه» هشتمین

فصل کتاب را به خود اختصاص داده است.

فصل نهم، «آب‌بازی و جذبه سحرآمیز آن برای کودکان» نام دارد، زیرا آب‌بازی باعث تسکین عصبانیت‌های کودک و رها شدن او از ناراحتی‌ها، فشارها و تنش‌ها می‌شود و به رشد خلاقیت و ابتکار، شناخت و عاطفه در او کمک کرده و منبع لغات او را افزایش داده و به ایجاد هماهنگی بدنی در کودک می‌انجامد.

«نقاشی انگشتی»، عنوان دهمین فصل کتاب و یکی دیگر از بازی‌های تخیلی است که در آن کودکان، شکل‌ها و تصاویر بسیار ساده‌ای را با رنگ‌های مختلف و به کمک انگشتان خود رسم می‌کنند و از آن لذت فراوان می‌برند.

نویسنده در فصل یازدهم به معرفی لگوو چگونگی متصل کردن قطعات آن به یکدیگر و ساختن شکل مورد نظر می‌پردازد و در دوازدهمین فصل «کار با قیچی» را یکی از لذت‌بخش‌ترین فعالیت‌ها برای کودکان سه ساله می‌داند.

«بادکنک‌بازی» که یکی از بازی‌های جذاب، شادی‌آور و لذت‌بخش برای کودکان است، عنوان فصل سیزدهم است که نویسنده در آن به توضیح درباره توپ‌بازی و ماسک‌بازی هم پرداخته است.

نویسنده در آخرین و چهاردهمین فصل به اسباب‌بازی‌های جنگی و تفنگ‌بازی پرداخته و به تأثیرات مثبت و منفی این وسایل بر روحیه کودکان اشاره کرده است؛ برای نمونه نویسنده اسباب‌بازی‌های جنگی را وسیله‌ای برای آشکار کردن احساسات منفی کودکان و تخلیه روانی آنان و تقویت روحیه جنگجویی در کودکان دانسته است. همچنین به داستان‌های رایانه‌ای و نتایج خوب و بد آن اشاره کرده است.

کتاب «راهنمای انتخاب اسباب‌بازی» نوشته محمدرضا مطهری را نشر البرز در ۱۰۰۰ نسخه منتشر کرده و به قیمت ۴۴۰۰ تومان در اختیار علاقه‌مندان قرار داده است.

علیرضا خمسه:

دن کیشوت هنوز می خندانند

علیرضا خمسه بازیگری است که به کار تدریس و آموزش این هنر هم مشغول است و متناسب با تدریس برخی از مواد درسی، خود را ملزم به مطالعه مداوم می‌داند. او این

روزها کتاب «نگاه اپیندو کرو» را که درباره روش های استفاده از بدن بازیگر برای بیان است می‌خواند. بازیگران در این کتاب - که به تازگی منتشر شده - می‌آموزند که چگونه از جسم خود برای ارائه و انتقال حس استفاده کنند.

وی همچنین چند ماه قبل کتاب «آموزش پانتومیم» را - که تمام عکس های آن را عزیز ساعتی عکاس و فیلمبردار سینمای ایران تهیه کرده - برای اولین بار منتشر کرده است. در این کتاب تمامی بازیگران می‌توانند با نکات جالب و خواندنی روبه‌رو شوند.

علیرضا خمسه از «بینوایان» و «یکتور هوگو» به عنوان اولین کتابی که در نوجوانی خوانده است، یاد می‌کند. کتابی که بر مردم ما تأثیر زیادی گذاشته و به همین دلیل بارها ترجمه و از چند نسخه متفاوت آن فیلم سینمایی و انیمیشن تهیه شده است. البته او معتقد است که در نوجوانی با نگاه سطحی تری با این کار ارتباط برقرار کرده است.

این هنرمند نامدار کشورمان اگر قرار باشد در خلوتی به سر ببرد، چند کتاب را مناسب این تنهایی می‌داند: اگر دیوان حافظ در این وضعیت همراه کسی باشد، در شادی و غم همراهی اش خواهد کرد. اگر احساس شور معنوی به سراغ آدمی بیاید، بهترین گزینه غزلیات شمس حضرت مولاناست، اگر قرار باشد که بخندد و فکر کند، «دن کیشوت» سروانتس بهترین کتاب برای این منظور خواهد بود. اگر بخواهد به طور جدی به عاقبت انسان بیندیشد، خواندن «کمدی الهی» دانتیه بهتر از هر کتابی در این باره پاسخ می‌دهد. اگر هم هوای رمان خواندن دارد، رمان «ژان کریستف» (اثر رومن رولان فرانسوی) بهترین رمان خواهد بود.

خمسه هم از آن دست آدم بزرگ‌هایی است که اصلاً هیچ توصیه‌ای به جوانان برای کتاب خواندن نمی‌کند. او می‌گوید که اگر قرار باشد جوان‌ها با توصیه عمه و خاله کتاب بخوانند، همان بهتر که اصلاً کتابی نخوانند و بروند چلو کباب بخورند! به گفته او آنها خود باید کتاب مورد نیازشان را پیدا کنند و بخوانند.

طرح های کورش پارسا نژاد در نشست سرای اهل قلم بررسی شد

متن‌ها بر بوم

سبب شکست یک طراح می‌شود. حقیقی در این جا گفت: «پارسا نژاد در این مرحله هم طراحی حرفه‌ای است با رفتاری متعادل و حرفه‌ای.»

در ادامه این نشست، فرزاد ادیبی که از هم‌نسلان پارسا نژاد در کار گرافیک محسوب می‌شود، به سابقه دوستی طولانی خود و در نتیجه آشنایی اش با زندگی و آثار او از نزدیک اشاره کرد و با تقسیم بندی نقد به سه دسته نقدهای معطوف به پدید آورنده اثر و مخاطب، گفت: «من نقدهای معطوف به مخاطب را به خود مخاطبان وا می‌گذارم که چون قهرمانان داستان فیل مولانا، هر چه می‌خواهند، دریابند. اما در باب نقد معطوف به پدید آورنده، باید بگویم که کورش (پارسا نژاد) هم سن و هم نسل من و رضا عابدینی و مسعود نجابتی است.»

ادیبی با اشاره به زادگاه پارسا نژاد در خیابان «ملک» تهران و در خانواده‌ای نسبتاً ادیب و هنردوست با پدری شاعر و برادرانی دست‌اندرکار هنر، افزود: «او در چنین فضایی می‌بالد. برایم می‌گفت که روزی با مادرش برای خرید رفته بود که پوستر فیلم «خاک» را می‌بیند و مجذوب گرافیک اش می‌شود. او در سال اول دانشگاه نقاشی می‌خواند و سپس شیفته گرافیک شده، تغییر رشته می‌دهد و با آشنایی ای که از طریق کامران مهرزاده با استاد مرتضی ممیز و شاگردان او پیدا می‌کند، به تدریج به راه شخصی خود در این حوزه می‌رسد.»

ادیبی پیام و محتوای آثار پارسا نژاد را به دلیل نوع روابطی که با سفارش دهندگان داشته است، بیشتر در حوزه پایداری و مقاومت دانست و گفت: «از نظر فرم و ساختار، کار او هنوز مبتنی بر تلفیق تصاویر است. یعنی ساخت تصویر از چند تصویر اولیه. این به دوره‌ای برمی‌گردد که نسل ما شروع به کار کرد، نسلی که با فتوکپی کار خود را آغاز کرد و ناچار بود با مطبوعاتی کار کند که بدترین نوع چاپ و کاغذ را به عنوان بستر نمایش. در اختیار او می‌گذاشت.»

وی با تمجید از «افه» های تصویری پارسا نژاد و تبیح او در تکنیک «فتومونتاژ»، خاطر نشان کرد: «از دیگر ویژگی های آثار کورش، نوع به کارگیری رنگ است. به جرئت می‌توانم بگویم که او رنگ پردازترین گرافیست نسل خود است. تنوع و پختگی رنگی در آثار او در کار دیگران وجود ندارد. او رنگ را زیاد به کار می‌برد و نوع استفاده اش از رنگ، تزئینی است و نه نمادین. او چندان به مفاهیم رنگ توجه ندارد و زیبایی و تزئین در این حوزه برای او اهمیت بیشتری دارد.»

طراح هم نمی‌تواند و نباید شیوه‌های پیشین خود را تکرار کند.»

این گرافیست با تأکید بر این که مواجه شدن با سفارش به ویژه در حوزه سینما بسیار پیچیده است، به بررسی پوستر فیلم‌های امروز کشور پرداخت و اغلب آنها را معمولی و وضعی بزرگ برای سینمای کشور توصیف کرد و گفت: «وظیفه یک طراح حرفه‌ای، جنگیدن با سفارش دهنده‌هایی است که بعضاً با نادانی یا کار روبه‌رو می‌شوند و حتی سفارش خود را نیز درک نمی‌کنند. برخی از سفارش دهنده‌ها مثل بیماران خودسری هستند که بدون مراجعه به پزشک، مستقیماً به تجویز خود به داروخانه مراجعه می‌کنند. برای مثال بعضی از کارخانه داران ما، نمونه طرح بسته بندی کالایشان را از روی کالاها مشابه و معمولاً از کشورهای خارجی وارد می‌کنند، روی میز می‌چینند و به طراح می‌گویند: یک چنین چیزی می‌خواهم.»

او که به شدت از ذوق زدگی برخی طراحان جوان که خود آنها را «طراحان یک روزه» می‌نامید، دلگیر بود، پارسا نژاد را طراحی حرفه‌ای دانست که جنگ های خود را با سفارش دهنده‌ها کرده است و فریب ذوق زدگی‌ها و مدهای روز را نخورده است. حقیقی در ادامه دلیل دیگر حرفه‌ای بودن پارسا نژاد را گذراندن معیشت زندگی اش از راه کارش عنوان کرد و افزود: «نگاه داشتن رفتار حرفه‌ای آبرومند و معیشت کردن از این راه، کار ساده‌ای نیست و توان می‌خواهد. پارسا نژاد وقتی کار را در مغزش طراحی می‌کند و سپس تبدیل به سازه‌ای در نرم افزار می‌کند، در ذهنش از مراحل دیگر کار تا نهایت که لیتوگرافی و چاپ است، آگاه است. او چوب چاپ های ضعیف ما را در کشور خورده است.»

وی ادامه داد: «پارسا نژاد کاری کرده که ضعف های نظام چاپ کشور در آثار او تبدیل به مزیت شوند. او هوشمندانه با آگاهی ای که از ضعف های این سیستم دارد، رنگ‌ها را کم رنگ و پررنگ می‌کند تا در نهایت، آن چیزی از چاپ بیرون بیاید که دلخواه اوست. این است که مشتری هادوباره به سراغش می‌آیند و کارش ادامه پیدا می‌کند.»

حقیقی در این مقطع از سخنانش مخاطره اصلی را در چنین مرحله‌ای از کار یک طراحی حرفه‌ای گرافیک، در افتادن در ورطه تکرار و سری سازی دانست. به گفته او این خطر از آنجا نشئت می‌گیرد که طراح به منظور ادامه یافتن اقبال مخاطب، کارهای موفق خود را تکرار می‌کند و تکرار در هر شکلی

نشست بررسی آثار کورش پارسا نژاد، طراح گرافیک، سه شنبه گذشته در محل سرای دایمی اهل قلم برگزار شد. در این نشست ابراهیم حقیقی، فرزاد ادیبی و آریا کسایی طراحان گرافیک سه نسل مختلف درباره آثار پارسا نژاد در طول دوران کاری اش به بیان مسائلی پرداختند. در آغاز نشست، مجموعه‌ای از آثار پارسا نژاد در زمانی حدود ۳۰ دقیقه برای حاضران به نمایش گذاشته شد.

پارسا نژاد متولد ۱۳۴۶ تهران است و از ۲۰ سالگی کار خود را در حوزه طراحی و گرافیک آغاز کرده است، اما فعالیت حرفه‌ای او از یک سال بعد، یعنی در ۱۳۶۷ آغاز شد. او که فارغ التحصیل رشته گرافیک دانشگاه هنر است، دارای مدرک درجه یک هنری (دکتری) از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. پارسا نژاد در طول دوران کاری اش با ناشران مختلفی در زمینه مدیریت هنری و طراحی های مختلف همکاری داشته است. او مشاور هنری وزارت آموزش و پرورش و داور جشنواره های مختلف گرافیک و عکس در کشور بوده است. این گرافیست همچنین دبیری بخش پوستر اولین جشنواره ملی پوستر مقاومت را در کارنامه دارد.

در ابتدای این مراسم و پس از قرائت متن ارسالی علیرضا کمره‌ای، پژوهشگر حوزه ادب پایداری درباره آثار و سبک و سیاق کار پارسا نژاد، ابراهیم حقیقی آغاز به سخن کرد.

این گرافیست، با بیان این که جز آنچه در مقدمه کتاب آقای پارسا نژاد گفته و نوشته ام، نکته چندان تازه‌ای برای گفتن ندارم، افزود: «در اینها که می‌گویم و می‌شنوید، نه قصد تعریف دارم و نه نقد به معنای رایج آن. از این پس نیز امیدوارم که نقدها بیشتر معطوف به تحلیل آثار باشد.»

عمده تأکید های حقیقی در صحبت هایش، معطوف به تمایز جهت گیری های گرافیست حرفه‌ای و گرافیست غیر حرفه‌ای بود. وی با یادآوری این نکته که کار گرافیست، تبدیل کردن متن نوشتاری به متن تصویری است، خاطر نشان کرد: «لازم است بین کار پارسا نژاد و کسانی که تنها برای دل خود کار می‌کنند، تمایزی قائل شد. پارسا نژاد در راه حرفه‌ای است. در حالی که در اتاق خود نشستن و برای دل خود کار کردن، آن هم با نرم افزارهای امروزی که کار را بسیار ساده کرده اند، کار آسانی است. این مواجه شدن با سفارش است که پیچیده است.»

حقیقی به ضرورت درک سفارش از سوی گرافیست پرداخت و این درک را، با توجه به تنوع ذاتی کار یک گرافیست، از طراحی آرم و نشانه تا پوستر و طرح روی جلد کتاب و مجله و صفحات داخلی نشریات، فرایندی بسیار دشوار و پیچیده ارزیابی کرد. وی با انتقاد از ذوق زدگی و شتابزدگی طراحانی که بدون مطالعه دقیق سفارش و دیگر موضوعات مرتبط به آن، اقدام به طراحی می‌کنند، گفت: «مثلاً طراحی روی جلد نیاز به نزدیک شدن طراح به آن چیزی دارد که نویسنده در متن کتاب گفته است. درک محتوای اولیه سفارش بسیار مهم است. برای نمونه، موضوعات پایداری نیاز به مطالعه زیاد دارند، ولی مادر داوری‌ها شاهدیم که طراحان با محدوده باریک و کوچک دانسته هایشان وارد کار می‌شوند.»

حقیقی با اشاره به این که طراح حرفه‌ای باید خود را خوب بسازد و مطالعه کند اضافه کرد: «کار طراح از جهتی مثل پزشک است. هر سفارش تازه، یک بیماری ناشناخته است و پزشک نمی‌تواند برای یک بیماری ناشناخته از نسخه های قبلی استفاده کند.

قابل توجه ناشران و لیتوگرافان حرفه‌ای

اسکن - پرینت آینه‌ای

روی کالک

از انواع کتب تئیی و قدیمی شما
برای تجدید چاپ با کیفیت بالا

هیئت لیتوگرافی

انتشارات نور گیتی

۳۳۵۰۱۳۹۳
۳۳۵۵۹۶۶۴
۰۹۱۲۱۹۹۳۶۱۰

مجموعه کتابهای کاربردی

کلید

آموزش قدم به قدم، مصور
و پروژه‌های علوم کامپیوتر

تایید شده :

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

توصیه شده توسط :

وزارت آموزش و پرورش

www.Kelid.ir

تلفن :

۶ ۶ ۴ ۰ ۶ ۰ ۶ ۱
۶ ۶ ۹ ۵ ۳ ۰ ۷ ۳

این هفته با فخری یزدانی نویسنده رمان «باغ گل محمد عمو»

واقعیت در قاب خیال

هیچ آشنا و اقوامی نداشت بالاخره سر از کجا در می آورد و همین شد هسته اصلی رمان.

قبل از این هم در زمینه نویسندگی فعالیتی داشته اید؟

در زمینه نوشتن خیر، اما من یکی از خوانندگان جدی ادبیات هستم. البته خودم فکر می کنم مایه نویسندگی را هم دارم. اولش فکر نمی کردم بتوانم یک کار با این حجم را جمع و جور کنم اما وقتی توانستم، به خودم امیدوار شدم.

ظاهراً پدر شما هم شاعر است.

بله، ایشان شعرهای بسیار خوبی هم دارند و من همین رگه ذوق را از ایشان به ارث برده ام.

نوشتن کارهایی که ریشه در واقعیت دارند تا حدودی دشوارتر از کارهایی است که با تکیه بر تخیل صرف نوشته می شوند. سوال این است که این کار تا چه اندازه از تخیل بهره برده؟

در شروع کار سعی کردم فقط و فقط به ماجراهای واقعی که دیده بودم بپردازم اما در روند کار متوجه شدم که کار خشک و بی روح در می آید. اصولاً تخیل بخش عظیمی از حوزه ادبیات داستانی است و هرگز نمی شود نادیده اش گرفت. همان طور که گفتم کلیه این شخصیت ها واقعی اند اما چفت و بست موضوعات به حوزه تخیل مربوط می شوند.

یکی از سوالاتی که همیشه از دوستان گام اولی می پرسیم این است که بعد از نوشتن کار با چه مشکلاتی روبه رو شده اند.

در مورد دیگران نمی دانم اما در مورد خودم باید بگویم مشکلات من به محض تمام شدن نوشتن کار شروع شد. یعنی زمانی که راه

فخری یزدانی، پنجاه و سه ساله اولین کتابش را به تازگی منتشر کرده است. نکته جالب توجه در کار این گام اولی، چگونگی روی آوردنش به کار نوشتن است.

فکر اولیه رمان «باغ گل محمد عمو» از کجا شروع شد؟

چند سال پیش من بر اثر یک تصادف راهی بیمارستان شدم و بعد از آن مجبور بودم حدود یک سال در خانه بمانم. مسائلی که در آن مدت در محیط بیمارستان دیده بودم انگار در ذهنم حک شده بود بنابراین دنبال راهی بودم که به شکلی آنها را برای دیگران بازگو کنم. این رمان حاصل همان دوران نقاهت من است، یعنی چندین شخصیت را در هم ادغام کرده ام و از دلش یک شخصیت داستانی در آورده ام. یک روز در بیمارستان متوجه شدم که مسئولان حاضر به تحویل جسد یک نفر به بستگانش نیستند و آنها مضطرب و پریشان جسد عزیزشان را می خواهند.

چرا جسد را نمی دادند؟

مسئولان بیمارستان مدعی بودند که حق و حقوقشان به طور کامل پرداخت نشده که البته آخرش معلوم شد اشتباه می کنند.

پس شخصیت گل محمد عمو برگرفته از همان وضعیت است؟

بله، در آن لحظه فکر کردم اگر به فرض یک آدم تنها و غریب در این ابرشهر با مشکلی روبه رو شود واقعا عاقبتش چه خواهد شد. می دیدم که حدود بیست نفر از بستگان آن مرحوم به طور مداوم در حال فعالیت هستند تا ثابت کنند پول بیمارستان پرداخت شده و دست آخر هم مستاصل شده بودند. با خودم گفتم حالا اگر این مرده

گزارش آماری

«گزارش آماری هفته» از سوی بخش اطلاع رسانی خانه کتاب و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات خانه کتاب ارائه می شود.

از شنبه ۸۶/۷/۱۴ تا چهارشنبه ۸۶/۷/۱۸، عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب ها در موضوع کمک درسی و آموزشی و سپس کودک و نوجوان بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات دین و ادبیات، علوم عملی و سایر موضوعات قرار دارند.

شاخص های آماری کتاب

تعداد کتابهای منتشر شده	عنوان ۹۱۱	
	ریال	۲۰۰۰
ارزاترین کتاب	۷ عنوان کتاب با موضوعات مختلف از ناشران متفاوت	
گرانترین کتاب	۱۹۹۰۰۰	ریال
بیشترین نوبت چاپ	۲۱۵	مرتبه
بیشترین شمارگان	۵۰۰۰۰	نسخه
کمترین شمارگان	۹۰	نسخه
بیشترین صفحه	۱۷۱۲	صفحه
کمترین صفحه	۱۲	صفحه

گزارش آماری کتاب های منتشر شده به تفکیک موضوع

شنبه ۸۶/۷/۱۴ تا چهارشنبه ۸۶/۷/۱۸

ردیف	موضوع	تعداد کل	تالیف*	ترجمه	چاپ اول	تجدید چاپ	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط	متوسط صفحه
۱	کلیات	۱۷	۱۴	۳	۹	۸	۱۶	۱	۲۱۹۴	۲۴۲
۲	فلسفه و روان شناسی	۴۳	۲۳	۲۰	۱۷	۲۶	۴۲	۱	۲۵۶۶	۲۹۵
۳	دین	۱۱۶	۷۸	۳۸	۴۳	۷۳	۹۹	۱۷	۶۰۸۹	۳۶۲
۴	علوم اجتماعی	۶۹	۵۸	۱۱	۳۱	۳۸	۶۸	۱	۳۳۲۴	۲۶۰
۵	زبان	۳۴	۳۱	۳	۱۶	۱۸	۳۰	۴	۴۰۳۴	۳۲۱
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۲۷	۱۷	۱۰	۱۱	۱۶	۲۵	۲	۳۰۲۶	۳۶۸
۷	علوم عملی	۹۸	۶۱	۳۷	۵۱	۴۷	۹۱	۷	۲۴۲۷	۲۸۱
۸	هنر	۳۱	۲۸	۳	۲۲	۹	۲۹	۲	۲۵۰۶	۱۲۶
۹	ادبیات	۱۱۰	۸۵	۲۵	۶۴	۴۶	۱۰۱	۹	۲۰۳۷	۲۴۳
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۳۹	۳۳	۶	۲۳	۱۶	۳۵	۴	۲۱۸۱	۳۴۸
۱۱	آموزشی و کمک درسی**	۱۹۱	۱۹۱	۰	۵۴	۱۳۷	۱۹۱	۰	۴۲۶۷	۲۶۳
۱۲	کودک و نوجوان	۱۳۶	۸۷	۴۹	۳۸	۹۸	۱۳۳	۳	۴۹۱۶	۷۲
	جمع بندی	۹۱۱	۷۰۶	۲۰۵	۳۷۹	۵۳۲	۸۶۰	۵۱	۳۲۹۷	۲۶۵

* «تالیف» انواع آثار، به جز ترجمه (از جمله: تالیف، گردآوری، تلخیص، تحقیق، تصحیح، تنظیم، شعر و ...) است.

** منظور از موضوع «آموزشی و کمک درسی» کلیه کتاب هایی است که به نحوی با مواد درسی و برنامه های آموزشی تمام مقاطع تحصیلی مربوط هستند و مخاطبان آنها دانشجویان و دانش آموزان از پیش دبستانی تا دانشگاهی هستند.

تعداد ناشران	تعداد پدیدآورندگان:			
	مؤلف*		مترجم	
تعداد کتابهای افسست	زن	مرد	زن	مرد
	۳۳۱	۸۱	۶۴۴	۳۱

* منظور از «مؤلف» پدیدآورندگان به جز مترجم (مانند نویسنده، شاعر، گردآورنده، مصحح و ...) است

افتادم دنبال ناشر.

ناشرتان را چگونه پیدا کردید؟

از توی روزنامه.

چقدر سرمایه گذاری کردید؟

حدود یک میلیون و پانصد هزار تومان برای چاپ دو هزار نسخه.

قبل از تحویل کار به ناشر با کسی مشورت نکردید؟

نه، متأسفانه من هیچ پیش زمینه ای در مورد کار نشر نداشتم و ناشر من هم چیزی در این باره نگفت. تصور من این بود که کار بعد از چاپ شدن به دست همه می رسد اما هرگز چنین نشد و خستگی توی تنم ماند.

یعنی اصلاً فروش نرفت؟

خیر، اصلاً پخش نشد. خود من هم هر کار کردم نتوانستم با مراکز پخش ارتباط برقرار کنم و ناشر من هم ظاهراً انگیزه ای برای این کار ندارد و این برای من که در این سن و سال تلاش کرده ام بخشی از مشکلات جامعه ام را منتقل کنم بسیار رنج آور است. پخش نشدن این کار بعد از این همه مشکلات مثل حرفی است که در سینه ام مانده و نتوانسته ام آن را به کسی بگویم.

برنده نوبل ادبیات از مدرسه فرار می کرد

مهم ترین رویداد کتاب در هفته گذشته بی تردید معرفی برنده جایزه نوبل ادبیات بود. هفته گذشته با معرفی آکادمی سوئد، دوریس لسینگ، رمان نویسی که در کرمانشاه متولد شده، برنده جایزه ادبیات نوبل ۲۰۰۷ شناخته شد.

به این ترتیب لسینگ به چهارمین شخصیت برجسته ای تبدیل شد که پس از معرفی برندگان نوبل شیمی و فیزیک، یکی از جوایز نوبل ۲۰۰۷ را به خود اختصاص می دهد.

پدر و مادر او انگلیسی بودند. پدر دوریس که در جنگ جهانی اول مجروح و معلول جسمی شده بود به عنوان کارمند بانک در ایران کار می کرد. مادر وی نیز پرستار بود. او مدتی بعد به همراه خانواده اش به رودزیا (زیمبابوه) مهاجرت کرد. دوریس در این مدت زندگی سختی را گذراند. مادرش همواره نسبت به او سختگیری می کرد. دوریس که تحصیلات رسمی خود را در ۱۳ سالگی ترک کرد، پس از آن در خانه به یادگیری و مطالعه پرداخت.

او خودش در این باره گفته است: «عموماً ما بچه هایی

که به سختی بزرگ می شوند، نویسنده خوبی از آب درمی آیند. من هیچ وقت فکر نمی کردم یک روز نویسنده شوم. درس که می خواندم همه فکر و ذکرم این بود که از مدرسه فرار کنم.»

لسینگ مطالعات ادبی اش را با خواندن آثار دیکنز، اسکات و کیپلینگ آغاز کرد. وی ۱۵ ساله بود که از خانه فرار کرد و به عنوان پرستار مشغول به کار شد. صاحبخانه اش کتاب های سیاسی و جامعه شناسی به او می داد تا مطالعه کند. در همان دوران فرصتی یافت تا نوشتن داستان را شروع کند. این کار را انجام داد و دو داستانش را به مجلاتی در آفریقای جنوبی فروخت.

دوریس در سال ۱۹۳۷ به سالیزبری انگلیس رفت و به عنوان اپراتور تلفن به مدت یک سال در آنجا مشغول به کار شد. در سن ۱۹ سالگی با فرانک ویزدم ازدواج کرد و صاحب دو فرزند شد. چند سال بعد خانواده اش را ترک کرد و عضو یک گروه کمونیستی شد. او پس از جدایی از همسر سابقش با یکی از اعضای آن گروه ازدواج کرد و صاحب یک پسر شد.

لسینگ بعد از جنگ جهانی دوم سرخورده از حزب کمونیست، آن را ترک کرد. او با پسرش به لندن رفت و اولین رمان خود را منتشر کرد.

او پیشتر جوایزی مانند جایزه پرنس استرالیا، جایزه ادبی بریتانیایی دیوید کوهن و جایزه یادبود جیمز تیلر را از آن خود کرده است. او همچنین از قبول لقب تشریفاتی بانو (Dame) امتناع کرده اما لقب تشریفاتی پایین تری را از ملکه بریتانیا پذیرفته است.

لسینگ به خاطر مجموعه متنوع آثارش که شامل نزدیک به ۵۰ اثر می شود، ۱۱ اکتبر ۲۰۰۷ در سن ۸۷ سالگی برنده جایزه نوبل ادبیات شد تا عنوان مسن ترین برنده جایزه نوبل را نیز از آن خود کند.

اما نکته جالب دیگر این که، با آنکه در اولین سطر زندگینامه این نویسنده زن که در سایت آکادمی سوئد منتشر شده از زاده ایران بودن وی نوشته شده است، خبرگزاری های بین المللی صرفاً به انگلیسی بودن او اشاره کرده اند و اغلب هیچ اشاره ای به زادگاه وی نکرده اند. خبرگزاری آسوشیئدپرس گزارش داد که جایزه نوبل ادبی امسال به دوریس لسینگ نویسنده انگلیسی رسید. این خبرگزاری در خبر دوم خود در گزارشی که درباره زندگی و فعالیت ادبی وی نوشته صرفاً به آثار و جوایز وی اشاره کرده و نامی از محل تولد و سال های زندگی وی در ایران نبرده است. خبرگزاری آلمان هم در گزارش های جداگانه ای با اشاره به اینکه لسینگ با نوشتن رمان «دفترچه یادداشت طلانی» خود در دهه ۷۰ زندگی اش به شهرت رسید، از وی به عنوان نویسنده ای فمینیست یاد کرده است.

خبرگزاری فرانسه نیز در گزارشی نوشت که جایزه نوبل ادبی امسال به نویسنده زن بریتانیایی رسید. این خبرگزاری در ادامه با اشاره به این که این نویسنده ۲۲ اکتبر امسال هشتاد و هشتمین سال تولدش را جشن می گیرد از یکی از آثار او با عنوان «دفترچه یادداشت طلانی» اسم برده و هیچ اشاره ای به زادگاه وی نکرده است.

ارزش جایزه نوبل ادبی یک میلیون و صد هزار یورو است و دهم دسامبر، طی مراسم ویژه ای به برنده آن اهدا می شود.

طرح ترجمه جهان عرب

طرح کلمه مخصوص ترجمه کتاب های عربی به زبان های مختلف رسماً فعالیت خود را از هفته گذشته در ابوظبی آغاز کرد. المزروعی دبیر این طرح معتقد است: این طرح به منظور معرفی کتاب های علوم انسانی به جامعه جهانی و عقب نماندن از جنبش نشر در غرب صورت می گیرد. براساس این طرح قرار است هر سال صدها کتاب و نویسنده عرب به جامعه جهانی معرفی شوند. المزروعی که این موضوع را به مناسبت مشارکت گسترده و شاخص هیئت فرهنگ و میراث ابوظبی در نمایشگاه کتاب ۲۰۰۷ فرانکفورت اعلام کرد، افزود: «طرح مذکور به هیچ وجه انتفاعی نبوده و بخشی از راهبرد امارات برای گسترش فضای فرهنگی محلی به شمار می رود.»

ناشران خاطرات بلر را چاپ نمی کنند

ناشران نسبت به چاپ کتاب خاطرات نخست وزیر سابق انگلیس بی علاقه شده اند.

به نوشته روزنامه اینترنتی روسی ایزوستیا، ناشران در ابتدا مبلغ ۱۶ میلیون دلار در ازای انتشار کتاب خاطرات تونی بلر پیشنهاد کرده بودند اما حالا قصد دارند تنها نیمی از آن را به وی بپردازند.

بنابر این گزارش، مذاکره با هفت ناشر آمریکایی شش ماه است که ادامه دارد اما وقتی مشخص شد که بلر در زمان فعالیت به عنوان نخست وزیر یادداشت های روزانه نمی نوشته، علاقه ناشران به چاپ این خاطرات کمرنگ شد. چرا که به نظر آنان این بازنویسی نوعی دفاع شخصی است. ناشران معتقدند کتاب خاطرات بلر به خاطر فقدان جزئیات و واقعی از طرفداران زیادی برخوردار نخواهد شد.

نمایشگاه فرانکفورت در ایستگاه آخر

نمایشگاه کتاب فرانکفورت هفته گذشته در حالی به کار خود پایان داد که برای چندمین سال پیاپی از سوی رسانه ها به عنوان بهترین نمایشگاه کتاب و مهم ترین رویداد فرهنگی جهان معرفی شد.

یکی از ویژگی های امسال نمایشگاه کتاب فرانکفورت توجه ویژه به دیجیتالی شدن بازار نشر در این نمایشگاه بود.

محورهای دیگری که نمایشگاه امسال از روز اول به بحث درباره آنها پرداخت راهبردهای تجاری نشر دیجیتال، کتاب های الکترونیکی، جست و جوی آنلاین، سکوها آنلاین گوگل و آمازون و حق مؤلف بود. اخبار مربوط به نمایشگاه کتاب امسال فرانکفورت را ۱۱ هزار نماینده از رسانه های مختلف سراسر جهان پوشش خبری دادند. میهمان ویژه امسال نمایشگاه، منطقه کاتالان در اسپانیا بود و سال دیگر قرار است کشور ترکیه میهمان این نمایشگاه باشد.

۱۲۵ شمع برای جبران خلیل جبران

قرار است هفته آینده و به مناسبت یک صد و بیست و پنجمین سال تولد جبران خلیل جبران شاعر و نویسنده مشهور لبنانی، مراسم یادبودی در شهرهای مختلف جهان از جمله بیروت پایتخت لبنان برگزار شود.

چاپ کتابی شامل دستنوشته ها، نقاشی ها و نامه های منتشر نشده جبران خلیل جبران به همراه چاپ مجموعه عکس هایی از مجسمه ها، باغ ها و پارک هایی که در سراسر جهان نام جبران خلیل جبران را بر خود دارند، چاپ تمبر یادبود به همین مناسبت، تشکیل کاروان های گردشگری به ویژه برای بازدید از شهر محل تولد جبران، افتتاح موزه جبران، برگزاری کنفرانس های ادبی، پخش فیلم های سینمایی و سریال های تلویزیونی از جبران خلیل جبران از جمله فعالیت هایی است که موسسه حفظ آثار جبران انجام خواهد داد. برگزاری نشست های ادبی در شهرهای بیروت، برلین و لندن و یک نمایشگاه ویژه از کارها و فعالیت های جبران خلیل جبران در پاریس و مکزیکو سیتی نیز از دیگر فعالیت هاست. شهردار پکن نیز اعلام کرده است، به مناسبت یک صد و بیست و پنجمین سال تولد جبران خلیل جبران و نیز به مناسبت المپیک پکن ۲۰۰۸، برنامه های ویژه فرهنگی در چین برگزار خواهد کرد که برگزاری نشست با همکاری اتحادیه جهانی مطالعات جبران از آن جمله خواهد بود.

جبران از همان ایام نوجوانی به میدان هنر و شعر و نویسندگی قدم نهاد. در پانزده سالگی مدیر مجله شد و در شانزده سالگی نخستین شعرش را در روزنامه به چاپ رساند. پس از پایان تحصیلات رسمی خود برای تکمیل هنر نقاشی به پاریس رفت و طی دو سال اقامت در فرانسه، ضمن آشنایی با مکاتب گوناگون هنر نقاشی کتابی با عنوان «الارواح المتمدنه» (روان های سرکش) نوشت و در بیروت به طبع رساند.

این کتاب که فریاد هم میهمان مظلوم او و در سطح وسیع تر فریاد همه انسان های مظلوم بود، دولت عثمانی را سخت مضطرب کرد. از همین رو بر کتابش تهمت های ناروا نهادند و روزی در میدان عمومی شهر انبوهی از این کتاب ها را به آتش کشیدند و حکومت وقت بازگشت او را به وطن ممنوع کرد.

در این حال اخبار ناگواری از مرگ خواهر و برادر جوان و بیماری مادر به او رسید و او به رغم منع سیاسی به میهن بازگشت. چندی بعد جبران بار دیگر به آمریکا رفت و در نیویورک دفتری تأسیس کرد که سال ها مجمع نویسندگان و شاعران و هنرمندان عرب و دوستان و شیفتگان او بود. بهترین و پخته ترین آثار شعری و نقاشی او به صورت کتاب ها و نمایشگاه های متعدد به جهانیان عرضه شد و جبران را در زمانی کوتاه به اوج شهرت و محبوبیت رساند.

روایت اول شخص

برای ۵ تا ۹۵ ساله ها

فروزان گنجی زاده، مترجم و روان شناس

کتابی از گرتروداشتاین پژوهشگر معاصر آمریکایی در حوزه های فلسفه و زیبایی شناسی به فارسی ترجمه کرده ام که در آینده ای نه چندان دور از سوی نشر چشمه روانه بازار خواهد شد. این کتاب حاصل تامل در زندگی و نقاشی های پیکاسو؛ بنیادگذار مکتب کوبیسم است که در آن با اشاره به حالات فکری و روانی پیکاسو، مقاومت مثال زدنی این نقاش بزرگ را در برابر تأثیرپذیری از سبک های دیگر مورد بازخوانی، بازبینی و بازفهمی قرار می دهد. انتشارات نسل نواندیش نیز پس از انتشار آخرین کتاب من که با عنوان «گفت و گو با خود» نوشته شادهنستر را - که روشی نو در برنامه ریزی و کسب موفقیت به مخاطب می آموزاند- منتشر کرده بود، هم اکنون در تدارک انتشار کتاب دیگری با ترجمه و برگردان بنده است.

کتاب حاضر اثری است از جکسون براون با عنوان تقریباً مشخص «زندگی کنید، بیاموزید و به دیگران منتقل کنید». در این کتاب نویسنده سعی دارد راه هایی را برای سهیم شدن در تجربیات زندگی پیشنهاد کند. به تعبیری دیگر، افراد ۵ تا ۹۵ ساله در کتاب براون در کشفیات و دریافت های خود از زندگی شریک می شوند.

کتاب بعدی من اثری است در حوزه روان شناسی ترس با عنوان «ترس را احساس کنید و به هر تقدیر دست به اقدام بزنید» و چنان که از عنوان آن پیداست سوزان جفرز (نویسنده کتاب) سعی دارد تا راهکارهای مقابله با ترس را مورد مطالعه قرار دهد. ناشر کتاب حاضر نیز نسل نواندیش خواهد بود.

اندیشه های مطهر

محمدباقر پورامینی؛ تاریخ پژوه

«جمال جوانی» عنوان کتابی است که به زودی از سوی مرکز پژوهش های صداوسیما جمهوری اسلامی ایران منتشر خواهد شد. در این کتاب با استناد به احادیث و روایات و در کل سیره نبوی، یک پژوهش تاریخی درباره دوره جوانی حضرت محمد(ص) صورت داده ام.

همین ناشر در ارائه کتاب مذکور یک قرارداد دیگر با بنده برای نگارش کتابی در مورد سیره پیامبر اعظم(ص) منعقد کرده است. در کتاب «پیامبر و جوان امروز» نکات کاربردی و مهارتی با الهام از سخنان و سیره پیامبر اعظم(ص) - چه مباحث اخلاقی و چه اعتقادی- برای ارائه به جوانان استخراج و ذکر شده است.

کانون اندیشه جوان نیز به زودی سه کتاب از مجموعه چهل جلدی «چلچراغ حکمت» به پژوهش و نگارش بنده منتشر خواهد کرد.

این مجموعه در اصل پژوهش هایی را شامل می شود که به صورت موضوعی آرا و اندیشه های استاد شهید مرتضی مطهری را تبیین می کنند.

«تمدن اسلامی؛ دیروز، امروز، فردا» عنوان کتابی است که در آن به شکلی موضوعی به بحث تمدن اسلامی در آثار برجسته استاد نظیر خدمات متقابل اسلام و ایرانیان و گرایش به مادی گری پرداخته ام.

کتاب بعدی «حضرت رسول اعظم(ص) در اندیشه مطهری» است که از میان ده کتاب استاد. چون سیره نبوی، داستان راستان، سیره معصومان(ع)، ختم نبوت، پیامبر امی و... نگاه او به حضرت ختمی مرتبت(ص) استخراج و تبیین شده است.

سرانجام «حماسه عاشورا» نیز عنوان کتاب بعدی بنده است که نگاه استاد را به واقعه عاشورا از میان آثار برجسته ایشان چون «حماسه حسینی»، «حقوق زن» و ... مورد بحث و بررسی

قرار داده ام.

هم اکنون نیز مشغول نگارش کتابی هستم درباره نگاه قرآنی به جوان که توضیح بیشتر درباره آن را به بعد موکول می کنم.

قصه های ترکش

داوود امیریان؛ داستان نویس

مدت ها پیش یک مجموعه قصه در حوزه ادبیات کودک و نوجوان تحویل انتشارات سوره مهر دادم که چیزی حدود هفت قصه را در ژانرهای طنز و اجتماعی روایت می کند. عنوان این مجموعه قصه «وقتی آقاجان دستگیر شد» است.

به جز این، انتشارات شاهد یک مجموعه طنز دفاع مقدس را در قالب پنج جلد با عنوان اصلی «ترکش ولگرد» منتشر خواهد کرد. در این مجموعه که برای گروه های سنی کودک و نوجوان نوشته شده است در هر قصه یک روایت طنز از جبهه ارائه می شود تا وجهی فرح بخش از دفاع مقدس برای مخاطبان کودک و نوجوان به نمایش گذاشته شود. مارادونا در سنگر دشمن، شمر، صدام و پارانش، عمو پفکی و آبجی ماشاءالله عناوین قصه های این مجموعه است.

تا جایی که من اطلاع دارم تصویرسازی دو جلد از این مجموعه (عمو پفکی و مارادونا در سنگر دشمن) توسط آقای علی کارگر صورت گرفته است.

کمیک استریپی نیز درباره زندگی شهید عباس دوران نوشته ام که هم اکنون در حال تصویرسازی است.

اخیراً انتشارات نکا با حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجموعه ای از کارهای برخی از نویسندگان را در قالب کتابی منتشر می کند که بنده نیز در این کار جمعی، یک مجموعه با عنوان «یک نفس تا بهار» که در برگزیده دو رمان و چند داستان است در دست چاپ دارم.

قصه های ویرایشی

مهسا ملک مرزبان؛ مترجم ادبیات

انتشارات منادی تربیت به زودی پس از یک تأخیر تقریباً طولانی، یکی از ترجمه های مرا از مجموعه رمان های برگزیده نوجوانان جهان با عنوان «صورت های کاغذی» منتشر خواهد کرد.

علاوه بر این نشر افق نیز در تدارک چاپ برگردان من از کتابی است که توسط پل آستر نویسنده برجسته آمریکایی گردآوری و ویرایش شده است. این کتاب، عنوان «قصه های واقعی از زندگی آمریکایی» را بر روی جلد خواهد داشت.

این داستان ها حاصل دوره ای از کار حرفه ای آستر است که در آن به عنوان سردبیر یک برنامه رادیویی از مخاطبان خود می خواهد که جالب ترین خاطره های خود را در قالب داستان برایش بفرستند و او نیز از میان میلیون ها داستانی که به دستش رسیده، حدود ۱۷۰ اثر را انتخاب و با ویرایش خود منتشر می کند.

داستان ها در ده موضوع کلی نظیر کودک، خانواده، جنگ و صلح و... دغدغه های زندگی در آمریکا را به تصویر می کشد.

ظاهراً تا چند روز آینده نیز مجلد دوم «داستان هایی از برگزیدگان نوبل ادبیات» از سوی نشر آمیتیس منتشر می شود. در این کتاب، از هر نویسنده سه قصه، نطق نوبل او و

زندگی نامه اش به فارسی ترجمه شده و تصور می کنم در آینده ای نه چندان دور مجلد سوم آن نیز روانه بازار شود.

شعرهای هنوز بی نام

سیمین دخت وحیدی؛ شاعر

پس از انتشار مجموعه شعر «این قوم ناگهان»، هم اکنون مشغول بازبینی نهایی مجموعه ای دیگر از شعرهای اخیرم هستم که قرار شده از سوی نشر سوره مهر منتشر شود.

این مجموعه شعر، هنوز نام قطعی ندارد و نمی توان عنوانی را از میان عناوین پیشنهادی برگزید و جنبه قطعیت بدان بخشید، اما به کوتاه سخن می توانم بگویم که محوریت همه شعرها

اجتماعی - انتقادی است و همه قوالب شعری را نیز دربرمی گیرد. علاوه بر این یکی از ناشران از بنده خواسته تا مجموعه ای از شعرهایم را برای انتشار در یک مجموعه صدجلدی تحویل آقای علیرضا قزوه بدهم که این مهم صورت گرفته است، هر چند هنوز نامی برای آن انتخاب نکرده ام.

داوود امیریان

داوود امیریان

تهدیدشناسی غرب

دکتر اصغر افتخاری

استاد علوم سیاسی دانشگاه امام صادق(ع)

پس از انتشار کتاب «کالبدشکافی تهدید» از سوی انتشارات دانشگاه امام حسین(ع)، دومین بخش از سه گانه «تهدیدشناسی» به زودی از سوی انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی تحت عنوان «برآورد تهدید» منتشر خواهد شد.

در دومین بخش از این طرح سعی داشته ام تا براساس نظریه سیستم های یک الگو برای برآورد تهدیدات امنیتی ارائه کنم. در این کتاب ضمن طرح مباحثی چون بررسی مفهوم تهدید در حوزه مطالعات امنیت ملی و بررسی الگوهای برآورد تهدید، یک الگوی جدید طراحی شده و سرانجام کاربرد الگوی برآورد تهدید در ارتباط با جمهوری اسلامی ایران مشخص و تبیین شده است.

بخش سوم این طرح که هم اکنون در مراحل اولیه نگارش است و تصور می کنم انتشار آن تا سال آینده به طول بینجامد عنوان «مدیریت تهدید» را بر روی جلد خواهد داشت و توسط انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی منتشر می شود.

اواخر سال نیز کتاب «طراحی الگوی ارتقای علوم سیاسی و روابط بین الملل در جمهوری اسلامی» از سوی پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری منتشر خواهد شد.

این کتاب بر سه بحث مبتنی است: طراحی شاخص های ارتقای علوم سیاسی و روابط بین المللی، تحلیل وضعیت علوم سیاسی و روابط بین الملل در جمهوری اسلامی ایران و سرانجام ارائه یک راهبرد جامع.

همراهی با شیخ الرئیس

دکتر سید حسین موسویان

متن پژوه و مدرس فلسفه اسلامی

تصور می کنم در آینده ای نه چندان دور مقدمه، تصحیح و تعلیقات بنده در کتاب عظیم تعلیقات ابن سینا از سوی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران منتشر شود.

البته باید یادآور شوم که این کتاب پیش تر تصحیح شده بود اما به دلیل اغلاطی که در کار مشاهده می شد، تصمیم گرفتم کتاب مذکور را با مقابله چهار نسخه، از نو بازخوانی و مورد پژوهش قرار دهم. کار حرفه ایی این کتاب به اتمام رسیده و هم اکنون مشغول گذراندن مراحل نهایی چاپ و نشر است.

یک رساله دیگر هم از ابن سینا در دست ترجمه داشتم که پس از طی مراحل از برگردان، همکاران موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران از بنده خواستند تا کل کار را با مقدمه و تعلیقاتی به موسسه ارائه کنم. عنوان این رساله «النکت فی المنطق» (نکته هایی از منطق) است که تا کنون چاپ نشده و با دیگر آثار ابن سینا تفاوت هایی بنیادین دارد.

برگردانی از تعلیقات نیز اخیراً از کتابخانه برلین یافت شده که هم اکنون در حال تصحیح آن هستم. مترجم این متن ناشناخته است و سال برگردان نیز بین قرون هفتم تا یازدهم متذبذب مانده اما به هر حال با وجود تک نسخه بودن و ناقص بودن نسخه، ارزش هایی غیر قابل انکار دارد.

بافراغت یافتن از این کارها در تدارک هستم تا رسالات اخلاقی ابن سینا نظیر «البر والاثم» (شایسته و ناشایسته) یا رساله اخلاق و... را نیز تصحیح و منتشر کنم. تا چه پیش آید...